

TÜTAV
Türk Tanıtma Vakfı

EYLÜL 2024
Sayı 4

Kapak

Zaferin Kadınları

30 Ağustos

Kıbrıs'ta 50 Yıl

117 Yıldır Tarihe Tanıklık Ediyor:
Türkey Konağı

Türkiye'nin Uluslararası Sanat Yüzü:
Göksel Baktagir

Bir Onur Anıtı:
Genco Erkal

www.tutav.org.tr

30 Ağustos

Kurtuluşa sadece toprak kurtuluşu olarak bakarsak eksik ve çok yanlış olur.

30 Ağustos'a, bizim onurumuzun kurtuluşu, emperyalizmin elinden kurtuluşumuz, gelecek nesillerimizin özgürlüğünün kurtuluşu olarak bakarsak toprak kaybı/kazancından çok öte değeri olduğu ortaya çıkacaktır.

«Keşke Yunan kazansaydı» diyen emperyalizmin uşaklarının hevesi kursaklarında kaldı ama halen kusmaya devam ediyorlar.

30 Ağustos Zafer Bayramı ile ilgili, binlerce, on binlerce yazı yazıldı, söz söylendi, tarih objektif olarak tespit edildi ve Afyon'da başlayan kurtuluş hareketi Dumlupınar'da nihayetlendi ve Mustafa Kemal Atatürk'ün öngörülerini tek tek gerçekleştirdi. Bu, Türkiye'nin ve halklarının feodalizmden kurtulmasına ve özgürlüğüne kavuşmasına başlangıç oldu.

30 Ağustos 1922'nin başkumandanı Atatürk 30 Ağustos ∞ kadar başkumandan olarak kalmaya devam edecektir.

Yalnız burada bir konuya işaret etmek istiyorum; evet biz Yunan ordusu ile savaştık ama esas olarak İngiltere öncülüğünde emperyalizme karşı savaştık ve kazandık. Yunanlılarla savaş bitti, Atatürk ve Venizelos bu konuya nokta koyup, dostluk sürecini başlattılar, ancak emperyalizm ile savaş(!) hep devam ediyor.

Aynı coğrafyanın insanları olan ve binlerce yıldır Anadolu'da komşu olan Türkler ve Yunanlılar ile dostluğumuzun devam etmesi şarttır ve olması gerektir. Savaş çığırtaçları milliyetçi gibi görünseler de, yurtsever değillerdir.

M. Şükrü Koçoğlu
Yönetim Kurulu Başkanı

Türk Tanıtma Vakfı

1982 yılında kurulmuştur. Türkiye'nin millî hedef ve menfaatleri doğrultusunda tarihi, arkeolojik, kültürel, turistik, ticari ve sinai bilimsel sahalarda çalışmalar yapmak, dış tanıtımını sağlamak ve Türkiye'nin doğru müspet imajını yaratma faaliyetlerinde bulunmak ve desteklemek üzere kurulmuş, Atatürk ilke ve inkılaplarına bağlı bir vakıftır.

Türkiye ve Çin Halk Cumhuriyeti Dostluk Derneği

1991 yılında kurulmuştur. Türkiye ve Çin Halk Cumhuriyeti arasındaki mevcut sosyal, kültürel, ekonomik ve turistik ilişkilerin geliştirilmesi hedefiyle kurulduğu günden bu yana pek çok etkinliğe imza atan derneğimiz, bu alanlarda öncü projeler yürütmeye devam etmektedir.

Kemal Baytaş Kültür ve Sanat Vakfı

1997 yılında kurulmuştur. Türkiye'nin turizm potansiyelinin geliştirilmesi hedefiyle kurulan Kemal Baytaş Kültür ve Sanat Vakfı geleneksel el sanatlarının tanıtımı, tarihi binaların restorasyonu, halk dansları gösterileri gibi çeşitli çalışmalarla, ülkemizin tanıtımına katkıda bulunmaktadır.

Yayımcı Kurum
Türk Tanıtma Vakfı

TÜTAV Adına Yayın Sahibi
Mehmet Şükrü Koçoğlu

Yayın Kurulu
M. Şükrü Koçoğlu
Ekin Uşşaklı
Ceyhan Baytur

Katkıda Bulunanlar
Ceyhan Baytur
Şevket Bülent Yahnici
Erol Özüdoğru
Meral Öztürk

Yayımcı Kurum İletişim
Büyükesat Mah. Uğur Mumcu Cad. Küpe
Sokak No: 6/2. 06680 Çankaya/Ankara
T : 0312 437 51 66
M : tutav@tutav.org.tr
W : www.tutav.org.tr

Yayın Hazırlık
MG Ajans

Baskı Yeri ve Ünvanı
EVOS BASIM VE YAYIN
İvedik OSB, 1515. Sk. No: 53, 06378
Yenimahalle/Ankara
T : 0312 278 49 61

İçindekiler

6

*Türkiye-Çin Halk
Cumhuriyeti Dostluk
Derneği'nden
Çin'e Dostluk Çıkarması*

9

*TÜTAV'ın Acı Kaybı:
Zafer Gençaydın*

10

*Kapak: Zaferin
Kadınları*

18

*Türkün Kutlu
Ağustos'u*

22

*117 Yıldır
Tarihe Tanıklık Ediyor:
Türkey Konağı*

26

Kıbrıs'ta 50 Yıl

28

*Türkiye'nin Yavaş
Şehirleri*

32

*Türkiye'nin
Uluslararası Sanat
Yüzü: Göksel Baktagir*

36

*Millî Egemenliğin
Kalpgahı Ankara ve
Başkent Oluşu*

40

Dünya Bizi Konuştu

44

**İpek Yolu'nda Kardeş
Ezgiler: Geleneksel
Türk ve Çin Çalgıları**

48

**Kahramanlığın Dansı:
Zeybek**

52

**Hakikatin Sanatla
Örüldüğü Yapı: Divriği
Ulu Cami ve Şifahanesi**

56

**Çanakkale Troya
Müzesi**

60

**Bir Mülkiyet Açmazı:
Susuz Yaz**

64

**Cennetten Bir Parça:
Yedi Göller**

68

**Porselene Giden Yolda
Mavi Beyazın
Yolculuğu**

72

Geveze Ellerim

76

**Bir Onur Anıtı: Genco
Erkal**

78

**Servet, Servet-i Fünun
ve Fikret**

84

Misafirlerimiz

Çin'e Dostluk Çıkarması

TÜTAV Hafızası

Türkiye-Çin Halk Cumhuriyeti Dostluk Derneği Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Şükrü Koçoğlu başkanlığındaki delegasyon, Çin Halk Cumhuriyeti Yabancı Ülkelerle Dostluk Derneği'nin (CPAFFC) davetlisi olarak, 14-18 Mayıs 2024 tarihlerinde düzenlenen İkinci Çin-Türkiye Sivil Dostluk ve İş Birliği Diyalog Toplantısı'na katılmak üzere Çin'e gitti.

Çin ve Türkiye arasında ilişkilerin geliştirilmesi ve işbirliği imkânlarının aranacağı diyalog toplantılarına, Türkiye'den; STK'lardan üniversitelere kadar geniş temsili kurum ve kuruluş katıldı.

- Türkiye-Çin Halk Cumhuriyeti Dostluk Derneği
- Türkiye Uzay Kampı
- Marmara Grubu Stratejik ve Sosyal Araştırma Vakfı
- Türkiye-Çin İş Geliştirme ve Dostluk Derneği
- Ortadoğu Teknik Üniversitesi

14 Mayıs'ta Pekin'de başlayan etkinlikler, Başkanlığı M. Şükrü Koçoğlu'nun yaptığı Türkiye'den katılan delegasyonların 17 Mayıs'ta Şensi'de düzenlenen diyalog toplantılarıyla devam etti. Diyalog toplantılarının açılış konuşmasını Türkiye - Çin Halk Cumhuriyeti Dostluk Derneği Yönetim Kurulu Başkanı M. Şükrü Koçoğlu yaptı. Konuşmasında;

- İnsanlar arası ve kültürel alışverişi teşvik etmek ve dostane kamuoyunun güçlendirilmesi,
- "Kuşak ve Yol" girişiminin ortaklaşa inşası, iş birliği ve kazan-kazan bağlarının sıkılaştırılması

konularına vurgu yapan Başkan Koçoğlu; ABD'nin başını çektiği Emperyalist devletlerin Kuşak ve Yol Projesi'ni haksız ve hukuksuz olarak engellemesini çok net ve açık olarak eleştirerek, Asya-Avrasya halklarının kazançlarının engellenmek istendiğini de vurguladı. Başkan M. Şükrü Koçoğlu konuşmasının devamında projenin engellenmesinin, başta salt ABD'nin emperyalist menfaatlerini artırmak ve Çin'in büyüyen ekonomi ve Dünya Halkları felsefesine darbe vurmak olduğunu belirtti.

Ayrıca Koçoğlu; modernleşme = batılılaşma anlayışının yıkıldığını bunun da en büyük mimarının Çin yönetimi olduğunu ifade etti.

M. Şükrü Koçoğlu ve CPAFFC Başkanı Yang Wanming

Koçoğlu'ndan Çin Halk Cumhuriyeti Başkanı Xi Jinping'e Teşekkür

Başkan Koçoğlu konuşmasında, Çin tarzı modernleşmenin; emperyalizme karşıt olarak dünya halklarını kapsayıcı olduğunu ve maddi/manevi medeniyetin uyum içerisinde olmasını savunduğunu söyleyerek, bu inisiyatif ve felsefesinden dolayı Çin Halk Cumhuriyeti Başkanı Sayın Xi Jinping'e teşekkür etti.

Koçoğlu; insanlığın artık yol ayırımında olduğu ve emperyalist güçlerin dünyayı bölme noktasına geldiği ve bu konuda Çin yönetiminin daha fazla inisiyatif almasını ve daha fazla dominant olmasını arzu ettiğini, hatta arzudan öte dünya halklarının buna ihtiyacı olduğunu vurguladı.

Çinliler ve Türkler Olmadan Tarih Yazmak İmkânsız

Koçoğlu ayrıca; Türkiye – Çin arasındaki diplomatik ilişkilerin 53 yıldır devam ettiğini ve kazan kazan temelinde bu ilişkinin şekillenmesi gerektiğini ve Türklerle Çinlilerin binlerce yıl komşu olarak, bazen de iç içe yaşadıklarını Çin ve Türklerin olmadığı bir tarihin yazılamayacağını da ifade etti.

Başkan Koçoğlu konuşmasının son bölümünde Çin-Tayvan geriliminde Çin'in haklılığına vurgu yaparak ABD'nin Tayvan'ı bağımsız Devlet olarak görmesini kınayarak sözlerine son verdi.

Etkinliklere Çin Halk Cumhuriyeti'nden,
• Çin Yabancı Ülkelerle Dostluk Derneği Başkanı Yang Wanming,
• Xianyang Belediye Başkan Yardımcısı Li Huichao,
• İl Siyasi Danışma Konferansı Başkanı Xu Xinrong,
• Xinyang Belediye Parti Komitesi Sekreteri Xia Xiaozhong,
gibi üst düzey yetkililer ev sahipliği yaptı.

Yönetim Kurulu Başkanı Şükrü Koçoğlu ve önderliğindeki delegasyon, Şensi'deki diyalog toplantıları öncesi, Pekin'de CPAFFC'nin onur konuğu olarak ağırlandı ve Türkiye Cumhuriyeti Pekin Büyükelçisi İsmail Hakkı tarafından da kabul edildi.

Çin dönüşü Türkiye-Çin Halk Cumhuriyeti Dostluk Derneği Başkanı M. Şükrü Koçoğlu yapılan görüşmelerin son derece olumlu olduğunu vurgulayarak, ülkeler arasındaki ilişkilerin artırılmasında sadece diplomatik kanalların kullanılmasının yeterli olmayacağını ifade etti. Özellikle farklı kurum ve kuruluşların odaklı görüşmelere ve ülke ziyaretlerine yoğunlaşmasının çeşitli fırsatları ve imkânları ortaya çıkardığını söyleyerek, yapılan görüşme ve temasların sonuçlarının ziyarete katılan diğer temsilcileri de olumlu yönde etkilediğini ifade etti. Özellikle Çin gibi her alanda büyüyen bir devlet ile farklı alanlarda temasların kurulmasının her iki ülke için de büyük faydalara imkân vereceğini söyledi.

Çin Büyükelçisi Shaobin'den Delegasyona Akşam Yemeği

Çin gezisi dönüşünde, Çin Halk Cumhuriyeti Türkiye Büyükelçisi Liu Shaobin, 29.05.2024 tarihinde, Çin ziyaretini gerçekleştiren delegasyon için Çin Büyükelçiliği'nde bir akşam yemeği daveti verdi. Yemekte, Delegasyonumuzun Çin gezisi ve Diyalog Toplantıları'na dair izlenimleri, olası işbirliği çalışmaları gibi konular da görüldü.

VEFAT

TÜTAV'ın Acı Kaybı: Zafer Gençaydın

Türk Tanıtma Vakfı Yönetim Kurulu Üyesi, Hocaların hocası, Türk resminin en önemli sanatçılarından Zafer Gençaydın'ı 3 Mayıs 2024 tarihinde kaybettik.

Öğrencilerinin anlatımıyla; yaptığı işe tutku ve heyecanla sarılması, motivasyon gücü, etkili konuşma yetisi ile öne çıkan Gençaydın, 1941 yılında Ankara'da doğdu. 1959 yılında Malatya-Akçadağ Öğretmen Okulu'nu, 1965 yılında Gazi Eğitim Enstitüsü Resim Bölümü'nü bitirdi. 1971 yılında Millî Eğitim Bakanlığı'nın ihtisas sınavını kazanarak 1977'de Berlin, Hochschule der Künste'yi "Meisterschüler" unvanıyla bitirdi.

1978'de yurda döndükten sonra 1983 yılına kadar Gazi Eğitim Enstitüsü Resim Bölümü'nde görev yaptı. 1980-1981 yıllarında Orta Doğu Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi'nde ders verdi. 1992'de profesör oldu. 1994-1997 yıllarında ve 2000-2003 yılları arasında iki dönem Güzel Sanatlar Fakültesi Dekanlığı yaptı.

1971 yılından vefatına dek 30'u aşkın kişisel sergi açtı. Çok sayıda ulusal ve uluslararası karma sergiye katıldı. Sanat ve sanat eğitimi konularında pek çok makale ve konferansı bulunmaktadır. 1987 ve 2005 yıllarında Türk Sanat Kurumu tarafından "Yılın Sanatçısı" seçildi; ÇAĞSAV Onur Ödülü'ne layık görüldü.

Mayıs 2024'te aramızdan ayrılan Gençaydın için, cenaze töreninin ardından, Hacettepe Üniversitesi Adnan Turani Salonu'nda bir de anma töreni düzenlendi.

Yeri doldurulamayacak pek çok vasfa sahip Zafer Gençaydın'ı her daim çalışkanlığı, derin mesleki bilgisi, kültüre olan tutkusu ve nüktedanlığı ile hatırlayacağız. Ruhü Şad, mekânı cennet olsun.

Zaferin Kadınları

Kapak

Halide Edip, Nezihe Muhiddin, Kara Fatma, Asker Saime, Kılavuz Hatice ve daha niceleri...

*Onlar özgürlük aşığı kadınlar...
Onlar, esarete boyun eğmeyen kadınlar... Onlar, Millî Mücadele'nin yapı taşları olacak kadar akıllı kadınlar... Onlar, canları pahasına yurtlarını koruyan, yurtsever kadınlar... Onlar, vatan uğruna ölümü göze alacak kadar cesur kadınlar...*

19 Mayıs 1919 Fatih Mitingi

Kürsüde Halide Edip:

“Müslümanlar, Türkler! Türk ve Müslüman bugün en kara gününü yaşıyor. Gece, karanlık bir gece... Fakat insanın hayatında sabahı olmayan gece yoktur. Yarın bu korkunç geceyi yırtıp, parlak bir sabah yaratacağız. Bugün elimizde top, tüfek denilen alet yok; fakat ondan büyük, ondan kuvvetli bir silahımız var; Hak var, Allah var. Tüfek ve top düşer. Hak ve Allah hâkidir. Topunun yüzüne tükürecek kadar, evlatlar, analar, kalbimizde aşk ve iman, milliyet duygusu var.”

İşte bu aşk, iman ve milliyet duyguları götürdü zafere onları...

1919/1923 Millî Mücadele Dönemi...

Genç-yaşlı, kadın-erkek demeden canlarını dişlerine takıp, işgalcilere karşı mücadele eden insanların emeği ve kanı var bu ülkenin özgürlüğünde...

Kurtuluş Savaşı'ndaki Millî Mücadele Dönemi, erkeklerin cephede gösterdiği üstün mücadelenin yanı sıra, kadınların da erkeklerin üstlendikleri görevleri üstlenmelerine ve paylaşımlarına tanıklık etti. Önce direnişçilere destek verdiler, sonra düzenli orduya...

Doğu, güney, batı cephelerinin yanı sıra cephe arkasında da Türk askerlerine destek verip, düşmanla mücadele eden kadın kahramanlar mitingler düzenleyerek, hastabakıcılık ve hemşirelik yaparak, top, mermi taşıyarak, orduya yardımlar toplayarak, askerlerin söküklüklerini dikerek, aş-ekmek pişirerek ve bizzat silahlarla çarpışarak tüm güçleriyle, bağımsızlık için savaştılar ve hepsi akılları, çalışkanlıkları, dirayetleri ve cesaretleri ile tarihte eşi görülmemiş bir zaferin imzacısı oldular.

Savaş yıllarında kahramanlık gösteren Türk kadınlarından bazıları isimleri ve konularıyla ön plana çıksa da bu mücadelede önemli fedakârlıklar yapmış çok sayıda isimsiz kadın kahramanın olduğu da bir gerçek elbette. İşte o kadınlardan bazıları:

Halide Edip Adivar

O, kadınlara inandı ve başardı!

1884 yılında İstanbul'da dünyaya gelen Halide Edip, Batılı tarzda eğitim görmüş ve hem Kurtuluş Savaşı yıllarında hem de siyasi sahnede kendine yer bulmuş nadir Osmanlı kadınlarından biri... Ülkenin geleceğinin şekillenmesinde rol sahibi olacak nesillerin nitelikli ve iyi şahsiyetler olabilmesi için öncelikle kadınların yetiştirilmesinin gerekli olduğuna inandı. Bu nedenle, ilk dönem eserlerinde özellikle kadın ve çocuk eğitimine ağırlık verdi.

Halide Edip'in, 15 Mayıs 1919 tarihinde İzmir'in işgali sonrası Fatih, Üsküdar ve Sultanahmet mitinglerinde konuşmacı olarak katılması, kamusal bir figür olarak öne çıkmasında ve işgal karşıtı hareketin bir sembolü olmasında önemli rol oynadı. Bununla birlikte Halide Edip, Meclis-i Meb'ûsan'ın dağılmasının ardından gizli yollarla Anadolu'ya giderek, Mustafa Kemal'in önderlik ettiği Millî Mücadele hareketinin ilk sivillerinden biri oldu ve Mustafa Kemal'in karargâhında göreve başladı. Ayrıca İzmir'e ilk girenler arasında yer aldı.

Halide Edip'in bazı görevleri:

Kızılay hastanelerinde hemşirelik yapan, Anadolu'ya gizlice silah kaçıran Halide Edip, Ankara'da Hâkimiyet-i Milliye Gazetesi'ne yazılar yazdı, İstanbul gazetelerine gönderdiği yazılarla, işgale karşı ülkenin her tarafında direnişi örgütlemeye çalıştı.

Millî Mücadele'nin hedeflerini ve var oluşsal nedenlerini dünyaya duyurmak üzere Anadolu Ajansı'nın kurulmasında rol oynayan ve Kurtuluş Savaşı'nda ileri düzeydeki İngilizcesi sayesinde Ankara'ya gelen yabancı gazetecilere ve siyasetçilere rehberlik eden Halide Edip, Yunan ordusunun Anadolu'da işledikleri suçları belirlemek amacıyla oluşturulan Tetkik-i Mezalim Komisyonu'nda yer aldı.

Cumhuriyet tarihinde daha çok yazar kimliğiyle ön plana çıkan Halide Edip Adivar, Cumhuriyet Dönemi'nin ilk önemli yazarlarından biri olarak edebiyat tarihine adını altın harflerle yazdırdı.

Asker Saime

O, aydın bir savaşçıydı...

Kurtuluş Mücadelesi başladığında Dârülfünun öğrencisi olan Münevver Saime, 22 Mayıs 1919 tarihindeki Kadıköy mitinginde yaptığı konuşmadan sonra tutuklama emri çıkınca, Anadolu'ya geçerek Millî Mücadele'ye katıldı. Garp cephesinde görev aldı ve özellikle cephe gerisinde ve istihbarat işlerinde önemli başarılar gösterdi. İzmit'te bir görevi yerine getirirken yaralandıysa da bunu belli bile etmedi ve görevini tamamladı. Bir fikir edebiyatçısı olan Saime, savaş sonrasında öğretmenlik yaptı.

Tayyar Rahmiye

O, şanlı zaferin komutanlarından... Genç yaşında şehadet mertebesine erişti.

Güney cephesinde 9'uncu Tümen'de gönüllü olarak bir müfrezenin komutanlığını yapan Rahmiye, atı üzerinde, uçar gibi düşmana saldırdığı için Tayyar ünvanı ile anıldı. Osmaniy'e Fransız karargâhına saldırı için görevlendirilen müfrezeyi zafere inancıyla, öyle motive etti ki Temmuz 1920'de harekete geçen müfreze, karargâhı almayı başardı.

Ancak karargâhın alındığını göremeden şehit düştü.

Kılavuz Hatice

O, Adana yöresini işgal eden Fransız güçlerine karşı canı pahasına mücadele etti ve kazandı!

Millî Mücadele'ye Pozanti'da katılan Kılavuz Hatice, Pozanti'da mahsur kalan Fransız birliklerine sözde kılavuzluk ederek, onları Kuvâ-yi Milliyecilere esir düşecekleri Karboğaz'a getirdi.

Kılavuz Hatice sayesinde, Kuvâ-yi Milliyeciler, yaklaşık 700 kişilik deneyimli Fransız Birliği'ni ele geçirdi.

Karboğazı Baskını denilen bu olay, Anadolu'da Fransızların askeri direncinin kırılmasında ve Fransa'nın Türkiye Büyük Millet Meclisi ile anlaşma koşulları arayışına girmesine etki eden gelişmelerden biri olarak tarihe geçti.

Fatma Seher Hanım (Kara Fatma)

O, koskoca bir müfrezeyi yönetti, düşmanla kahramanca çarpıştı ve gazi oldu.

Erzurumlu Yusuf Ağa'nın kızı olan Fatma Seher Hanım, aynı zamanda merhum bir binbaşının da eşi... Millî Mücadele'de oğlu ile birlikte kahramanca çarpıştı ve İzmit'te görev yaptı.1'inci Dünya Savaşı'nda Edirne'de Yanıkkışla'da çarpışan Fatma Seher Hanım, Mütareke'den sonra Erzurum'a döndü. Millî Mücadele'de Adana, Dinar, Afyon Karahisar, Nazilli, Sarayköy ve Tire'de asker olarak çalıştı ve göğsünden yaralandı.Bu dönem, Rum ve Ermeni çetelerine karşı savaşıyan Fatma Seher Hanım, toplam 350 kişilik müfrezeyi yönetti.

Gözü kara olduğu için Kara Fatma diye anılan Fatma Seher Hanım, Cumhuriyet sonrası madalya ile ödüllendirildi.

Halime Çavuş

O, Millî Mücadele’de milis güçlerin arasına erkek kılığında katılan ve her türlü yokluğa ve zorluğa karşı mücadele eden bir kahraman...

Savaş mühimmatları taşıyan yardım kollarında görev alan Halime Çavuş, İnebolu’dan Ankara’ya ve Sakarya’ya savaş gereçlerinin getirilmesinde olağanüstü özveri gösterdi. 9 Haziran 1921 tarihinde Panter ve Kalkış isimli Yunan Zırhlısı İnebolu’ya bombardıman düzenlediğinde Halime Çavuş ayağından yaralandı.

İstiklal madalyası ve çavuşluk rütbesiyle ödüllendirildi.

Binbaşı Ayşe

O, Kafkas cephesinde ölen eşinin intikamını almak için yemin etmiş bir kahraman...

Selanikli olan Binbaşı Ayşe, Ayşe Çavuş adıyla bilinirdi... 15 Mayıs 1919’da İzmir işgal edilince, ilk karşı koyma hareketine silahıyla katıldı ve Yunanlılar İzmir’e hâkim olunca Aydın’a geçip, bir atlı süvari müfrezesi kurdu ve direnişe katıldı. Binbaşı Ayşe ve arkadaşları, Aydın muharebesinden sonra Koçarlı’ya çekildiler ve bundan sonra Millî Mücadele’de görev aldılar.

Binbaşı Ayşe, 9 Eylül 1922’de İzmir’e giren Türk kitaları içinde yer aldı.

Türk kadınının rütbeli olarak orduya ilk girişi, bu dönemde oldu.

Nazife Kadın

O, inandığı yoldan yürürken vahşice katledildi.

Çanakkale'nin Bigadiç ilçesine bağlı Kavakönü köyünden olan Nazife Kadın, 1922 yılında Türk Kurtuluş Savaşı'na katıldı. Yunan işgaline karşı koymak için cepheye ekmek, su ve sargı bezi taşıyarak destek sağlayan Nazife Kadın, Yunan askerleri tarafından yakalanıp işkence gördü. Türk askerleri ile ilgili hiçbir bilgiyi Yunanlılara vermeyi reddedince, diğer kahraman Türk kadınları ile birlikte, askerlere ekmek pişirdiği fırında yakılarak öldürüldü.

Gördesli Makbule Hanım

O, şehit düştüğünde henüz 21 yaşındaydı...

1902 yılında Manisa'nın Gördes ilçesinde dünyaya geldi. Kalabalık olan ailesinin küçük bir çiftliği ve tarım arazileri vardı. Küçük yaşlarda ata binmeyi ve silah kullanmayı öğrenmişti. Makbule Hanım, Eylül 1920'de Ustrumcalı Halil Efe ile evlendi. Daha sonra kocasıyla birlikte akıncı olarak dağlara çıktı.

Yunan ordusunun 15 Mayıs 1919 tarihinde İzmir'i işgal ederek Batı Anadolu'ya doğru ilerlemesi üzerine eşiyle birlikte Kuvâ-yi Milliye emrinde çete savaşlarına katıldı. Bu dönemde eşsiz kahramanlıklarıyla, Yunan kuvvetlerine ağır kayıplar verdirdi.

Makbule Hanım 17 Mart 1922 tarihinde Akhisar-Sungurlu sınırı üzerinde bulunan Kocayayla'da Yunanlılarla girdiği bir çarpışmada başından vurularak şehit oldu. Şehit düştüğünde henüz 21 yaşındaydı.

Yirik Fatma

“Benim kanım sizinkinden daha mı şirindir! Gadanızı alayım!”

Mondros Ateşkes Antlaşması sonrası güneyde olan birçok şehirde olduğu gibi Fransızlar, Antep’i de işgal etmişlerdi. Antep’te Fransızlarla savaş, 1 Nisan 1920’den 8 Şubat 1921’e kadar sürdü ve 20 Ekim 1921’de Fransızlarla yapılan Ankara Antlaşması ile bu cephe kapatıldı. Savaşın sürdüğü o yıllarda yaşı geçkin olan Yirik Fatma, tehditleri de gördü, askerlerin zor şartlarda mücadelesini de... Düşmanın Norman Nakliye koluna doğru ilerlediğini öğrendiği zaman kendi memleketinden geçen akıncılara katılarak onlarla düşmanın karşısına çıkmak istedi. Ancak yaşlı olmasından dolayı akıncı askerler Yirik Fatma’nın kendilerini yavaşlatacağını düşündüler ve yanlarında gelmesini istemediler. Yirik Fatma bu davranışlara dayanamayıp “Benim kanım, sizinkinden daha mı şirindir? Gadanızı alayım!” dedi ve peşlerine takıldı.

Bu davranışıyla askerleri motive eden Yirik Fatma, Rum-Evlek, İbrahim- şehir, Arıl köylerinden gelen çetelerle Sinan Gediğinde iki gün iki gece nöbet tuttu ve askerlerle birlikte, düşman Nakliye Kolu’nun gelmesini bekledi.

Şükûfe Nihal

O, Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti’nin önde gelen isimlerinden

Şükûfe Nihal Hanım, Kurtuluş Savaşı sırasında eşi Ahmet Hamdi Bey ile birlikte Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti’nin önde gelen isimlerinden birisi oldu. Evinde yaptığı toplantılarda kadınları millî mücadeleye destek olmaları için teşvik etti;19 Mayıs 1919 tarihindeki Fatih Mitingi’nde konuşmasıyla kalabalığı ateşledi, 23 Mayıs 1919 tarihindeki Sultanahmet Mitingi’nde Halide Edip Hanım’ın yanında durdu. Cumhuriyetin ilanından sonra, kadınların siyasi haklarını kazanması için mücadele eden Türk Kadınlar Birliği’nin kurucuları arasında yer aldı.

Şükûfe Nihal Hanım 1919’da Dârülfünun’un Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü’nü bitirerek “Türkiye’de Dârülfünun’dan mezun ilk kadın” ünvanının sahibi...

Melek Reşit Hanım

O, Sivas Müdafaa-i Vatan Cemiyeti'ni kurdu.

Sivas Kongresi'nin ardından Mustafa Kemal ve Heyet-i Temsiliye'nin Sivas'ta bulunduğu sırada Mehmet Reşit Bey'in eşi Melek Reşit Hanım, çok önemli bir örgütlenmeye öncülük etti. Sivas Anadolu Kadınları Müdafaa-i Vatan Cemiyeti'nin kuruluş dilekçesini 26 Kasım 1919 tarihinde Sivas Valiliği'ne verdi. Valilik, 9 Aralık 1919 tarihli yazısıyla cemiyetin kuruluşuna onay verdi.

Düşman işgallerini büyük bir hassasiyet ve dikkatle izleyerek İtilâf Devletleri ve İstanbul Hükümeti'ne karşı zaman zaman protestonameler yayımlayan, Millî Orduya para ve mal yardımı kampanyaları açan, Millî Mücadele için Anadolu'ya geçenlere kutlama mesajları gönderen Melek Reşit Hanım'ın öncülüğündeki bu cemiyet, 14 şube açtı ve 800 üye sayısıyla çok önemli başarılarla imza attı.

Kurtuluş Savaşı'nda Millî Mücadele'ye katılarak çeşitli başarılarla imza attıkları için madalya verilen 12 kadın kahraman

Ali Kızı Ayşe, Ali Kızı Alime, Besim Kızı Şükriye, Hacı Mustafa Kızı Fatma, Hacı Osman Kızı Fatma, Kara Bektaş Kızı Fatma, Mehmet Ali Kızı Hafize, Mehmet Kızı Ümmühan, Molla Hasan Kızı Fatma, Molla İbrahim Kızı Fatma, Musa Kızı Ayşe, Veli Onbaşı Kızı Ayşe

Türk Kadınlar Birliği

Kurucuları arasında Nezihe Muhiddin'in de bulunduğu Türk Kadınlar Birliği, 7 Şubat 1924 tarihinde kuruldu. Amacı "kadınlığı düşünsel ve sosyal alanlarda yükselterek modern ve olgun bir düzeye erdirmek" olan Türk kadınlar Birliği'nin başkanlığını Nezihe Muhiddin üstlendi. 1925'te "Türk Kadın Yolu" dergisini kurdu. Sahibi ve Genel Yayın Yönetmeni olduğu dergi, 30 sayı çıktı; kadınların siyasal taleplerinin duyurulması için yayın yaptı.

Nezihe Muhiddin, Cumhuriyet tarihinin öne çıkan ilk kadın hakları savunucusu olarak hâlâ anılıyor, fikirleri hâlâ kadınların varoluş mücadelesini aydınlatıyor.

Düşünür, gazeteci, yazar, kadın hakları savunucusu Nezihe Muhiddin

Osmanlı Devleti'nde kadının toplum hayatına katılımı için Cumhuriyet'in ilanından sonra da kadınların siyasi haklara kavuşması için dev adımlarla mücadele eden kadın...

1889 yılında İstanbul'da Kandilli'de Zehra Hanım ile savcı ve ceza hâkimi Muhiddin Bey'in kızı olarak dünyaya geldi. Evde özel öğrenim gördü. Farsça, Arapça, Almanca, Fransızca öğrendi. İlk gençlik yıllarından itibaren siyasi ve sosyal konulara, kadınlık durumuna duyarlı birisi olarak yetişti.

1923 yılında henüz Cumhuriyet ilan edilmişken Nezihe Muhiddin ve on üç kadın arkadaş, kadınların siyasi hakları için bir kadın şurası toplamaya karar verdiklerini açıkladı. Hazırlıkları Nezihe Muhiddin'in evinde süren şura, 15 Haziran 1923'te Darülfünun Konferans Salonu'nda gerçekleşti. Şura'da Kadınlar Halk Fırkası adıyla siyasi bir parti kurma kararı alındı. Partinin programı basında yer aldı. Nezihe Hanım'ın kuruluşuna önderlik ettiği parti, henüz Cumhuriyet Halk Fırkası bile kurulmadan kuruluş çalışmalarını tamamlayıp, kuruluş dilekçesini vererek, Cumhuriyet tarihinin ilk siyasal partisi oldu ancak kuruluş dilekçesi kabul görülmedi. "1909 tarihli seçim kanuna göre kadınların siyasi temsilinin mümkün olmadığı" gerekçesiyle parti kuruluşu için valilik tarafından faaliyet izni verilmemişti. Kadınlar Halk Fırkası, daha sonra "Türk Kadınlar Birliği" adlı derneğe dönüştü.

Türk'ün Kutlu Ağustos'u

Dosya

Her milletin tarihinde olduğu gibi Türklerin tarihinde de dönüm noktaları vardır. Bu dönüm noktası olarak kabul edebileceğimiz hadiselerin ağustos ayına denk gelmesi bir tesadüf müdür? Bilinmez ama Kıbrıs'ın fethinden Büyük Taarruza, Malazgirt zaferinden Belgrad'ın fethine kadar tarihimizin pek çok şanlı zaferi ağustos ayında gerçekleşti.

26 Ağustos 1071 Malazgirt Zaferi

26 Ağustos 1071 tarihinde Büyük Selçuklu İmparatorluğu hükümdarı Alp Arslan ile Bizans İmparatorluğu hükümdarı Romen Diyojen arasında Malazgirt Ovasında gerçekleşen muharebe; Türklerin Anadolu'ya girişinin anahtarı niteliğini taşıyor. Alp Arslan'ın kesin zaferi ile sonuçlanan bu muharebe ile Türkler Anadolu'yu yurt bellediler. Bu muharebe, Türkler için büyük bir tarihsel dönüm noktası olduğu kadar Bizans için de bir dönüm noktası oldu. Bizans, bu mağlubiyet sonrasında iç çatışmalara ve İmparatorluğun sınır savunmasını ciddi şekilde zayıflatan bir ekonomik krize düştü. I. Aleksios'un Bizans'ta istikrarı yeniden sağlaması ise otuz yıl kadar sürdü. Malazgirt, bir Bizans imparatorunun Müslüman bir komutana esir olduğu ilk olaydır.

29 Ağustos 1521 Belgrad'ın Fethi

I. Süleyman'ın 1520 Eylül'ünde Osmanlı Padişahı olmasının ardından Macaristan Kralı II. Lajos'a gönderdiği elçinin hakaret görmesi veya öldürülmesi ve Macar kuvvetlerinin Knin'i ele geçirmesi üzerine Süleyman, Belgrad üzerine sefer düzenlemeye karar verdi. 18 Mayıs 1521 tarihinde Belgrad üzerine sefere çıkan Süleyman'ın önderliğindeki Osmanlı Ordusu, Temmuz ayında şehri kuşatma altına aldı. Sadrazam Pîrî Mehmed Paşa'nın komutasındaki ordu, bir ay kadar süren kuşatma sonrasında şehri ele geçirdi. Belgrad'ın kaybedilmesinden sonra zayıflayan Macaristan Krallığı, 1526'da Osmanlı kuvvetleriyle gerçekleşen Mohaç Muharebesi'ni kaybetmesi sonrasında Osmanlı İmparatorluğu'na bağlandı.

29 Ağustos 1526 Mohaç Zaferi

29 Ağustos 1526'da, Osmanlı İmparatorluğu ve Macaristan Krallığı arasında meydana gelen ve Macaristan'ın büyük bölümünün Osmanlı hakimiyetine girmesiyle sonuçlanan muharebedir. Muharebe, sayıca üstün Osmanlı ordusunun hafif süvari birlikleri ve o zamana kadar Avrupalıların karşılaşmadıkları 300 seyyar top ve etkin tüfek kullanımı sayesinde, Macar ordusunun esas gücü olan ağır süvarilerini kısa sürede kaybetmesini takiben ağır bir Macar yenilgisi ile sonuçlandı ve Osmanlı Ordusu, Macar Ordusu'nu hezimete uğrattı. Bu zafer sonrasında Osmanlılar, Tuna'ya kadar sınırlarını genişletti ve Budin'e yerleşti.

16 Ağustos 1534 Tunus'un Fethi

1532 yılında Osmanlı Padişahı Kanuni Sultan Süleyman, Cezayir'de bulunan Barbaros Hayreddin Paşa'yı İstanbul'a çağırarak bir donanma oluşturmasını istedi. Hasan Ağa'yı vekil olarak bırakarak, 1532 Ağustosunda yola çıkan Barbaros Hayreddin Paşa, 1533 yılının aralık ayı sonlarında İstanbul'a vardı. Burada kaptanı deryalığa yükseltilmesinin ardından ilk seferini 1534 Mayıs'ında, seksen gemiyle İtalya üzerine yaptı. Burada bazı ufak saldırılar düzenledikten sonra Tunus'a yöneldi. Düzenlediği saldırılar sonucu Hafsilerin kontrolündeki şehri, 16 Ağustos 1534 tarihinde ele geçirdi. Tunus birkaç kez el değiştirmesine rağmen çok uzunca bir süre Osmanlıların elinde kaldı.

6 Ağustos 1571 Kıbrıs'ın Fethi

II. Selim zamanında yapılan en önemli askerî harekât olarak kabul edilir. Osmanlı tarihinde bir efsane edilen Sokul ailesinden Mehmet Paşa Sadrazamdır. Venedik ile başlayan bir dizi gerginliğin son halkasıdır. Venedik denetimindeki Kıbrıs'a sefer düzenleyen lala Mustafa Paşa komutasındaki Osmanlı ordusu, bir direniş görmeden Lefkoşa'yı ele geçirir. Venedik denetiminde sadece Gazimağusa kalmıştır. 11 ay boyunca kuşatmaya direnen şehir, 1571 yılı 6 Ağustos günü düşer. İki ay sonra ise İnebahtı Deniz Muharebesi'nde Haçlı donanması Osmanlı donanmasını yense de galibiyetin yarattığı durumdan faydalanamayacaktır. Yeniden hızla donanma inşa eden Osmanlılar karşısında Venedik; barış yapmak durumunda kalır. Bu savaş sonucunda Doğu Akdeniz'in kontrolü Osmanlılara geçmiştir.

9-21 Ağustos 1915 Anafartalar Muharebeleri

1'inci ve 2'nci olmak üzere iki ayrı muharebedir. Anafartalar Grup Komutanı Kurmay Albay Mustafa Kemal'in destan yazdığı, stratejik dehasını ortaya koyduğu savaşlardır. Anafartalar muharebeleri ile İngilizlerin taarruz istahları kırılırken, "Çanakkale geçilmez" kavramı bu savaşlardan sonra ortaya çıktı. İstanbul'un işgali engellendi. Bu kazanımlar, dönemin Osmanlı mülkünde ciddi bir moral iklimi oluşturdu ve tüm yurt sathında büyük bir öz güven tazelenme imkanı oluştu.

22 Ağustos 1921 Sakarya Zaferi

22 gün 22 gece sürmüş, Türk tarihin en önemli savaşı olarak tarihteki yerini almıştır. Sakarya Meydan Muharebesi'nde çok fazla subay kaybı olduğu için bu Muharebeye "Subay Muharebesi" adı da verildi. Mustafa Kemal Atatürk, bu muharebe için "Sakarya Melhame-i Kübrası" yani "kan gölü", "kan deryası" demiştir. Sakarya Meydan Muharebesi, Kurtuluş Savaşı'nın dönüm noktası sayılır. İsmail Habip Sevük, Sakarya Meydan Muharebesi'nin önemini, "13 Eylül 1683 günü Viyana'da başlayan çekilme, 238 sene sonra Sakarya'da durdurulmuştur" sözleriyle açıklamıştır.

30 Ağustos 1921 Başkumandanlık Meydan Muharebesi

Tarihimizin en önemli zaferlerinden birisi olan Başkumandanlık Meydan Muharebesi ya da Dumlupınar Meydan Muharebesi, Kütahya'ya bağlı Dumlupınar yakınında 30 Ağustos 1922'de Türk ve Yunan orduları arasında meydana gelen savaştır. Başkumandan Mustafa Kemal Paşa tarafından şahsen yönetildiği için Başkumandanlık Meydan Muharebesi olarak da anılır. İstiklal Savaşı'nın kesin bir Türk zaferiyle sonuçlanmasını sağlamıştır. Bu zaferin ardı sıra tabiri caizse Yunan kuvvetleri İzmir'de denize döküldü, bağımsızlığın ve egemenliğin yolu açıldı.

Başkumandanlık Meydan Muharebesi; bir milletin uyanması, kendine gelmesidir. Viyana'dan beri geri çekilen milletimizin taarruza geçişinin miladıdır. Bugün Ankara; bu zaferin bir sonucu olarak İslam'ın ve Türklüğün başkentidir, aklıdır, yüreğidir.

117 Yıldır Tarihe Tanıklık Ediyor: TÜRKAY KONAĞI

EROL ÖZÜDOĞRU

Kültür ve Turizm Bakanlığı Eski Müsteşarı, TÜTAV ÜYESİ

TÜTAV Yazarları

Sivrihisar ilçesinde bulunan TÜRKAY KONAĞI'ni anlatmaya geçmeden önce Sivrihisar ilçesinin tarihinden bahsetmemiz gerekir. Sivrihisar, idari yönden 1846 yılında Ankara'ya, 1912 yılında da Eskişehir'e bağlanmıştır. Adını eteğine kurulduğu sivri kayalıklardan alan, coğrafi konumunun yarattığı avantajlarla yüzyıllarca uygarlıkların yerleştiği tarihi bir ilçedir. Kayalıklar arasında, taştan sokakları ve eski evleri sadece görünen yüzüdür.

Sivrihisar ve Köklü Tarihi

Kökeni Anadolu'da ilk Türk uygarlığı olan Etiler'e kadar dayanan şehir, buram buram tarih kokmaktadır. Sivrihisar, aynı zamanda ünlü kral Midas'ın da memleketidir. Etiler devrinde "Sallpa" olan adı, M.Ö 700'lü yıllarda Frigler'in yerleşme yeri olunca "Spalya" ya dönüşmüştür.

Şehrin bir diğer özelliği, o dönemin meşhur Kral Yolu'nun üzerinde bulunmasıdır. Kral Yolu, ilçe sınırları içindeki Pessinus'tan geçmektedir. Şimdiki adı ise, Balıhisar köyüdür. Bizans zamanında ise Jüstiniapolis adını almıştır. Bizans'ın en güçlü imparatoru olan Jüstinyen, ilçeye adını vererek burayı Hıristiyanlığın merkezi haline getirmiştir. 1074 Yılında Sivrihisar'a Selçukluların yerleşmesi ile ilçenin adının KARAHİSAR olduğu bilinmektedir. Bu devirde birçok cami, medrese, hamam gibi eserler yapılmıştır.

Bir Türk Şehri Sivrihisar

Sivrihisar, 1289 tarihinde Osmanlı hakimiyeti altına girmiştir. Halkının soyu, Oğuz Türkmen aşiretinin devamıdır. Sivrihisar'a gelen Oğuz boyları ve kolları; Karkın, Kınık, Alaçat veya Aliço, İmralı, İmur, Yoldemir, Beydili, Yazır, Buğdüz aşiretleri, Avşar, Kılıç, Kırgız, Köseler, Sazılar boylarıdır. Genellikle Türkmen gelenek ve görenekleri hakimdir. Nasrettin Hoca, Yunus Emre, Aziz Mahmut Hüdayi gibi çok önemli Türk büyüklerinin bu ilçeden çıktığı iddia edilmektedir.

Sivrihisar, özgün mimari dokusu, tarihi eserleri, önemli şahsiyetleri, kültürel değerleri, doğa sporları, doğal ve yabani hayatı ile endemik türleri içeren flora ve faunasıyla keşfedilmemiş bir turizm beldesidir.

Tarihle İç İç Bir Konak

1903 yılında planı, mimari ve süslemeleri ile eski Türk evlerinin özelliklerine göre inşa edilen Türkay Konağı, birkaç kez el değiştirdikten sonra Sivrihisarlı Turizmci Sami Türkay tarafından 2014 yılında virane haldeyken satın alınmıştır.

Taşınmaz Kültür Varlığı olarak birinci derece koruma altında olduğu için Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu denetiminde 5 yıl süren titiz çalışmalar sonucunda anne ve babasının hatırası adına günümüze Türkay Konağı olarak gelmiş ve Kültür ve Turizm Bakanlığı'ndan onaylı "Özel Konaklama Tesisi" unvanına sahip olmuştur.

Yüz Yılı Aşkın Bir Konak

Eski adı ile Ancılar Konağı olarak 1903 yılında iki katlı, iç sofalı plan tipinde inşa edilen konak, ikamet amaçlı düzenlenmiştir. Evin önünde devşirme mermerden yapılan eyvan şeklinde giriş bölümü bulunmaktadır. Çift kanatlı ve üzeri ışıklıklı ahşap bir kapı ile evin giriş kat sofasına geçilmektedir. Burada 3 oda, tuvalet ve katlar arası bağlantıyı sağlayan ahşap merdiven yer almaktadır. Ayrıca bugün mutfak olarak kullanılan "Harç Evi" bulunmaktadır. Zemini tahta döşemeli olan sofa da, mermer işlemeli çeşme ve lavabo bulunmaktadır. Odalar sade bir düzenlemeye sahiptir. Güney taraftaki odaların dolap ve çiçeklikli yüklükleri ahşap işçiliği ile bezelidir. Kapı önündeki asma nedeniyle "Asmalı Konak" olarak da bilinen Türkay Konağı'nın restorasyonunda tüm bölümler aslına uygun olarak korunmuş ve restore edilmiştir. Konağın kapısında yer alan yüz yıllık asma, yenileme çalışmalarında da imtina ile korunmuştur. Girişteki iki odanın camları el yapımı asma vitray desenleri ile düzenlenmiştir.

Giriş katında; 2 adet yatak odası, oturma odası, salon, tuvalet/banyo, mutfak bulunmaktadır. Odalar ayrı ayrı veya aile odası olarak bütün kat olarak da kullanılabilir. Çift kollu ahşap merdiven ile çıkılan üst katta sofa, 3 oda ve hamam yer almaktadır. Sokak yönünde çıkma yapan vesade bir iç mekân anlayışına sahip sofanın penceresi önüne, duvar boyunca ahşap sedir yerleştirilmiştir. Burada aynalığı kabartma şeklinde üzüm sarmaşığı motifleri ile bezeli mermer lavabo "abdestlik" yer almaktadır... Evin iç mekânlarında sade ve ağırbaşlı bir süsleme anlayışı hâkimdir. Dolaplarda çiçeklik gözlerinde oyma-geçme yöntemiyle oluşturulan yalın süslemeler bulunmaktadır. Bunlardan başka, sofa ve odaların çitallı tavanlarının ortasında bulunan ve aynı kompozisyonu tekrarlayan göbekler mevcuttur.

İkinci katta ise; 2 adet yatak odası, oturma odası, salon, hamam/tuvalet bulunmaktadır.

İnce Detayların Göz Aldığı Konak

Odalar ayrı ayrı veya aile odası olarak bütün kat olarak da kullanılabilir. Her iki katın sofasında bulunan lavaboların mermer aynalıklarındaki bitkisel süslemeler dikkat çekicidir. Evin alt katında, girişin hemen sağındaki odada iki adet "Maşallah 1320" yazılı alçı rafın da vaktiyle odanın dekorasyonuna katkıda bulunduğu söylenebilir. Alt ve üst sofa tavanında asılı duran antika avizeler ise yarattıkları estetiğin yanısıra, yakın zamanlara kadar bu evlerin aydınlanmasında üstlendikleri rolün hatırasını yaşatmaktadır.

Giriş kat tavanında ana kapıya bağlantılı "Kim Geldi Penceresi" ise ikinci katta oturan ev sahiplerinin aşağıya inmeden gelen misafiri görüp bağlantılı ipi çekerek kapıyı açmalarını sağlayan eski bir düzenek, bir nevi günümüzün görüntülü diyafonlarının ilk versiyonudur.

Tandır Evi ile Gelen Nostalji

Tandır Evi ve ahır evin arkasına denk gelen hattında yapılmıştır. Bunlardan ahır yıkılmış olduğundan günümüzde mevcut değildir. "Tandır Evi" ise günümüzde konağın doğal halini tatmak isteyen misafirlere nostaljik bir ortam sunmaktadır. Tandır Evi içinde yer alan, eskiden kadınların çamaşır makinesi yerine kullandıkları, üzerinde çamaşırları döve döve yıkadıkları "Don Taşı" da olduğu gibi korunup üzeri koruyucu cam ile kaplanmıştır. "Şömine ve Su Kuyusu" orijinal hali ile muhafaza edilmektedir.

Özel cam korumaya alınan 113 yıllık "Don Taşı"nın etrafında misafirler yaz/kış ortama uygun müzik dinletisi eşliğinde özgün Sivrihisar yemeklerini yiyip, sohbet etme imkânı bulabileceklerdir. Özellikle kışın, şömine ve kuzinede pişecek yemek ve ekmekler ayrı bir keyif verecektir. Yazın, avluda hanımeli kokuları ve güller içinde kahvaltı ve yemek yeme imkânı bulunmaktadır.

Müştemilatı Aşevi Olan Bir Konak

Hemen yanı başında yer alan müştemilat ise Nahiye-ihsan Türkay Hayır Evi adıyla ihtiyaç sahiplerine Aş Evi olarak hizmet vermektedir. Her cuma hazırlanan yemekler çevredeki ihtiyaç sahiplerine dağıtılmaktadır. Ayrıca küçük bodrumunda iki bölümlü izbesi bulunmaktadır. Bu bölümlerde de Sami Türkay'ın çektiği fotoğraflardan oluşan bir sergi yer almaktadır. Odalardan bir tanesi sohbet, toplantı ve yemek odası diğeri ise konak sahibinin yatak odası olarak kullanılmaktadır.

117 yaşındaki Türkay Konağı Kurtuluş Savaşı ve Cumhuriyet'in ilanı gibi birçok tarihi olaya da tanıklık etmiştir. Yüzyılın üzerinde yaş alan ve iç dekorasyonunda her biri antika eşyalar ve anılarla donanmış Türkay Konağı'nın özenle tefriş edilmiş mekânlarında konaklama ve yemek hizmeti verilmektedir.

Sivrihisar'da orijinaline uygun restore ve tefriş edilmiş tek konak olan Türkay Konağı, bu özellikleriyle ziyaret edilmesi gereken tarih kokan bir konaklama yeridir.

KIBRIS'TA 50 YIL

CEYHAN BAYTUR
AA. ESKİ GENEL MÜDÜRÜ - KIBRIS GAZİSİ

TÜTAV Yazarları

20 Temmuz 2024 tarihinde Kıbrıs Barış Harekatının 50.Yılı Ada'da yapılan törenlerle kutlandı. Törene başta Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan olmak üzere iktidar ve muhalefet kanadından pek çok siyasetçi katıldı.

Törende ve resmi kuruluşlarda gerçekleştirilen toplantılarda, barış hareketinin önemi ve gerekçeleri dile getirildi.

20 Temmuz Çıkarması Neden Yapıldı?

15 Temmuz 1974'de Yunan cuntasının desteği ile, EOKA¹ denen örgüt lideri Lioufios Nikos Sampson adındaki bir çeteci Kıbrıs'ı Yunanistan'a bağlama hevesindeki Makarios'a karşı darbe yaparak iktidarı ele geçirdi. Amacı, Kıbrıs adasının tamamını Yunanistan'a bağlı Kıbrıs Cumhuriyeti olarak ilan etmektir. Zor koşullar altında, surlar içine adeta hapsedilerek yok edilmeye çalışılan Türk toplumu çaresiz ve ekonomik açıdan çok kötü durumdaydı. Ecevit hükümeti ve Türk kamuoyu Kıbrıs'taki bu durumu yakından izliyordu. Kıbrıslı, Türklere karşı Rum mezalimi giderek artıyordu. Türk Hükümeti, Başbakan Bülent Ecevit başkanlığında yapılan toplantılarda, 1959 yılında Zürih ve Londra anlaşmaları çerçevesinde garantör devletlerden biri olarak müdahale kararı aldı. 11 yıl boyunca kan, gözyaşı, katliam ve göçe maruz kalan Türk toplumu bu durumdan kurtulacaktı. Siyasi ve diplomatik çözüm yolları denendikten sonra herhangi bir sonuç alınamayınca 20 Temmuz 1974 günü Kıbrıs'a fiilen müdahale zorunluluğu doğdu.

Çıkarma kararı ve harekât, dünyaya Ecevit'in yaptığı şu tarihi açıklama ile duyuruldu:

"Bu harekât milletimize, bütün Kıbrıslılara ve insanlığa hayırlı olsun. Umarım ki, kuvvetlerimize ateş edilmez ve kanlı bir çatışmaya yol açılmaz. Biz aslında savaş için değil, Türklere de Rumlara da barış getirmek için adaya gidiyoruz. Bu karara ancak bütün diplomatik, politik yolları denedikten sonra mecbur kalarak vardık."

¹ EOKA, Ethniki Organosis Kiprion Agoniston: Kıbrıslı Savaşçıların Millî Örgütü

İkinci Harekat

Bütün çabalara rağmen Cenevre Konferansı'ndan da çözüm konusunda sonuç alınamayınca 14 Ağustos 1974'de zamanın Dışişleri Bakanı merhum Turan Güneş'in Londra'dan bildirdiği "AYŞE TATİLE ÇIKSIN" parolası ile harekâtın ikinci aşaması başladı. Çünkü, adaya çıkan Türk birlikleri Kıbrıs bölgesinde küçük bir alana sıkıştığı için herhangi bir hava akımına karşı büyük zayıflık verilebilirdi. Bu nedenle Türk birliklerinin geniş bir alanı elinde ve kontrolünde tutması gerekiyordu. 14 Ağustos 1974'de Türk birlikleri harekete geçti. 15 Ağustos sabahı bizlerin de dahil olduğu komando tugayı ve diğer birlikler batıdan doğuya bir hat çizmeye başladılar. Dörtgen biçimindeki bölgenin kuzey kısmı Atilla hattı olarak bilinen bölgeydi. İkinci harekât sonunda Kıbrıs adasının %38'i ele geçirildi. Savaş sonrası 200 bin kişiye yakın Kıbrıslı kuzeye, 65 bin kişiye yakın Kıbrıslı ise güneye göç etti.

Kuzey ve güney olarak iki devletli bir ada olan Kıbrıs, bugün de sorunlarını tam olarak çözmüş değil. Ancak Kıbrıslı Türkler bugün kendi yönetimleri ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti bayrağı altında yaşamlarını mutlu ve güvenli olarak sürdürüyorlar.

Bugünkü Kıbrıs

Tarihi yapısı ve eşsiz turistik bölgeleriyle Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti bugün dünyanın ilgisini çeken bir konumdadır. KKTC'nin turizm merkezi durumundaki Girne 6000 yıllık tarihiyle pek çok Akdeniz uygarlığına yuva olmuştur. Doğal sahillere, serin denize ve ılıman bir iklime sahip olan bu bölge tarihi bir dokuyla çevrilidir. Kentin korunması amacıyla M.S 7.yüzyılda Bizanslılar tarafından yapılan Girne Kalesi bir zaman tüneli gibidir. Girne'nin yanı sıra Lefkoşe, KKTC'nin ekonomi, ticaret ve kültür merkezlerinden biridir. Magosa Rumların hâkim olduğu zamanlarda Maraş bölgesiyle dünya turizminin önde gelen odaklarından biriyken, barış harekâtının komutanlarından 28.Tümen Komutanı Osman Fazıl Polat Paşa tarafından fethedilerek tamamen Türklerin kontrolüne geçmiştir. Tarihi yerleri ve el değmemiş yapılarıyla büyük bir zenginliği barındırır.

Özetle; KKTC diğer ülkelerce devlet olarak tanınmasa da gelişimini sürdürmekte ve giderek büyüyen ilgi odağı olamaya devam etmektedir.

Dileğimiz bundan sonraki 20 Temmuzlarda bütün ülkelerce tanınarak, tarihteki yerini almasıdır.

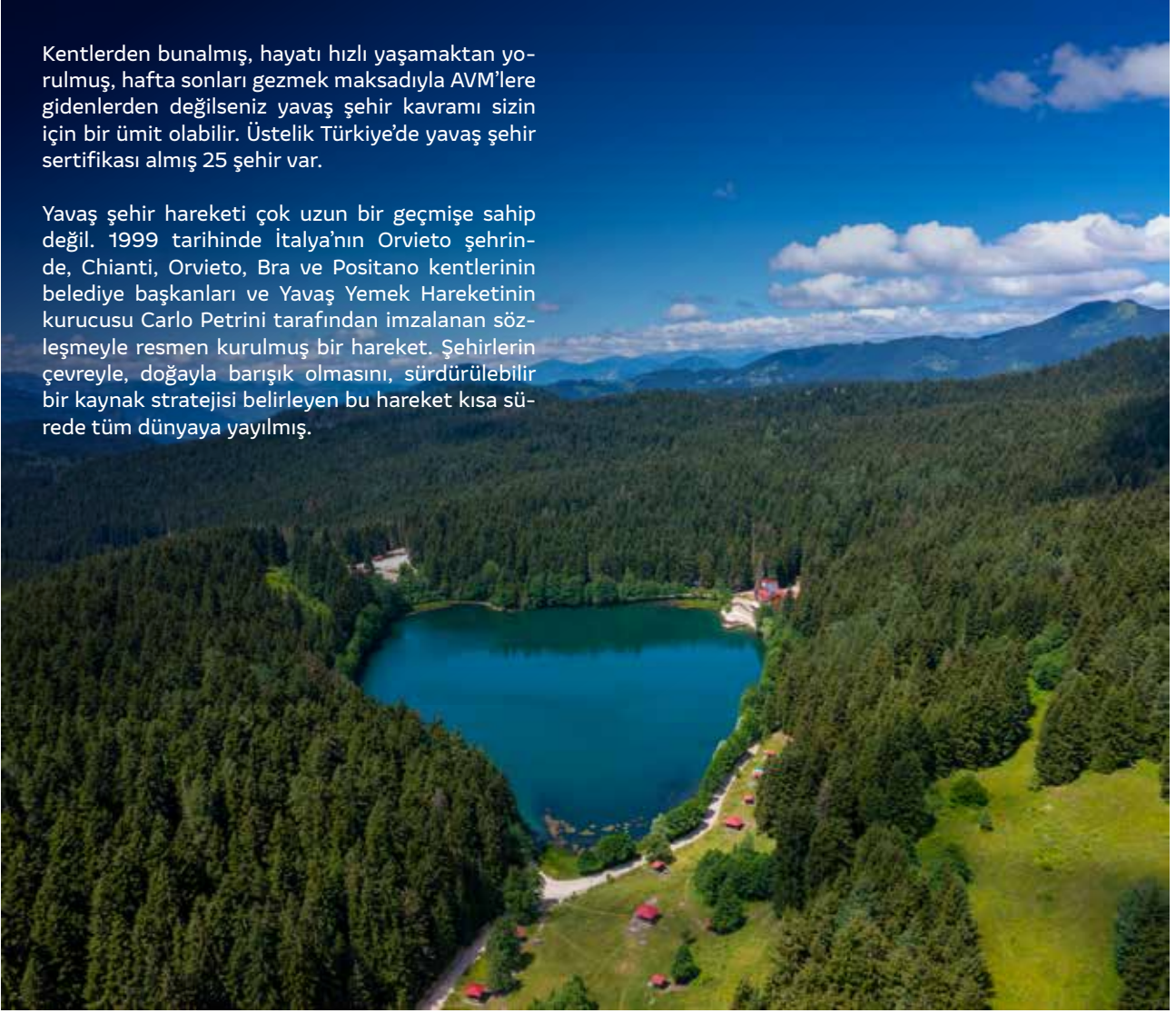
Türkiye'nin Yavaş Şehirleri

Şehirlerimiz

*Şehir hayatından sıkıldınız mı?
Gürültüye, hava kirliliğine, tüketim
çılgınlığına artık tahammül
edemiyor musunuz? Üzülmeyin
alternatif bir hayat tarzı var.
Üstelik tüm dünya tarafından
bilinen tanınan bir hareket: Yavaş
Şehir ya da uluslararası terimiyle
“CittaSlow”*

Kentlerden bunalmış, hayatı hızlı yaşamaktan yorulmuş, hafta sonları gezmek maksadıyla AVM'lere gidenlerden değilseniz yavaş şehir kavramı sizin için bir ümit olabilir. Üstelik Türkiye'de yavaş şehir sertifikası almış 25 şehir var.

Yavaş şehir hareketi çok uzun bir geçmişe sahip değil. 1999 tarihinde İtalya'nın Orvieto şehrinde, Chianti, Orvieto, Bra ve Positano kentlerinin belediye başkanları ve Yavaş Yemek Hareketinin kurucusu Carlo Petrini tarafından imzalanan sözleşmeyle resmen kurulmuş bir hareket. Şehirlerin çevreyle, doğayla barışık olmasını, sürdürülebilir bir kaynak stratejisi belirleyen bu hareket kısa sürede tüm dünyaya yayılmış.

Kendine Yeten Sürdürülebilir Şehirler

Cittaslow Türkiye'nin internet sayfasına baktığınızda hareketin çıkış felsefesi için şu cümlelere yer verilmiş; "Tüketim odaklı hayatın insanlara mutluluk ve huzur getirmede, insanların farklı bir yaşam biçimi aramaları kentsel boyutta Cittaslow hareketini ortaya çıkarmıştır. Cittaslow felsefesi yaşamın, yaşamaktan zevk alınacak bir hızda yaşanmasını savunmaktadır. Cittaslow hareketi, insanların birbirleriyle iletişim kurabilecekleri, sosyalleşebilecekleri, kendine yeten, sürdürülebilir, el sanatlarına, doğasına, gelenek ve göreneklerine sahip çıkan ama aynı zamanda alt yapı sorunları olmayan, yenilenebilir enerji kaynakları kullanan, teknolojinin kolaylıklarından yararlanan kentlerin gerçekçi bir alternatif olacağı hedefiyle yola çıkmıştır."

Hayatı, Yaşamaktan Zevk Alınacak Bir Hızda Yaşamak

Belki de yavaş şehir kavramının cazibesi şu cümlede gizlidir: "yaşamın, yaşamaktan zevk alınacak bir hızda yaşanmasını savunmak..." Yaşamaktan zevk alınacak hızı nasıl tayin edebiliriz o zaman. Dünya edebiyatının önemli isimlerinden Milan Kundera'nın şu sözlerine kulak verelim o halde; "Yavaşlığın düzeyi anının yoğunluğuyla doğru orantılıdır; hızın düzeyi unutmanın yoğunluğuyla doğru orantılıdır. Yavaşlık ile anımsama, hız ile unutma arasında gizli bir ilişki vardır. Bir şey anımsamak isteyen kimse yürüyüşünü yavaşlatır. Buna karşılık, az önce yaşadığı kötü bir olayı unutmaya çalışan insan elinde olmadan yürüyüşünü hızlandırır."

Hatırlamak ve unutmak bağlamında bir hayat felsefesi. Hatırlamak, anlamak, kavramak istiyorsan yavaşlamak zorundasın. Diğer türlü hız ile neleri unutacağını bile untabilirsin.

Cittaslow Olmak İçin 70'in Üstünde Kritere Uyum Sağlamak

Cittaslow olmak için bazı kriterlere sahip olmak gerekiyor. Doğrusunu söylemek gerekirse o kadar kolay bir süreç değil cittaslow olmak. O yüzden ki Türkiye'de cittaslow olmuş 25 kentimize şapka çıkarmak gerekiyor. Kriterleri şöyle bir gözden geçirdiğimizde, belirtilen kriterleri saymaya kalkmak bile bu yazıyı çığırından çıkarabilir. Ancak 7 ana başlık altında 70'in üstünde ana başlık olduğunu söyleyelim. Yani çevre politikalarından altyapı politikalarına, kentsel yaşam kalitesi politikalarından misafirperverliğe 70'in üstünde kritere uyum göstermeniz gerekiyor.

Türkiye'nin 25 kenti var yavaş şehir olarak. Hepsi birbirinden harika özelliklere sahip. Ancak Artvin Şavşat'ın başka bir konumda olduğunu söyleyebiliriz. Haritayı açtığınızda neredeyse Türkiye'nin bir ucunda olan Şavşat, aynı zamanda 1100 metrelik rakımıyla da dikkat çeken bir özelliğe sahip. Şavşat, akarsu bakımından zengin bir şehir özelliğini de taşıyor. Şehirde çok sayıda buzul gölü de bulunuyor. Bu göller nispeten küçük göller olmasına rağmen manzara ve doğal güzellikler adına eşsiz fırsatları barındırıyor.

Göllerin en büyüğü Karagöl dağlarında bulunan ve bu dağa kendi adını veren Karagöl'dür. Bol miktarda alabalık bulunan gölden sulama amaçlı olarak da yararlanılıyor. Meşeli Köyü orman içi mevkiinde millî parklar kapsamında bulunan ikinci bir Karagöl mevcut. Buranın bir özelliği de piknik, mesire yeri imkânlarına sahip. Pınarlı köyü yakınlarında Balık Gölü, Arsiyan yaylasında ise Kız Gölü, Boğa Gölü ve Koyun Gölü isminde göller bulunmaktadır.

İlçe dahilinde şifalı maden suları da bulunuyor. Bunlardan Çermik-Çoraklı Köyü sınırları içerisinde bulunan sıcak su kaplıcası romatizmal hastalıklara iyi geldiği biliniyor. Şavşat'ta Karadeniz iklimi ile karasal iklim arasında bir geçiş iklimi hâkimdir. Yüksek rakımlı olan yerlerde kışlar çok uzun sürüyor. Bu bölgelerde kasım ayında başlayan kar yağışları nisan ayı ortalarına kadar sürüyor. İlçe bitki örtüsü bakımından da zengindir. Zengin iğne yapraklı ormanlar mevcut olduğu gibi alçak rakımlı yerlerde yapraklı ağaçlara da rastlamak mümkün.

Parmak Yedirten Damak Tatları

Kenti ziyaret etmek isterseniz eğer zengin bir mutfakla karşılaşacağınızı şimdiden söyleyelim. Peynir kuymağı ve kaymak kuymağı. Dağ pancarı, kuş yemeği, gımı, yaban semizotu, pazı kavurması, ebegümece. Katmer, silor, börek (cevizli, peynirli, kıymalı, tereyağlı), kete, erişte, hıncal, tahıl gevreği, mısır gevreği, bişi, fetir, mafiş lokum, çırığ, cimur, kançlama, makarna, mantı, düğmaç, keşkek, gendima ve şilav gibi tanelilerden yapılan yemekler... Ayrıca kabak tatlısı, hasuta, kaysefe, zurbiyet, demir tatlısı, sütlaç, elma, armut, dut ve üzüm pestilleri, aşure, baklava ve ballı lokum gibi tatlıların da tadına bakmanızı tavsiye ederiz. Öte yandan, Purşuk çorbası, ayran çorbası, tutmaç çorbası, ayran kalacosu, eşki çorbası, bulgur çorbası, soğan harşosu, çinçar çorbası, erik çorbası, gergel çorbası, sulu harşo, hele çorbası, kabak çorbası, kesme çorbası, pancar çorbası, yöreye özgü çorbalardandır. Tabi bir de ana yemekler var ki onlar çok daha farklı bir damak tadı vaat ediyor: Soğan sadveli, patates yemeği, köfte, yatık döner, pazı dalı yemeği, erik yemeği, yoğurt harşosu, sütlü yumurta, un harşosu, kayğana, çilbur, süt harşosu, bulama (ağuz), motrevli, papasela, kapama, kapuska, çenço, kuymak, peynir eritmesi, sarma, haşil, soğan yemeği.

Şavşat, yavaş şehir felsefesinin tüm özelliklerini bünyesinde barındıran bir kent. Bundan sonrası size kalmış... İster doğasını, insanını ya da ister lezzetlerini gerekçe göstererek keşfetmek size kalmış... Bizden söylemesi...

Türkiye'nin Yavaş Şehirleri (Cittaslow)

Yavaşlık ile anımsama, hız ile unutmama arasında gizli bir ilişki vardır. Bir şey anımsamak isteyen kimse yürüyüşünü yavaşlatır. Buna karşılık, az önce yaşadığı kötü bir olayı unutmaya çalışan insan elinde olmadan yürüyüşünü hızlandırır.

Cittaslow olmak için bazı kriterlere sahip olmak gerekiyor. Doğrusunu söylemek gerekirse o kadar kolay bir süreç değil Cittaslow olmak. O yüzden ki Türkiye'de Cittaslow olmuş 25 kentimize şapka çıkarmak gerekiyor.

Yavaş şehir hareketi çok uzun bir geçmişe sahip değil. 1999 tarihinde İtalya'nın Orvieto şehrinde, Chianti, Orvieto, Bra ve Positano kentlerinin belediye başkanları ve Yavaş Yemek Hareketinin kurucusu Carlo Petrini tarafından imzalanan sözleşmeyle resmen kurulmuş bir hareket.

Yenişehir Aydın

Yalvaç Isparta

Vize Kırklareli

Uzundere Erzurum

Şavşat Artvin

Şarköy Tekirdağ

Seferihisar İzmir

Safranbolu Karabük

Perşembe Ordu

Mudurnu Bolu

Köyceğiz Muğla

Kemaliye Erzincan

İznik Bursa

Halfeti Şanlıurfa

Güdüllü Ankara

Göynük Bolu

Gökçeada Çanakkale

Gerze Sinop

Foça İzmir

Finike Antalya

Daday Kastamonu

Eğirdir Isparta

Arapgir Malatya

Akyaka Muğla

Ahlat Bitlis

Türkiye'nin Uluslararası Sanat Yüzü:

Göksel Baktagir

Röportaj

Yahya Kemal'in "Eski Müsiki" şiirinde meşhur bir açılış beyti vardır: "Çok insan anlayamaz eski müsikimizden / Ve ondan anlamayan bir şey anlamaz bizden". Dizede ifade edilen anlaşılma meselesi ise bu meseleyi kendine dert edinen sanatçılar var. Müziğimizin anlaşılması, kavranması için durmak bilmeden çalışan, varlığını müziğimize adanmış kahramanlar var. Göksel Baktagir böylesi bir sanatçı... O'nu pek çok sanatçı arasında öne çıkaran sadece ustalığı mı? Tabii ki hayır. Türkiye'nin ve müziğimizin tanıtımında önemli bir payı var Göksel Baktagir'in. Usta sanatçı ile uluslararası arenada müziğimizin, kültürümüzün tanıtımı ve temsilini konuştuk.

Türk Müziğine ilgi duymanızı sağlayan ve bu alanda ilerlemenize yardımcı olan sebepleri anlatır mısınız?

En önemli sebep olarak babamı söylemem lazım. Yetişmemde ilk yol rehberim, öğretmenim, sevgili babam Muzaffer Baktagir olmuştur. Çünkü kendisi bireysel olarak genç yaşlarında müziğe ilgi duymuş, Türk müziğinin birçok enstrümanını da kendi çapında icra eden bir sanatkar insandı. Ruhu da sanatkardı. Dolayısıyla çocukluğumu hatırladığımda evimizin neredeyse her odasında bir Türk müziği enstrümanının varlığı, babamın sürekli dostlarıyla birlikte haftanın belirli günlerinde evimizde fasıllar yapması ve o ortamda bizim de Türk müziği içerisinde nefes almamıza, büyümemize vesile oldu. O iklim beni bugünlere taşıyan en önemli sebeptir.

Yurtdışında müteakip defalar Türkiye'yi temsil ettiniz. Bu temsil sorumluluğunun size olan tesiri neydi?

Türk müzik sanatını tanıtmak amaçlı her yurt dışı seyahatinde aynı sorumluluk ve heyecanı duyduğumu söyleyebilirim. Farklı bir kapı... Her konser inanılmaz bir duygu seli... Çünkü en büyük sorumluluğumuz güzel ülkemizin derinlikli müziğini farklı kültürden insanlara, gönüllere aktarabilmek. Bir taraftan musiki aracılığıyla farklı kapıların da aralandığına şahitlik etmiş oluyoruz. Bu da bizim için gurur vesilesi, ki musiki gibi güçlü bir kaynak aslında gönülleri birleştirme noktasında inanılmaz mucizelere dönüşebiliyor.

Yıllar önce, 2014'te Paris'te UNESCO Türkiye temsilcimiz, büyükelçimiz Hüseyin Avni Botsalı'nın davetiyle UNESCO binasında tamamen büyükelçilere özel bir Türk müziği konseri vermiştik ve kendisinin ifadesiyle şu şekilde davetini yapmıştı: "Biz güzel ülkemizin en derinlikli taraflarını sürekli anlatıyoruz. Yemeklerimizi, müzelerimizi, tarihimizi her türlü doküman ile anlatıyoruz ancak bizim köklü musikimizi de mutlaka ve mutlaka en öz haliyle paylaşmamız gerekiyor. Orada eksik kalmamalıyız. Bu düşüncelerle, bu yıl, özellikle UNESCO binamızda bir koltuğa 3 ülke yarışıyor" demişti. Yer Paris; Fransa, İtalya ve Türkiye... Bir kura sonucunda o koltuğa tek bir ülkenin hak kazanacağını öğrendik kendisinden. Mutlaka, öz kültürümüzü bir şekilde büyükelçilerimize de dinletmeliyiz demişti bize... Büyük bir heyecan ve sorumlulukla, Bilen Işıktaş kardeşimle katıldık ve UNESCO binasında büyükelçilerimize özel bir Türk Müziği konseri verdik. Sonrasında çok büyük bir yüzde ile Türkiye'nin o koltuğu kazandığı bilgisi bize ulaştı. Dolayısıyla burada musikimizin derinliğindeki güzelliklerin birebir farklı kültürden insanlara da aktarıldığında ne kadar büyük karşılık bulduğuna da şahitlik etmiş olduk.

Sizi en çok etkileyen yurt dışı etkinliğini anlatır mısınız?

2007 yılında bir Arap ülkesine ilk kez müstakil konser vermek üzere davet aldığım da kıymetli sanatkar ağabeyim, Allah rahmet eylesin, Kanun üstadı Halil Karaduman şöyle demişti: "Göksel'cim ben şahit oldum. Orada gençler senin ezgilerini icra ediyorlar. Mutlaka oralara gitmelisin" demişti. Bu etkinlik esnasında bana ulaşan, Tunus'ta konservatuarda önemli bir mevkiye sahip Kanun üstadı Jamel Abid bir ricada bulunmuştu: "Üstadım bir geldiğinizde yarım saatinizi almak istiyorum, istirahat ediyorum" demişti. Bu vesileyle biz de yüz yüze tanıştık. Baktım ki elinde bir tomar, yani bayağı bir kalın bir nota kağıtları var. Meğerse kendisi yıllarca yaptığım albüm çalışmalarını dinleme yoluyla, öğrencilere de bir katkı sağlayacağını düşünerek notaya almış. Yıllar içerisinde öğrencilere onları meşk etmiş fakat aralarında çok teknik eserler olduğu için sadece emin olmak açısından birkaç soru işaretli yerleri de benim aracılığım ile teyit etmek istiyor. Bundan tabii ki ayrı bir keyif duydum. Aklıma da şu geldi. Yıllar öncesinde Bağdat Konservatuarı'nı kuran ve bizim musikimizin mihenk taşı Tanburi Cemil Bey'in bir o kadar değerli sanatkar oğlu Mesut Cemil Bey'in konservatuar kuruluşunda çok önemli bir etkisi vardır ve hâlâ yıllardan beri Arap dünyasında Tanburi Cemil Bey'in eserleri meşk edilir. Yani o köklü mirasımızın yansıması olarak farklı kültürden insanlara musikimizin bu yolla iletilmiş, köprüler kurulmuş oluyor.

Bu vesileyle, yaptığımız çalışmaların orada itibar görmesi çok önemlidir. Özellikle konservatuarlarda bir öğrenci mezun olurken jürinin karşısında bir eşlik enstrümanı ile yaklaşık 45 dakikalık bir resital veriyor. İcra etmek zorunda olduğu eserler var. Eğer icazet alırsa mezun oluyor, diplomasını alıyor. Bir baktım ki o zorunluluğu olan eserler arasında benim bestelerimi de

katmışlar. Dolayısıyla benim için o yurt dışı seyahati bu bakımdan ayrı bir sürprizdi. Çok şükür ki yıllar içerisinde başka bir Arap ülkesinde Kuveyt'te, konservatuarda şu anda Halil Karaduman ve benim kanun sanatına kattığımız kendi metotlarımızın orada tez olarak işlenip tamamen öğrencilere bizim metodumuz aktarılmış oluyor. Bu da ülkem adına, kültürüm adına gurur vesilesi...

Yurtdışındaki programlarınızda pek çok sanatçı ile yan yana geliyorsunuz. Size ya da Türkiye'ye yaklaşımları nasıl oluyor?

Farklı kültürler, farklı renkler aslında rengarenk bir bahçenin güzellikleri. Hepsi o bahçenin gülleri gibi. Dolayısıyla zaman zaman farklı kültürden sanatçılarla buluşmak bize de o renkli bahçenin güzelliklerini bir arada yaşamamıza vesile oluyor. Burada tabii ki en önemli faktör her kültürün sanatçısı kendi özündeki güzelliği ortaya koymakla mükellef, biz de aynı sorumlulukla hareket ediyoruz. Gönülden ve gönül müziği olarak kabul ettiğimiz Türk müziğinin güzelliklerini birebir işlerken tamamen ortak tınıyı hedeflediğimiz için o sanatçı dostlarımızla birlikte o kadar güzel bir ambiyans oluşuyor ki, bu da aslında hepimizin, bütün sanatçıların bir arada dünyaya bir barış mesajı oluyor. Elbette toplumlar arasında bazen siyasi kimlikler olarak ön yargıyla bakan, tezat düşünceleri olan insanlar olabiliyor ancak konser ortamlarınızda öyle bir ambiyans, öyle bir güzellik oluşuyor ki hiçbir olumsuzlukla karşılık bulmayacak hale geliyor. Bütün insanlar konser sonrasında adeta birbirlerine sarılarak musikinin o birleştirici gücünü yakalamış oluyor. Biz de her defasında yüce Allah'a şükrediyoruz.

Devlet ve vatandaş olarak kültürümüzün temsili ve tanıtımı konusunda neler yapılmalı?

En temel olarak ilk önce kendi ülkemizde temel teşkil eden küçük yaş grubu ve çocuklarımızdan itibaren kültürümüzün güzelliklerini en güzel şekilde tanıtmamız gerekiyor. Bu bizim en büyük sorumluluğumuz. İlk önce kendi kültürümüzün içindeki çocuklarımızı kültürümüzü tanıyacak bilecek ki bir yerlere varalım. Bugün maalesef üzülerek söylüyorum, millî enstrümanlarımızı gördüklerinde adını bile bilmeyen çocuklarımız var. Bu kadar deryayı ifade eden bir musiki kültürüne sahip olmak ama bir taraftan bu ülkede yaşayan küçük gençlerimizin o engin kültürümüzün güzelliklerini taşıyan enstrümanlarını adlarını bile bilmemeleri çok ciddi bir sorun. Bu anlamada bir devlet politikası olmalı ve ondan sonra zaten bu temel üzerinde inşa edebilirsek inanırım o deryayı ifade eden musiki kültürümüz çok daha güzel bir şekilde ülkeler arası tesirini yaymaya devam edecektir.

Yurtdışı etkinliklerin sanatınız üzerinde bir etkisi oldu mu? Olduysa nasıl bir etkisi oldu?

Yurtdışı etkinliklerinin sanatımıza şüphesiz ki olumlu etkileri büyük oldu. Her biri ayrı kapılar araladı, farklı tecrübeler yaşattı ancak bana yurt dışı sanat ortamını sağlayan, sanat hayatımın dönüm noktası sayılan devlet sanatçısı saygıdeğer hocam Tanburi Necdet Yaşar'ı anmak istiyorum. Çünkü onun tecrübe ve bilgisi dahilinde anılarımızda kalan çok önemli sanatsal faaliyetlerimi birlikte gerçekleştirdik. Uzun yıllar önce özellikle Amerika'da ikişer aylık turlarımız olurdu. New York'tan başlayıp Phoenix'te biten uzun soluklu konserleri hatırlıyorum. Hepsisi de akademik kurumlarda olurdu. O seçkin dinleyiciye verdiğimiz konserlerin tesiri apayrı ancak konser sonrasında dinleyiciler arasından o kadar seçme, o kadar derinlikli sorular alıyorduk ki kültürümüzün işlendiği ortamda o kaliteyi de görmek bize ayrı bir ufuk aralamış olduğunu belirtmek isterim. Hiç unutmuyorum, yıllar öncesinde yine bir Japonya seyahatinde konser sonrasında Japonlara bir form doldurulmuş. Duygularını ifade eden bir Japon'un notunu bize ilettiler. "İlk kez Türk müziğini dinliyorum. Türkiye'yi çok merak ettim. Bu müzik mutlaka bu ülkeyi ziyaret etmem gerektiğini bana vurguladı" demişti.

Siz bir kanun virtüözü olduğunuz kadar çok başarılı bir bestecisiniz. Eserlerinizi yurtdışında icra ettiğinizde nasıl bir tepki ile karşılaşıyorsunuz.

Millî enstrümanlarımızdan Kanun gibi özel bir enstrümanın icracısı olmak apayrı bir duygu, gerçekten çok emek verdiğimi söyleyebilirim ama belirttiğiniz gibi çocukluğumdan bu yana içten gelen duygularla kompozisyon sanatına da çok ciddi bir ağırlık veriyorum ve bu alanda bu yeteneğimin varlığına şükrediyorum.

İnanılmaz duygularla kompozisyonlar hayat buluyor ve bu kompozisyonları, bu besteleri tabii ki gönülden dinleyicilerimiz ile buluşturmak, birebir paylaşmak ayrı bir mutluluk vesilesi ancak yurt dışında tabii ki şahit olduğum bir durumu da ifade etmek isterim. Bir konserimizi, İtalyan bir baş kemancı izlemişti. Kulise geldiğinde şunu belirtmişti; o konserin ilk bölümünde benim saz semaisi formunda, Kürdilihicazkar makamında bir icram olmuştu. Eserin son hanesinde vals temposuyla seyreden bir ezgi için: "Sadece, bu bestenin son bölümüyle bir senfoni yazılır" demişti. Aslında buradan şunu vurgulamak istiyorum Türk musikisi makam musikisidir. O geniş ses sistemi içerisinde gönüllere birebir tesir eden bir duygusal yaklaşımı vardır. O ince tınılar ayrı bir zenginliği ifade ettiği için her tarafta bir çiçek açar. Makamsal yapımızın güzelliği, tesiri, olumlu etkisi bütün ruhları sarmış olur. O zenginlik içerisinde her duyguya hitap eden bir derinlik de ortaya çıkmış oluyor. Bu derinliği de tabii ki kompozisyonlar halinde yaşıyor ve yaşıyor olmak ayrı bir mutluluk ve gurur vesilesi...

Türk müziğinin tanıtımı kültürümüzün tanımlanmasında nasıl bir ağırlığa sahip? Bu ilgi nasıl artırılabilir?

Türk müziğinin tanıtımı elbette onu gerçek manada yaşamakla mümkün, onu gerçek manada yaşamak için öz kültürümüzün güzelliklerini, bize miras kalan ve bu manada çok yol almış bugün hayatta olmayan ama gerçek manada sanatkarların bize aradıkları o yoldan geçerek, feyzler alarak ama bugünün de değerlerini katarak, harmanlayarak çok daha güzel bir şekilde yaşayabilir ve Türk müziğinin layıkıyla tanıtımına katkı sağlayabiliriz. Dolayısıyla köklerimizden kopmadan geçmişimizle barışık bir şekilde ama geleceğe de o köklerden aldığımız güçle, edindiğimiz tecrübeyle yaklaşırsak Türk müzik kültürünün en güzel halini yaşayarak, yaşatarak ve en güzel şekilde tanıtarak dünyaya güzel mesajlar verebiliriz.

Göksel Baktagir Kimdir?

Kanuni - Bestekâr Göksel Baktagir, 1966 yılında Kırklareli’nde doğdu. Müziğe 8 yaşında babası Muzaffer Baktagir’in gözetiminde başladı. Bağlama ile başlayan müzik serüveni 14 yaşından sonra kanun icrasına evrildi. 1983 yılında girdiği İTÜ Türk Musikisi Devlet Konservatuari’nden 1988’de mezun oldu. Bu okulda bir yıl sonra lisansüstü eğitimine başladı. Aynı yıl, Tanburi Necdet Yaşar’ın Genel Sanat Yönetmenliği’ndeki Kültür Bakanlığı İstanbul Devlet Türk Müziği Topluluğu’nda kanun sanatçısı olarak çalışmaya başladı. Bu tarihlerde dahil olduğu “Necdet Yaşar Ensemble” ile İngiltere, Fransa, Danimarka, Belçika, Hollanda, Almanya, Kanada ve ABD’nin çeşitli eyaletlerinde konserler verdi.

Baktagir, CNN Türk yapımı, “İstiklâl Marşı Belgeseli”nin müziklerini bestelemiştir. Bu çalışmalarının yanında “Türk-Japon Dostluk Konseri”, “Türkiye ile Şili Arasındaki Diplomatik İlişkilerin 90. Yıldönümü” gibi buluşmalarda konserler vermiştir. Türklerin Orta Asya’dan Anadolu’ya uzanan yolculuğunu, Doğu Rüzgârı temalı eserleriyle anlatmıştır. Ayrıca farklı sanatçıların eserlerine katkıda bulunmuş; Mercan Dede, Beyhan Murphy ile oluşturdukları projede modern müzik ile geleneksel enstrümanları ve müzikleri buluşturmuştur. Sadece yurt içinde değil yurt dışında da halka yönelik ve diplomatik cemiyete yönelik konserler vermiş, İngiltere’de de Türk ve Osmanlı mimarisinden izler taşıyan Leighton House’da konser vermiştir.

En temel olarak ilk önce kendi ülkemizde temel teşkil eden küçük yaş grubu ve çocuklarımızdan itibaren kültürümüzün güzelliklerini en güzel şekilde tanıtmamız gerekiyor. Bu bizim en büyük sorumluluğumuz.

SON KALE

MİLLİ EGEMENLİĞİN KALPGÂHI ANKARA VE BAŞKENT OLUŞU

ŞEVKET BÜLENT YAHNİCİ
21'İNCİ DÖNEM ANKARA MİLLETVEKİLİ, AVUKAT, GAZETECİ

Son Kale

Dünya ve Türk tarihinin derinliklerinden kopup gelen, yüzyılların tanıdığı olan bir Başkent'e sahibiz. Ankara ile, Ankaralı olmakla, Ankara'nın da devletimizin başkenti olmasıyla gurur duyuyor ve bununla övünüyoruz.

Lidya, Galat, Frig, Hitit gibi medeniyetleri tanıdığı; Bizans'la, Roma'yla tanışmış; Müslüman Türkle haşır neşirliği Selçuklu öncesine dayanan; aralarda bir yerde de bağımsız AHİ DEVLETİ olarak yaşamış, sonrasında dünya tiftik üretiminin, buna bağlı sof kumaş ticaretinin merkezi olmuş bir Osmanlı şehri özellikleri ile yaşayan kadim bir şehrin adıdır, Ankara...

Bütün bu yüzyıllara, bin yıllara dayalı süreçte şehrin ta kendisi demek olan ANKARA KALESİ ise, bize bu tarih, kültür, medeniyet çeşitliliğinin getirip sunduğu çok büyük, çok önemli bir mirastır. Dünyada böylesi bir tarihe, böylesi zengin bir geçmişe ve mirasa sahip olabilme şansına erişebilen kaç şehir vardır?

Ankara'mız kültürel, ekonomik hayata dair yaptıkları ve büyük müspet katkılarıyla bilinen Bayramilik ve Ahilik yıllarında çok üreten, adil bölüşen, ticari hayatı canlılıkla yaşayan bir cemiyet hayatının da örneği olmuştur. Çalışmamayı ve çalışmayanı sevmeyen; üretimi ve üretene teşvik eden, toplumun bütün fertlerinin bir şekilde çalışıp üretmesini teşvik eden Bayramilik ve Ahilik sayesinde Ankara örnek şehir olmuştur. Bu çağlar devamında kurulan yüzlerce, belki binlerce tezgâhta dokunan sof üretimi ve ticareti ise -tıftık üretimi ile birlikte- Ankara'nın dünyada adı bilinir bir ticaret şehri olmasını sağlamıştır. Dünyanın saraylarında uzun yıllar Ankara üretimi bu kumaştan dikilen giysiler giyilmiştir.

Koç Müzesi ve VEKAM iş birliğiyle Hollanda'dan getirilip birkaç yıldır sergilenmekte olan ANKARA MANZARASI² tablosu, işte bu üreten, sosyal ve kültürel hayatı ve seviyesi yüksek, canlı, capcanlı bir şehrin manzarası değil midir?

Bütün bunlara karşılık Ankara'mız büyük felaket ve talihsiz olayların da yaşandığı bir şehir olmuştur, maalesef... Osmanlı'nın son dönemlerinde çok büyük iki yangın ve bir çekirge istilası bu güzelim şehri yıkıp mahvetmiştir. Ankara'nın sosyal, kültürel hayatı, ticari gelişimi için büyük birer talihsizlik ve felaket olan- özellikle yangınlar- bu kadersizlik hali ya da kötü kader, maalesef Cumhuriyet döneminde de yakasını bırakmamıştır. Siyasette, sanayide, ticarete, sosyal ve kültürel hayatta adeta emekleyerek attığı adımlarla, henüz başkent yapılış iken başkent olabilmenin gereklerini yerine getirmeye çalıştığı yıllarda Ankara yeni ve büyük bir yangınla sarsılmaktan kurtulamamıştır. Bir şehrin tarihinin en talihsiz, tarifsiz, telafisi en zor, zararları itibarıyla görebileceği bu büyük felaketler maalesef Ankara'nın yaşadığı gerçeklerdir.

Başkent Ankara'yı konuşur / yazarken Cumhuriyet'e ve başkentliğe gelişte ve daha sonrasında Cumhuriyetin başlangıç yıllarındaki bu felaketleri göz ardı edemiyoruz.

Millî Mücadele Karargâh Oluş

Osmanlı çökmekteydi. Dünyanın gördüğü en büyük imparatorluklardan birisi tasfiye olmaktadır. Son orduları; Sudan'da Afrika'nın kuzeyinde, Yemen çöllerinde, Kafkaslar'da savaşmış; milyonlarca kilometre kare toprak terk edilmek zorunda kalınmıştı. Balkanlar'da eski topraklar (Yunanistan, Makedonya, Eflak-Boğdan, neredeyse bütün Balkanlar) elden çıkmaktaydı.

"En kesif orduların dördü, beşinin" yüklendiği Çanak-kale'yi "geçilmez" etmiştik ama ara sıra gelen acıklı felaket tablosunu önleyememiştik.

Sevr Antlaşması ve Mondros Mütarekesi boynumuza geçirilen bir idam ipi niteliğindedir. Dandanakan'dan beri "her yaz şimale doğru asırlarca süren koşumuz bitmiş, işler ve durum itibarıyla Şaire "galip et bu son ordusudur İslam'ın" dedirtecek noktaya getirmiştir.

Doğu'yu Rus tehdit ediyor, Antalya'da İtalyan Antep'te, Hata'y'da; Fransız İstanbul'da; İngiliz ve diğer işgalciler ve bayraklar derken Yunan İzmir'e çıkıyordu.

² Ankara'yı tasvir eden, 18. yüzyıla tarihlenen, ressamı bilinmeyen yağlıboya tablo. 117*198 cm. 2027 yılına kadar Ankara, Rahmi Koç Müzesi'nde sergilenecektir.

16 Mayıs'ta İstanbul'dan bir vapur vatanın ırz ve namusunu korumak, ezilen bayrağı yerine dikmek; istiklal için bir istikbal, özgürlük için, kısacası KURTULUŞ VE KURULUŞ İÇİN yola çıkıyordu. Orduları dağıtılmış, silahları toplanmış; tersanelerine girilmiş, işgal edilmiş, parası pulu, giyecek postalı, çorabı kalmamış bir millet ayağa kalkıyor. "REDDİ İLHAK", "MÜDAFAA-İ HUKUK, KUVAYİ MİLLİYE" diye haykırıyordu. Bunlar Türk Milletini millî mücadele yoluna dökcek sihirli kelimelerdi. Ancak bu sözlerden çok önce Ankara ve Ankaralı başka bir sözle milletin tercihini ve millî mücadele için azim ve kararlılığını ilan etmişti: Ankaralı "AZMİ MİLLÎ" demişti, çoktan...

AZMİ MİLLÎ CEMİYETİ bu topraklarda verilecek kutsal bir mücadele için Ankaralılarca atılan kutsal adımın adıydı.

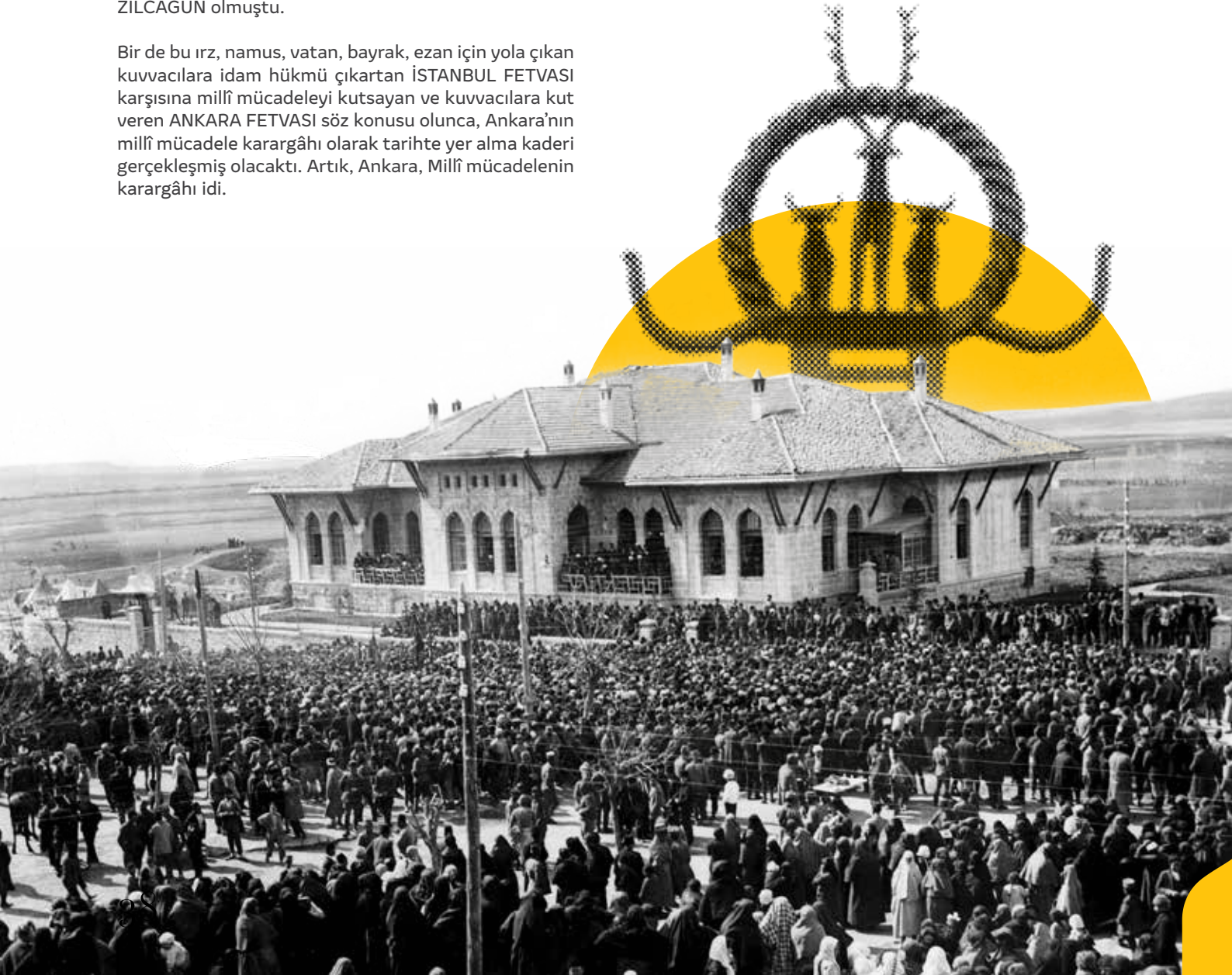
Havza, Amasya, Erzurum, Sivas, Hacıbektaş, Beynam üzerinden Ankara'ya taşınan KURTULUŞ VE KURULUŞ İRADESİNİ ve onun temsilcilerini Ankara'da "Azmi Millî" iradesiyle yola çıkmış millet evlatları karşılayacaktı. Artık, ANKARA MÜDAFAA-İ HUKUK CEMİYETİ vardı. Ve artık KIZILCAGÜNDÜ...

"Azmi Millî" "Reddi İlhak" "Müdafaa-i Hukuk" "Kuva-i Milliye" hepsi bir olmuş, bütün olmuş 27 Aralık 1919 KIZILCAGÜN olmuştu.

Bir de bu ırz, namus, vatan, bayrak, ezan için yola çıkan kuvvacılara idam hükmü çıkartan İSTANBUL FETVASI karşısına millî mücadeleyi kutsayan ve kuvvacılara kut veren ANKARA FETVASI söz konusu olunca, Ankara'nın millî mücadele karargâhı olarak tarihte yer alma kaderi gerçekleşmiş olacaktı. Artık, Ankara, Millî mücadelenin karargâhı idi.

Millet Egemenliğinin Kalpgâhı Ankara

27 Aralık 1919'dan itibaren Ankara'yı mesken tutan Mustafa Kemal ve bir avuç vatansever grubu artık "Heyet-i Temsiliye" idiler. İsteseler hem Mustafa Kemal hem de etrafındaki vatansever kuvvacı dostları girişecekleri mukaddes kavgayı kafalarına göre götürebilirlerdi. Ancak, başta Mustafa Kemal olmak üzere onunla birlikte bu mücadeleye inanan ve soyunan bir avuç kahraman yine inanıp biliyorlardı ki, gücünü milletten almayan, halkın rızasını kazanmamış, hiçbir mücadele ve dava muvaffak olamazdı. Bir kavga verilecek, özgürlük yoluna bir istiklal ve istikbal mücadelesi yapılacak idiyse bu halkın iradesine, Milletin kararına dayanmalıydı. Egemenlik denilen halkın iradesi "Kayıtsız Şartın Milletini" olmalıydı. 27 Aralık 1919'da Ankara'da Kızılcağün'le birlikte Ankara'yı "MİLLÎ MERKEZ" "KUVVA KARARGÂHI" "MİLLÎ MÜCADELE KARARGÂHI" yapan KURTULUŞ VE KURULUŞ İRADESİ temsilcileri şimdi de bir 23 Nisan 1920'den 29 Ekim 1923'e uzayan "kurtuluş ve kuruluş" sürecini yeniden yönetecek GAZİ MECLİS olacaktı.

Laik Cumhuriyetin Merkezi Ankara

Birinci İnönü, İkinci İnönü, Sakarya, Dumlupınar, Büyük Zafer ve 9 Eylül... Geldikleri gibi gidiyorlardı. Bir 16 Mayıs günü Bandırma Vapuru'nun hareket almasıyla başlayan macera, mukaddesleri uğruna canını hiçe sayan bir milletin inanılmaz, akıl almaz mucizesine dönüşmüştü. Olmaz denilen "KURTULUŞ" başarılmış; sıra "KURULUŞ"a gelmişti.

"Kuruluş" devlet olmak demektir, "Devlet olmak" demek, devletin ne olacağına, nasıl olacağına karar vermek demektir ve devlete bir başkent gerektiği. Mademki, Ankara MİLLÎ MÜCADELE KARARGÂHI idi. Madem ki, MİLLET EGEMENLİĞİNİN KARARGÂHI idi. Niçin, neden yeni kurulacak devletin de BAŞKENTİ olmasını? KURTULUŞ VE KURULUŞ iradesi sahipleri nasıl Ankara'yı "Millî Mücadele Karargâhı" "millet egemenliğine kalpgah" yaptıysa aynı şekilde devlete de BAŞKENT yapma kararındaydılar. Bir kader çizgisi ve bağrında kurulan millet egemenliğinin kalpgahı meclisin iradesi 13 Ekim günü devletin başkenti yapmaktaydı.

Millet iradesi ve milletin kayıtsız şartsız egemenliği vazgeçilmezdir, diyen...

Başkent Ankara ebedi başkenttir, diyen...

Sembolümüz ay yıldızlı bayraktır, diyen...

Devletin şekli Cumhuriyettir, diyen...

Laikliği de Cumhuriyete temel yapan KURUCU İRADE... Biz bu iradenin takipçisi olmaya devamla mükellefiz... Çünkü daima kuvvaya idam hükmü veren İstanbul Fetvası değil, KUVVAYA KUT VEREN ANKARA FETVASI tarafında olacağız...

Kurucu İradenin İdealindeki Başkent

Bandırma Vapuru ile yola çıkan, Samsun, Havza, Amasya, Erzurum, Hacıbektaş, Beynam yoluyla Ankara'ya nasip olan KURTULUŞ VE KURULUŞ İRADESİ millî mücadeleyi başarmış, düşmanı kovalamış, Ankara'yı BAŞKENT, devleti CUMHURİYET olarak ilan etmişti ama işler daha bitmemişti, hatta her şey yeni başlıyordu.

Mesela bu kadim şehre, tarihten getirdiği kültür ve medeniyet değerlerini sergileyecek bir müze gerekliydi. İlk işlerden biri Anadolu Medeniyetleri Müzesi oldu. Müzik, güzel sanatlar, opera, bale, tiyatro alanlar modern, ileri bir kültür ve toplum hayatının vazgeçilmezleriydi. Müzik Muallim Mektebi ve Gazi Terbiye yine ilk el atılacak işlerdendi. Köy Enstitüleri ve Ankara açısından Hasanoğlan, Türk Ocakları, Halk Evleri birer aydın-

lanma ve aydınlatma yuvası olarak harekete geçirildi. Kadim topraklarının tarih, kültür, medeniyet mirası araştırılmıyordu. Türk Tarih Kurumu, Türk Dil Kurumu, Dil Tarih Coğrafya Fakültesi yine KURUCU İRADE için, Türkiye ve başkenti Ankara için vazgeçilmezlerdi. Mustafa Kemal'in Türk Ocağı/Etnografya binalarının inşasındaki heyecanını hepimiz biliyoruz.

Bilim, kültür, eğitim hayatını yönlendirmek üzere ünlü beyinlerin ithali ve görevlendirilmeleri ile üstün kabiliyetteki Türk çocuklarının aranıp bulunup yurtdışına eğitime gönderilmeleri projeleri dahiyane düşünen bir düşünce ve kafa yapısının ürünleri değil midir?

Elbette Cumhuriyetin ve başkenti Ankara'nın yaptığı ve yapmakta oldukları sadece son yol ve kültürel hayata dair olanlar değildir.

Bir tarım üretim merkezi ve son derece gelişmiş bir hayvancılık şehri olan Ankara bu özelliklerini süratle yitirmektedir. Kırsala önem verme, kooperatifleşme vb. Her yol denenerek Ankara'nın yeniden tarımda çok üretebilen, hayvancılıkta ilerlemiş bir şehir haline getirilmesi şarttır.

Bir ülkenin başkenti, sadece siyasi başkent olması demek değildir. Sanayide, ticarete, ilimde, kültür ve sanatta bir başkent olabilmenin gereklerini yerine getirilmesi elzemdir. Finans kuruluşlarını, bankaları Ankara'dan taşımamanın haklı bir mantığı yoktur. İftihar edilecek OSB'leri ile sanayide, üretim istihdam ve ihracatta ülke ekonomisine büyük kattalar sunan Ankara, maalesef katkısı karşılığı bir ekonomik değeri alabilen bir şehir değildir.

Bütün olumsuz şartlara rağmen, bildiğimiz ve paylaştığımız bütün menfiliklere rağmen Ankara bizim kutlu, güzel gözbebeğimiz, başkentimizdir. Bu şehri Türk dünyasının kalbinin attığı yer haline getirmek sadece Ankaralıların değil, bütün TC vatandaşlarının görevidir.

ANKARA, TÜRKİYE'NİN KALBİDİR... Bu kalbe sahip çıkmak, yormamak, sağlıklı yaşamasını sağlamak başta Ankaralılar, hepimizin mükellefiyetidir.

Ankara, demokrasiye, cumhuriyete, KURUCU İRADEYE, Mustafa Kemal'e istiklal ve istikbale, laikliğe sahip çıkmanın adıdır. Türk'ün son kalesidir!...

Türkiye'nin Olimpiyat Karnesi

Dünya Bizi Konuştu

2024 Paris Yaz Olimpiyatları, Türkiye için hem heyecan verici hem de düşündürücü bir deneyim oldu. 101 sporcumuzun katıldığı oyunlarda, Türkiye 3 gümüş ve 5 bronz olmak üzere toplamda 8 madalya kazanarak, madalya sıralamasında 64. sırada yer aldı. Ancak, Türkiye 1984 yılından beri ilk kez bu oyunlarda altın madalya alamadı.

Bu sonuç, Türkiye spor camiasında birçok tartışmayı beraberinde getirdi.

Olimpiyatlara Hazırlık ve Beklentiler

Türkiye, Paris 2024 için uzun ve detaylı bir hazırlık süreci geçirdi. Birçok sporcu, olimpiyatlara katılmak için yoğun antrenmanlara, çeşitli kamplara katıldı. Sporcuların ve antrenörlerin beklentileri ise ülkemizin madalya sayısında artış yaşanacağı yönündeydi.

Olimpiyat Oyunları Sırasında Yaşananlar

Oyunlar boyunca Türk sporcular, çeşitli branşlarda mücadele etti. Bazı sporcular başarılı performanslar sergilerken, bazıları ise beklenilenin altında kaldı. Bireysel sporlarda daha büyük başarılar elde etme umudumuz vardı ama bireysel sporlarda beklenen ivme yakalanamadı. Maalesef bu beklentileri takım sporları da karşılayamadı.

Türkiye'nin kazandığı madalyaların dağılımı incelendiğinde, ağırlıklı olarak atıcılık ve güreş gibi bireysel sporlardan geldiği görülüyor. Takım sporlarında ise istenen başarı elde edilemedi. Bu durum, Türk sporunun bireysel sporlara daha fazla önem verdiğini ortaya koyuyor.

Türkiye, toplamda 8 madalya kazanarak başarılı bir performans sergilerken, güreş, boks, okçuluk ve atıcılık branşlarında önemli başarılarla imza attı. Voleybol Millî Takımı, olimpiyatları 4'üncü olarak tamamladı.

Neden Bu Sonuçlar?

Türkiye'nin Paris 2024'te beklenen başarıyı yakalayamamasının birçok nedeni olduğu düşünülüyor.

Bu bağlamda başlıca nedenler şöyle özetleniyor:

- Altyapı sorunları: Sporcuların yetiştirilmesi ve gelişim süreçlerindeki eksiklikler,
- Maddi destek yetersizliği: Sporcuların ve federasyonların yeterli maddi desteğe sahip olmaması,
- Antrenör eksikliği: Alanında yetkin antrenör bulunmaması,
- Bilimsel çalışma eksikliği: Sporcuların performanslarının bilimsel yöntemlerle analiz edilmemesi,
- Psikolojik destek yetersizliği: Sporcuların psikolojik olarak hazırlanmaması,
- Federasyonlardaki yönetim sorunları: Federasyonların etkin yönetilememesi,
- Spor politikalarındaki eksiklikler: Spor politikalarının uzun vadeli olmaması ve sporun diğer alanlarla entegre edilememesi.

BOKS

• Hatice Akbaş ve Buse Naz Çakıroğlu 54 kg ve 50 kg sıklletlerinde sırasıyla gümüş madalya kazandı. Bu başarı, Türkiye'ye kadınlar kategorisinde ilk olimpiyat madalyalarını getirdi.

• Esra Yıldız 57 kg sıklletinde bronz madalya alarak Türkiye'nin madalya sayısını artırdı.

Bu sonuçlar, Türk boksunun yükselişini gösteriyor ve gelecek için umut verici. Özellikle kadın boksörlerimizin başarısı, genç sporculara ilham kaynağı olacak.

GÜREŞ

• Buse Tosun Çavuşoğlu: Kadınlar 68 kg bronz madalya kazanarak, Türkiye'ye ilk güreş madalyasını getirdi.

• Taha Akgül ve Nafia Kuş Aydın da bronz madalya alarak Türkiye'nin madalya sayısını artırdı.

Türkiye, güreşte uzun yıllardır başarılı bir geçmişe sahip. Paris 2024'te de bu başarıyı sürdürerek gücünü kanıtladı.

Özellikle kadın güreşçilerimizin elde ettiği madalyalar, Türk sporu için gurur verici bir gelişme. Bu başarılar, gelecek nesillere ilham olacak ve güreşin Türkiye'deki popülaritesini artıracak.

OKÇULUK

Takımımızdaki başarılı sporcular:

- Mete Gazoz
- Abdullah Yıldırım
- Ulaş Berkim Tümer

2024 Paris Yaz Olimpiyatları'nda Türkiye okçuluk takımı büyük bir başarı elde etti. Klasik yay takım müsabakalarında Çin'i mağlup ederek bronz madalya kazandılar. Bu, Türkiye'nin olimpiyat tarihinde takım halinde kazandığı ilk madalya olması açısından oldukça önemli bir dönüm noktası.

Bu madalya, Türk okçuluğunun dünya çapında yükselişini gösteriyor ve gelecek için umutları artırıyor.

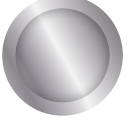

ATICILIK

• Şevval İlayda Tarhan ve Yusuf Dikeç ikilisi, karma takım yarışmasında finalde rakibine yenilerek gümüş madalya kazandı.

Bu başarı, Türk atıcılığının dünya çapında rekabet edebilecek seviyeye geldiğini gösteriyor. 2024 Paris Yaz Olimpiyatları'nda Türkiye'nin atıcılık branşındaki başarısı, Türk sporunun geleceği için umut verici bir tablo çizdi. Bu başarı, hem sporcuları hem de spor yöneticilerini daha fazla çalışmaya teşvik etmesi bekleniyor.

Türkiye'nin Kazandığı Madalyalar

Gümüş Madalyalar

Atıcılık (Karma 10 metre havalı tabanca)

- Yusuf Dikeç
- Şevval İlayda Tarhan

Bronz Madalyalar

Okçuluk (Takım)

- Mete Gazoz
- Ulaş Berkim Tümer
- Abdullah Yıldırım

Güreş

- Buse Tosun Çavuşoğlu

Boks (50 kg)

- Esra Yıldız Kahraman

Güreş

- Taha Akgül

Voleybol (Kadınlar)

- Türkiye Voleybol Millî Takımı (4.lük)

Atış Rahatlığı, Dünya Çapında Ün Getirdi

Yusuf Dikeç, 2024 Paris Olimpiyatları'ndaki performansı ile dünya çapında büyük bir hayran kitlesi edindi ve Türk sporunun önemli bir figürü haline geldi. Bu popülerliğinde sosyal medyanın payı çok büyük. Kısa bir sürede binlerce takipçiye ve hayran kitlesine sahip olan Dikeç, sosyal medyayı etkin kullanarak hayranlarıyla iletişime geçmeyi ihmal etmedi. Kariyerine geç yaşlarda başlayan Yusuf Dikeç olimpiyat madalyası kazanmanın yaşı olmadığını rakiplerinden daha geç yaşta bu spora başlamasıyla kanıtlamış oldu. Bu durum, birçok kişiye ilham kaynağı oldu ve "Asla vazgeçme" mesajı verdi. Dünya genelinde büyük ilgiyle karşılanmasının diğer sebeplerinden biri ise yarışırken sergilediği özgün duruş... Bir eli cebinde, lens ve göz kapağı koruması gibi ekipmanlar kullanmadan yaptığı atışlar, hem sporcular hem de sporseverler tarafından taklit edildi. Bu özgün tarzı, onu diğer sporculardan ayıran en önemli özelliklerinden biri haline getirdi.

İpek Yolu'nda Kardeş Ezgiler

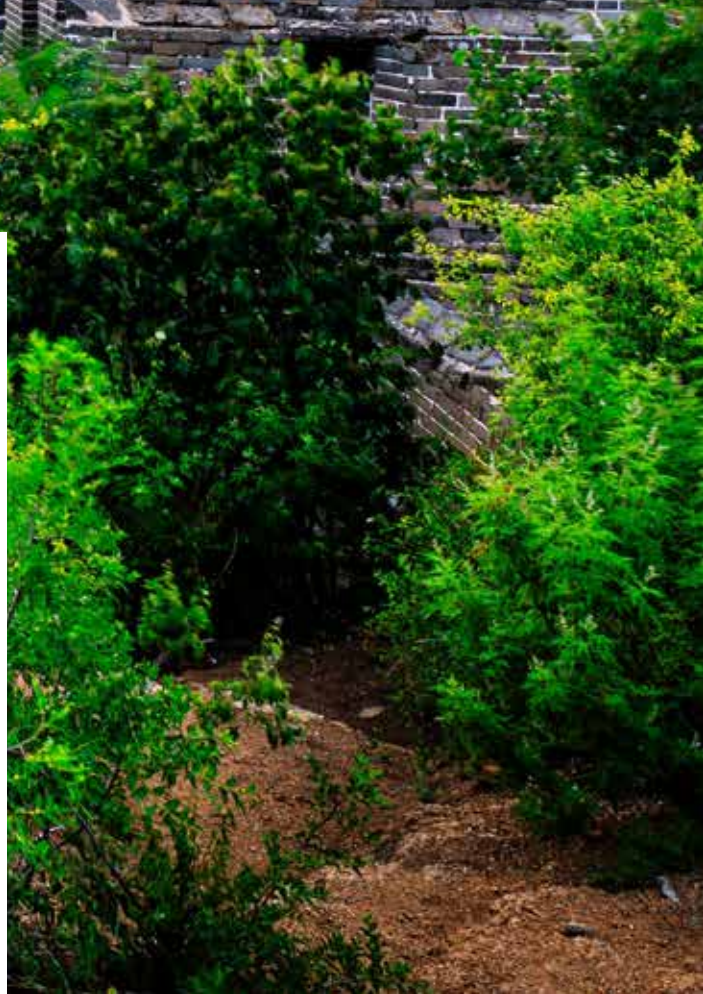
Geleneksel Türk ve Çin Çalgıları

Dostumuz Çin

Kadim Türk ve Çin kültürleri, tarihin çok eski dönemlerinden beri kültürel etkileşim içinde olmuştur. Yazılı Çin kaynaklarına göre MÖ 4. yüzyılda başlayan Türk-Çin ilişkilerinin gelişiminde İpek Yolu da çok önemli bir yer taşır. Bu yolla ticaret yapan halklar birbirlerine çok şey aktarmıştır.

Doğu ile Batı'yı birbirine bağlayan İpek Yolu'nun iki ucunda yer alan bu iki kültür dil, din, sanat, zanaat, bilimsel gelişmeler gibi pek çok farklı alanda ortak gelenekler geliştirmiştir. Örneğin “茶叶” (çay), “水”(su) gibi bazı Çince kelimeler Türkçe tarafından özümsemiştir. Zodyak ve gölge oyunu gibi Çin gelenekleri de Anadolu coğrafyasına aktarılmıştır. Porselen, ipek dokumacılığı, hat sanatı gibi pek çok zanaat alanında, iki kültür birbirini beslemiştir.

Osmanlı İmparatorluğu döneminde, İstanbul, İpek Yolu'nun Batı ucundaki konumuyla, porselen ve ipek gibi Çin mallarının, ayrıca dört büyük icat olan kâğıt, matbaa, barut ve pusula gibi Çin teknolojilerinin de Avrupa'ya geçişinde kritik bir öneme sahip olmuştur.

Bu iki kadim kültürün halkları, ezgilerini de paylaşmıştır. Batı müziğiyle usul, makam ve çalgıları açısından

farklılıklar gösteren Doğu müziği ve enstrümanları, İpek Yolu üstündeki yolculuklarında, yüzyıllarca bir arada tınlamıştır.

İşte bu iki kadim kültürün geleneksel müziklerinin icrasında kullanılan ve her iki coğrafyada da pek çok benzerlik gösteren çalgılardan bazı örnekler:

Yangqin ve Kanun

Yangqin de Kanun gibi kromatik bir telli çalgıdır. Kanundan farklı olarak, parmağa takılan yüksük ile değil, Çin geleneğinde bambudan yapılan iki ince tokmakla çalınır ve ses aralığı yaklaşık beş oktavdır. Yangqin de, kanun gibi ipeksi bir sese sahiptir. Asya'ya ve oradan da Avrupa'ya Guangzhou limanından yayıldığı bilinmektedir.

Guan ve Balaban

Çift kamışlı, bambudan yapılmış bir nefesli çalgı olan Guan, Türk geleneksel müziğinin icrasında kullanılan nefesli çalgı Balaban'a çok benzer.

Souna ve Zurna

Souna, 3üncü yüzyıla tarihlenen çift kamış boynuzlu geleneksel bir Çin müzik aletidir. Tıpkı Zurna gibi yüksek ve tiz perdeli bir sese sahiptir ve Çin geleneksel müzik topluluklarında, özellikle de Kuzey bölgelerinde çok merkezi bir yere sahiptir.

Erhu ve Rebap

Erhu, geleneksel Çin müziğinde önemli bir yere sahip ve yaygın icra edilen bir çalgı olmasıyla birlikte, bu enstrümanı Çinlilerin Tang Hanedanlığı zamanında Türklerden aldıkları bilinmektedir. Er sözü ile Hu sözünün birleşiminden oluşmuştur. Hu (yabancı) halkların aleti anlamına gelir. Türk müziğinde kullanılan Rebap ile form ve çalınma usulü açısından hemen hemen aynıdır.

Dutar ve İkitelli

Kökenleri 15. Yüzyıla dayanan ve çoban çalgısı olarak bilinen Dutar, telli bir çalgıdır. Anadolu'da kullanılan ikitelli, ırızva, ruzba veya dede sazı adı verilen ve iki grup telle çalınan sazlarla Dutar'ın tarihi bağlantısının olduğu ortadadır. Sıcak bir ses tonuna sahip bu telli enstrüman, halk şarkılarının en güzel eşlikçilerindedir.

Kadim Türk ve Çin kültürlerinin ortak özellikler taşıyan çalgıları arasında Dizi ve Kaval, Kouxian ve Ağız Kopuzu da sayılabilir.

Coşku ve Estetik

Kahramanlığın Dansı Zeybek

*Bazı danslar tarihtir, bazı tarihler
de dans gibidir!*

*Şanlı tarihler ise mertlik, yiğitlik ve
cesaret olmadan yaşanmaz!*

*İşte Zeybek, bu yüzden sadece
kültürel bir öge değildir,
aynı zamanda, Selçuklu
İmparatorluğu'ndan beri yaşanan
tarihin en önemli parçalarından
biridir.*

Türk yiğitlik geleneği olan zeybeklik, Oğuz Türk yiğitlik teşkilatı Seymenliğin Selçuklu döneminde Ahi Evran'ın da etkisiyle birlikte yeniden modernize edilmesiyle ortaya çıkmış.

Ordu seferde iken derbentçi olarak kervanların yol güvenliğine memurluk yapmışlar ve esnafı ve sınırlardaki Türkmen obalarını korumakla görevlendirilmişler.

Yiğitler ocağı olarak anılan bu ocağın mensupları, Selçuklu Devleti'nin yıkılmasından sonra Aydınolu Umur Gazi Bey ile deniz Leventliğine yönelmişler. Umur Bey'in İzmir fethi sırasında şehit olmasından sonra Aydın Sancağı'na Osmanlı Beyliği'nin hâkim olması ile birlikte çeşitli isyan hareketlerine liderlik etmişler.

Çalı Kakıcılar ve Efeler!

Devşirme yöneticilere, halka zulmeden memurlara, ağalara ve zararlı çetelere karşı efelenen Zeybekler arasında soyguncular da çıkmış ama halk, ezilenleri koruyan efelere çok sahip çıkmış. Bu nedenle de, soygunculuk yapanları "çalı kakıcı" yani "sahte zeybek" olarak tanımlamış. Diğerlerine ise "efe" yani, "ağabey" demiş. Osmanlı Hükümetleri ile uzun askerlik süreleri, savaşlar, yoksullara eziyet eden ağaların verdiği zararlar nedeniyle zaman zaman çekişmeler yaşayan ve dönemin koşulları gereği bir halk direniş örgütü haline gelen zeybeklik teşkilatı neferleri, her ne kadar Osmanlı hükümetleri ile anlaşamamışlar ve çeşitli isyan hareketlerinde bulunsalar da millî savunma söz konusu olduğunda taburlar halinde cepheye koşmuşlar.

Onlar Artık Millî Mücadele'nin Milisleri...

Osmanlı hükümeti ile aralarındaki çekişme, 1919 yılında İzmir'in işgal edilmesi ile son bulmuş... Hatta Millî Mücadele sürecinde, TBMM tarafından görevlendirildikleri için Selçuklu döneminde olduğu gibi tekrar devlet muhafızlığına geri dönmüşler. Bu dönemde, düzenli ordu kuruluncaya kadar milis kuvvetler olarak halkı korumuş ve işgalcilerin durdurulmasına büyük katkı sağlamışlar.

Ve böylece Sarı Zeybek namı ile yedi düvele karşı efelenen Mustafa Kemal Paşa, tüm zeybeklerin baş efesi olmuş...

Böyle bir tarihi geçmiş, her tarihi olguda olduğu gibi kendi kültürel öğelerini de doğurmuş ve Zeybek dansı ortaya çıkmış. Bu dans ilk başta, sadece erkekler tarafından sergilenen bir dans iken, 1910'lu yıllarda beden eğitimi öğretmeni Selim Sırrı Tarcan'ın Zeybek figürlerini ve koreografisini yeniden düzenleyerek kadınları da dahil etmesi ile herkesin oynayabildiği bir halk oyunu haline gelmiş.

"Artık Bizim de Mükemmel Bir Raksımız Var"

Atatürk'ün Selim Sırrı'nın (Tarcan) bir kız öğrenci ile zeybek oyununu izledikten sonraki sözleri:

"Selim Sırrı Bey, zeybek raksını geliştirirken ona bir medenî şekil vermiştir. Bu sanatkâr üstadın eseri hepimiz tarafından kabul edilerek millî ve sosyal hayatımızda yer tutacak kadar olgunlaşmış, estetik bir şekil almıştır. Artık Avrupalılara; 'Bizim de mükemmel bir raksımız var' diyebiliriz ve bu oyunu salonlarımızda, müsamerelerimizde oynayabiliriz. Zeybek dansı, her toplumsal salonda kadınla beraber oynanabilir ve oynanmalıdır."

Zeybek dansının bu tarzı, Tarcan'ın okullarda kız ve erkek öğrencilere öğretmesiyle yaygınlaşmış. Tarcan, 1925 yılında ilk defa Mustafa Kemal Atatürk huzurunda kız öğrencisiyle beraber bu oyunu sergilemiş. Hem Zeybeklerin heybetini millî bir halk oyunuyla taçlandırmak hem de kadın ve erkek dansçıların bir arada oynadığı bu yeni Zeybek dansının modernleşme sürecine sağladığı faydalar için Mustafa Kemal Atatürk, bu dansın yaygınlaştırılmasını istemiş ve Zeybek oyunu Ege'den tüm Türkiye'ye yayılmış.

Zeybek Türleri

Genel itibariyle Zeybek kıyafeti giyilerek ve Zeybek müzikleri çalınarak, oynanan danslar Zeybek oyunu olarak adlandırılır. Ancak Ege'de bazı yörelerin kendine has Zeybek figürleri ve oynayış biçimleri olduğundan Zeybek de kendi içinde gruplara ayrılmış durumda.

İşte Zeybek türleri:

Ağır Zeybek – Aydın Zeybeği
Kaşıklı Zeybek
Teke Zeybeği – Kıvrak Zeybek
Kırık Zeybek
Toplu Güvende
Harmandalı
Kerimoğlu
Abdal Zeybeği – Kıbrıs

Ahmet Cevdet Paşa'nın Maruzat adlı eserinden:

"Derviş Paşa, Estrok Boğazi'ndan geçip giderek Karadağ'ı yarıp, utku ile İskodra yönüne geçen Asakir-i Şahane'nin en seçkinlerinden yedi tabur sakınmaz seçti ki çoğu erleri Zeybek bahadırları idi."

Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun efe tanımı:

"Efe, ahlak mezhebinin keşişi, bir fazilet tarikatının dervişi, bir erlik ve mertlik doktrininin serdengeçtişi ve fedaisidir."

"Millet Yolunda Kanımızı Akıtmaya Geldik"

Mustafa Kemal Atatürk Ankara'ya geldiğinde Zeybek kıyafetinde ve ellerinde teke palalar olan 700 kadar seymeni görünce önce çok şaşırıldı.

Sonra onlara hitap etti:

Mustafa Kemal: Merhaba efeler

Efeler: Sağol Paşa Hazretleri

Mustafa Kemal: Arkadaşlar buraya niçin geldiniz?

Efeler: Millet yolunda kanımızı akıtmaya geldik!

Mustafa Kemal: Fikrinizde sabit misiniz?

Efeler: And olsun.

Mustafa Kemal: Var olun yiğitler.

Zeybek, bu yüzden sadece kültürel bir öge değildir, aynı zamanda, Selçuklu İmparatorluğu'ndan beri yaşanan tarihin en önemli parçalarından biridir.

Kahramanlığın Dans Hali!

Zeybek, bir tek ya da bir grup halk oyunu dansçısının çember şeklinde dizilerek sergilediği, yöresel kıyafetlere ve ezgilere sahip, hikayesi olan bir halk oyunudur ve halkını düşmanlardan ve kötülüklerden koruyan kahramanı temsil eder.

Zeybek oyunu aslında efeliğin bir göstergesi... Zeybek dansçısı kollarını iki yana açarak heybetli ve müziğin ritmine uygun adım atar. Yere diz vuruşlar, dönüşler ve figürleri ile Zeybek oyunu sergilenmiş olur. Büyük adımlar atarak ağır ağır hareket eden Zeybek, koreografinin belirli yerlerinde yere eğilerek bir dizi ile yere dokunur, bu figür, Zeybek'in en sık tekrar edilen hareketlerinden biridir.

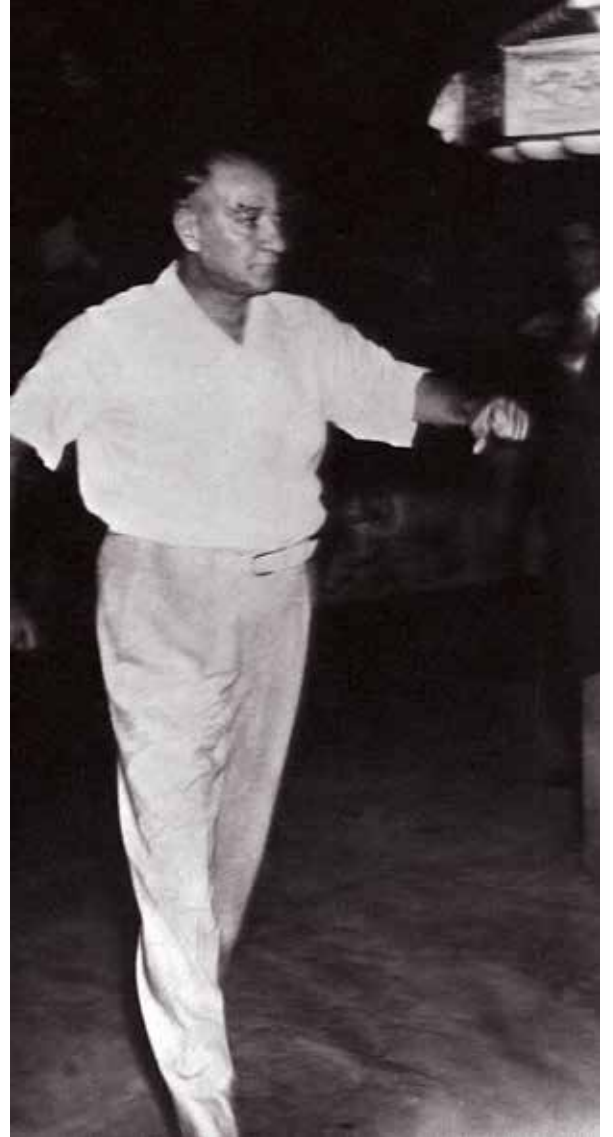
Atatürk ve Zeybek

Halk oyunlarına büyük bir ilgisi olan Mustafa Kemal Atatürk, Zeybek oyununun Türk karakterini ve kahramanlığını en iyi şekilde temsil ettiğini düşünüyordu. Zeybek oynamak konusunda son derecede başarılı olan Atatürk, katıldığı balolarda oynadığı mükemmel zeybek oyunuyla herkesi kendisine hayran bırakırdı.

Atatürk en son 2 Şubat 1938'de ölümünden 8 ay önce Bursa Belediyesi tarafından Atatürk'ün onuruna verilen Son Balo'ya katılarak, önce hanımlarla vals yaptı sonra da zeybek oynadı.

O zaman adeta kendini oynadı!

Çünkü Zeybek, cesaret, güç ve uyumun simgesi idi!

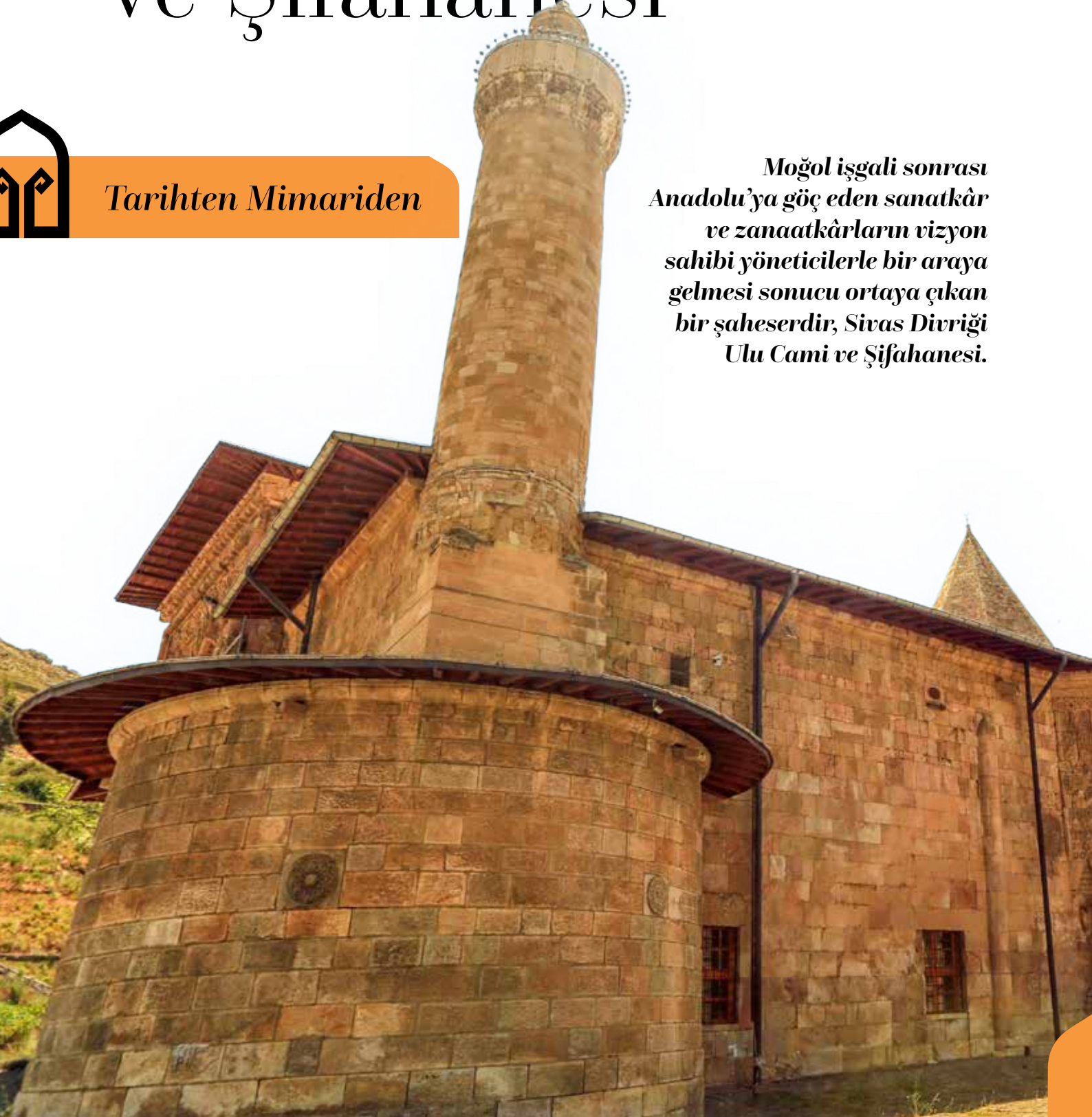

Hakikatin Sanatla Örüldüğü Yapı:

Divriği Ulu Cami ve Şifahanesi

Tarihten Mimariden

*Moğol işgali sonrası
Anadolu'ya göç eden sanatkar
ve zanaatkarların vizyon
sahibi yöneticilerle bir araya
gelmesi sonucu ortaya çıkan
bir şaheserdir, Sivas Divriği
Ulu Cami ve Şifahanesi.*

Divriği Ulu Cami Mengüceklî Beyi Ahmed Şah tarafından 1228-1243 tarihleri arasında yaptırıldı. Divriği Ulu Cami'nin güneyden bitişik olarak yapılan Darüşşifâ ise Erzincan Mengüceklî Beyi Fahreddin Behram Şah'ın kızı ve Ahmed Şah'ın eşi Melike Turan Melek tarafından yaptırılmıştır. Divriği Ulu Cami ve Darüşşifâsı olarak bilinen bu yapı topluluğunun mimarı Ahlatlı Muğis oğlu Hürrem Şah'tır. Anadolu Selçuklu'da bitişik nizamda yapılmış tek eser, bir kadın ile erkeğin yaptırdığı yegane ve mimar Ahlatlı Hürrem Şah'ın da yapmış olduğu tek eserdir.

Cami, darüşşifâ ve türbeden meydana gelen büyük bir külliye'dir. Bu külliye içerisinde mahkeme, cami, darüşşifâ, sundurma, namazgâh, aşhane, konuk evi, musalla, kuyu ve sebîl gibi pek çok yapı bulunmaktayken günümüze cami ve darüşşifâ gelmiştir. Yapının eni 32 metre boyu 6 metredir. Darüşşifânın yüz ölçümü caminin yüz ölçümünün 1/3'ü dır.

Sanatkâr Bir Mimar ile Vizyon Sahibi Bir Yönetici

Hürrem Şah'ın Divriği'deki sanatının büyüklüğüne, yaşadığı bölgedeki çevresinin koşullarını aşan bir sanatçının ve yardımcılarının varlığı ile Ahmet Şah'ın üstün bir estetik duyarlılık ve süslemelerini engellememiş olması büyük etkindir. Mimar ve sanatçısının önerilerini kabul eden banileri de yadsımamak gerekir. Ahmet Şah ve Melike Turan Melek'in sanat anlayışı, o dönemin bir Türk beyi ve hanımı için rafine olmuş, çağını aşmış kültürel bir tavrıdır.

Sanatçının tavrı ise kültürel birikimi aşan ve uygulayan bir yaratıcılıktır. Böyle bir yapının gerçekleşmesinde çalışan yüzlerce duvarcı ve taş ustası ve işçilerin geldikleri yöreler, etnik kökenleri hakkında bir bilgiye sahip değiliz. Ahlatlı Hürrem Şah'ın kapıları yontan önemli bir heykeltıraş olduğunu, Tiflisli Ahmet Usta'nın minberi sabırla abanoz ağacından işlediğini ve bir diğer Ahmet Usta'nın da doğudaki pencereyi yaptığını kitabelerden okuyarak çözmekteyiz.

Tek Eser, Şaheser

İslam süslemesi olan arabesk tarz ile kufî ve nesih yazılar, geometrik motifler, Selçuklu süslemelerinin ana unsurunu oluşturur. Hürrem Şah, tek eseri olan Divriği Ulu Cami ve Darüşşifâ'da farklı üslupları birleştirerek zengin bir bezeme şekli oluşturmuş, inanç, somut ve soyut, simgesel ve stilize motifler, figür, amblem, gölge oyunlarını Divriği taş kapılarına işlemiştir.

Yapı, Barok ve Gotik mimarinin özelliklerini de taşır. Darüşşifâ kapısı üzerindeki klasik Gotik tasarım Avrupa'dan 50 yıl önce kullanılması ayrı bir özellik olarak yapının künyesinde yerini almaktadır. 1250'de Avrupa da ortaya çıkacak olan klasik gotik 1228'de bu yapıda ortaya çıktığı söylenebilir.

Fikri Arka Planı Olan Bir Şaheser

Türk İslam sanatının bu eşsiz ürünü Anadolu'da UNESCO tarafından dünya mirası listesine alınan ilk yapı olma özelliğini de taşıyor. Yapıda örülen duvarlarda, tonozlarda, sütunlarda rastgele bir örgü yoluyla inşa değil, aksine mühendislik hesaplarına uygun muntazam bir sistem tespit edilmiştir. Bu bilgiler mimarinin ve mühendislik bilgisinin dönemin Anadolu'sunda önemli bir birikim teşkil ettiğini gösteriyor. Ayrıca pek çok bölümden oluşan bu külliye'nin kompleks bir yaklaşıma sahip olduğunu da gösterir. Külliye'nin pek çok yerinde kullanılan hayat ağaçları, beşgen yıldızlar, farklı formlardaki çarkifelek motifleri yapının sadece mimari, mühendislik ya da finansal bir birikime haiz olmadığını aynı zamanda bir felsefe üzerine inşa edildiğini göstermektedir.

Dönemin Anadolu iklimi göz önüne alındığında tasavvufun yanı sıra farklı din ve inançların rahatlıkla ifade edildiği bir ortam ve kültür içerisinde bu eserin ortaya konulması İslam inancındaki ve tasavvuftaki hakikat, sonsuzluk, tevhit gibi kavramalara yaptığı göndermelerin varlığını kabul etmemizi sağlamaktadır.

Ruhu Ezmeyen Yücelten Bir Yapı

Batı mimarisinde öne çıkan yüksek, büyük ve azametli yapıların insan karakterine olan ezici tavrının aksine Doğu'da kamusal alanda inşa edilen eserlerin insanı ezmeyen, bükmeyen bir yapısı olduğu söylenebilir. Bu yaklaşım farklılığının sebepleri arasında; iç dünyanın öne çıkarılması, somuttan soyuta giden bir anlatım ve bireysellikten evrenselliğe geçiş noktası olduğu rahatlıkla ifade edilebilir.

İnsanı Merkeze Alan Bir Dünya

Yapı için temeller atılmaya başlandığında, Hürrem Şah işçilerden birinin çalışmadığını görür ve ondan bölgede abdest alınacak bir yer olmadığını öğrenince caminin inşaatını durdurur. Hemen 100 metre aşağıda hamam-ı bâlâ inşa ettirir, bu şekilde ruhlar hem dünyanın kirlerinden arınıp huzura çıkmaya uygun hale gelmiş hem de hamamı ısıtmak için kurulan ocak sayesinde ısınma derdine çare bulunur.

Taşa İşlenen Tevhid

Taşa işlenmiş nakışlar, kâinattaki varlıkların taşa işlenerek gözler önüne serilmesidir. Her bir kapıdaki motifler simetrik olarak görünse de asimetrik motiflerden oluşur ve detayları birbirinden farklıdır. Yapıda binlerce motif vardır ve asla birbirini tekrar etmezler. Kâinattaki varlıklardan yola çıkarak, "Allah birdir, tektir ve tek olanı sever." sözünü taşa nakşetmişlerdir. Taşlardaki motiflerin işlenmesi bittikten sonra yağmur suyunu çekmesin diye atkuyruğu ve devetüyüyle tüm eserin yüzünü fırçalamıştır.

Yapı için temeller atılmaya başlandığında, Hürrem Şah işçilerden birinin çalışmadığını görür ve ondan bölgede abdest alınacak bir yer olmadığını öğrenince caminin inşaatını durdurur. 100 metre aşağıda hamam-ı bâlâ inşa ettirir. Bu şekilde ruhlar hem dünyanın kirlerinden arınıp huzura çıkmaya uygun hale gelmiş hem de kurulan ocak ile ısınma derdine çare bulunur.

Güzele ve Hakikate Açılan Kapı: Darüşşifa Taç Kapı

Darüşşifa Taç Kapısı Orta Asya Türk-Batı geleneğine göre inşa edilmiş bir kapıdır. Doğu-Batı doğrultusunda dikdörtgen planlı ve kesme taşlarla yapılmıştır. Kapalı avlulu 3 eyvanlıdır, batı ve güney kanadı çift katlıdır. Ana eyvan yıldız tonozludur. Avlu bezemeli sütunlar ve çift yönlü kemer atılımıyla artı biçiminde 9 bölüme ayrılmıştır. Merkezinde sekizgen bir havuzun bulunduğu orta bölümün üzeri iki yanda beşik tonoz kollarının ortadaki köşe taşı sekizgen kasnakla birleştiği, camlı demir doğrama bir külahla örtülüdür. Diğer birimlerin örtü sistemini sivri, yarım çapraz ve yıldız tonozlar oluşturmuştur.

Şifahane taç kapısının üst kısmında, iç alınlıkta 22 tane beşgen yıldız vardır. Eserin banilerinin 22. kuşaktan Peygamberimizin torunu olması hasebiyle yapılmış ve ayrıca Selçuklu'yu temsil eden logodur. Denge sütunları 3 adet olarak, cami kısmına 2 tane, şifahane kısmına 1 tane yapılmıştır. Pencereyi ortadan bölen sütun, denge sütunudur. Alttan ve üstten mknatis sistemi ile kendi kendine dönmesi sağlanmıştır, sekizgen silindirik sütun 1939 Erzincan depremine kadar dönerken, depremden sonra bozulmuştur.

Denge sütununun sağ ve sol kısımlarındaki hilaller içerisinde "Süleyman Mührü" ya da "Mühr-ü Süleyman" olarak bilinen altıgen yıldızlar yerleştirilmiştir. İçerde duvarda bulunan zaman yelpazesinde de dışarıdan içeriye gün ışıklarının yansımada saat görevi olarak da kullanıldığı bilinir.

Allah'ı Fısıldayan Tonoz

Büyük eyvanın tonozunun dünyada eşi ve benzeri yoktur, orta göbük noktası helezonik kilit taşı ile yapılmıştır ve çok parçalıdır. Girinti ve çıkıntılarla birbirine geçmeli olarak inşa edilmiştir. Büyük Eyvanın ortasındaki dairelerin bir noktasından bakınca sol tarafa diğer noktasından bakınca sağ tarafa dönme şekli görülmektedir. Bu tonozu tasavvufi olarak bakınca Allah'tan geldik yine Allah'a döneceğiz anlamına gelmektedir. Sağ tarafında o noktasından açılmış olan yelpaze iç bükey iken, karsısındaki yelpaze dış bükeydir ve ikisi ortada birleştirilince bir bütünü oluşturarak alandaki sesin akustiğini ayarlamaktadır.

Eserin farklı noktalarında bulacağınız bu tarz ayrıntıların aslında bir mükemmellik gayesi de güttüğü görülmektedir. Eserin planlama aşamasında üzerinde bir hayli fikri bir ön hazırlığın yapıldığını da rahatlıkla söyleyebiliriz. Sivas Divriği Ulu Cami ve Şifahanesi Anadolu'nun en önemli eserleri arasında yerini almakla kalmamış dünya kültür mirası içinde de önemli bir yer tutmuştur. Yapıyla ilgili yüzlerce ayrıntı verilebilir. Hatta tüm bu ayrıntılar yine de esere dair eksik kalan, unutulmuş başka parçaların siteminden kurtarmaz.

Tarih ve tarih bilinci kitabı olanın hayatla örtüştüğü yerde oluşur. Bu yer ise bir kapının tokmağı ya da bir külliye'nin taç kapısı olabilir. Bu bilinci anlamak, kavramak binlerce yıllık tarihi hissetmenin tek yolu tarihe dokunmaktır. Sivas Divriği Ulu Cami ve Şifahanesi bu bilinci elde etmek için büyük fırsatlar barındırıyor ve bizleri kendisine çağırıyor.

Eserin Yapılış Amacı

Muhiddin Arabi: "Arifler duygularını anlatamazlar, sembollerle ifade ederler" der. Beş ana parçadan oluşan ve botanik bir bahçe içerisinde yerleştirilen kitabede "Süleyman Şah oğlu Ahmet Şah Allah'ın affına muhtaç aciz kul 626 hicri aylarının birinde bu caminin yapılmasını emretti" yazar. Ahmet Şah ile Hürrem Şah'ın camiyi yapmalarındaki ana gaye iki motifle dile gelmiştir. Kitabede iki elifin ortasına bir gül motifi yapılmıştır. En son motifte gagası yerde kuyruğu havada bülbül motifi yapılmıştır. İslam sanatında gül peygamberimizin simgesi(remzi), bülbül ilahi aşkın simgesidir. "Biz bu camiyi güle ve bülbüle olan aşkımdan yaptık. Bize bunu yaptıran Allah ve resulüne olan aşktır", demişlerdir.

Denge sütununun sağ ve sol kısımlarındaki hilaller içerisinde "Süleyman mührü" olarak nitelendirilmiş olan altıgen yıldızlar yerleştirilmiştir. İçerde duvarda bulunan zaman yelpazesinde de dışarıdan içeriye gün ışıklarının yansımada saat görevi olarak da kullanılmaktadır.

ÇANAKKALE TROYA MÜZESİ

İnsanlığın Hafızaları

Yüzyıllar öncesi ile tanışmaya hazır mısınız? O zaman, Homeros'un İlyada Destanı ile tarihe geçmiş Troas Bölgesi'nde iz bırakan Troya ve kültürlerinin yaşamı ve arkeolojik tarihin, kazılardan çıkan eserler aracılığıyla anlatıldığı bu müzeyi ziyaret edin...

Tarihe ışık tutan pek çok keşfin yapılmış olduğu Troya Antik Kenti'nde keşfedilmiş birçok eser Troya Müzesi'nde sergileniyor.

Yurt dışına kaçırılmış ve birçok farklı müze ve koleksiyona dağılmış Troya buluntularının Türkiye'ye iadesini sağlamak amacıyla kurulan müzede, Türkiye'nin diğer müzelerindeki Troya hazinesi buluntuları da bir araya getirilmiş ve muhteşem bir hafıza ortaya çıkmış...

Hiç Kopya Eser Yok!

Hiçbir kopya eser olmaması, müzeyi eşsiz kılan özelliklerinden biri...

Troya Müzesi, Çanakkale İli, Merkez İlçesi'ne bağlı Tevfikiye Köyü sınırları içinde yer alan, UNESCO'nun 1998 yılında Dünya Kültür Mirası Listesi'ne aldığı, Troya Antik Kenti girişinde yer alıyor.

Kültür ve Turizm Bakanlığınca açılan bir yarışma ile belirlenmiş proje kapsamında yapımına 2014 yılında başlanan müze, 4 yıl süren çalışma sonrasında 10 Ekim 2018 tarihinde açılmış.

3.000 metrekare sergi salonu, 11.200 metrekare kapalı alana sahip müze, adeta zaman kavramını bir kez daha sorgulamaya itiyor ziyaretçileri...

Homeros'un Diyarı ve Simgeleri

Homeros'un diyarına seyahate başlayalım mı?

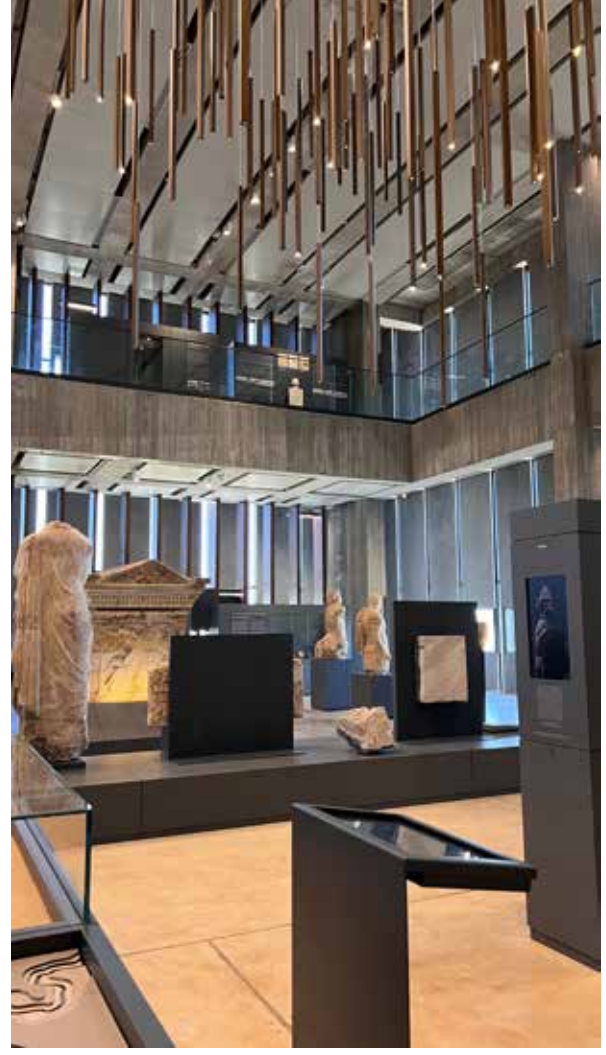
Önce rampadan inin, rampanın duvarlarında bulunan nişlerde; Troya'nın farklı katmanları; mezar taşları, büyük boy heykeller, sahne canlandırmaları ve büyük boy fotoğrafları göreceksiniz.

Sıra geldi sirkülasyon bandına...

Müzenin giriş alanı olan, Troas ve çevresini konu alan sirkülasyon bandında devam eden sergi katları öncesinde ziyaretçiye bir oryantasyon sağlamak amacıyla arkeoloji bilimi; arkeolojik ve arkeometrik tarihleme yöntemleri, "neolitik, kalkolitik, tunç çağı, demir çağı, höyük, restorasyon, konservasyon" gibi terimler, şemalar, çizimler, metinler, interaktif yöntemlerle aktarılıyor.

Buradaki eserler; taş (mermer), heykel, lahit, yazıt, sunak, mil taşı, paleolitik balta ve kesiciler vb., pişmiş toprak seramikler, metal kaplar; altınlar, silahlar, sik-keler, kemik obje ve aletler, cam bilezikler, süs eşyaları, bardak, koku şişeleri, gözyaşı şişelerinden oluşuyor.

Müze bahçesinde ise peyzaj ile birlikte taş eserler de, lahit, sütun, steller, sütun başlıkları gibi zamanın tarihini bütünlük içinde sunacak bir şekilde sergileniyor.

Zamanın Ruhü

Müzedede ayrıca görsel grafik tasarımlarla birlikte diorama, (anın veya hikâyenin ışık oyunlarının da yardımıyla üç boyutlu olarak modellenmesi) dokunmatik ekran ve animasyonlarla anlatımlarla karşılaşılıyor ve zamanın ruhunu daha iyi kavrayabiliyorsunuz.

Antik Kentin Kazı Tarihçesi

Anadolu'da tarih öncesi dönemlerde yapılmış ilk sistematik kazı, Troya'da başlamış... Schliemann tarafından 1870 yılında başlatılan kazı çalışmaları, 1893 ile 1894 yıllarında Dörpfeld tarafından yürütülmüş. Uzun bir aradan sonra 1932 ile 1938 yılları arasında Carl W. Blegen höyükte kazılar yapmış...

Günümüzde ise bu kazılar, Çanakkale 18 Mart Üniversitesi'nden Prof. Dr. Rüstem Aslan tarafından devam ettiriliyor.

Müzedede: Mermer, heykel, mil taşı, yazıt, sunak, balta ve kesiciler gibi metal kaplar, altınlar, silahlar, pişmiş toprak seramikler, kemik obje ve aletler, süs eşyaları, bardak ve koku şişeleri

Müze Bahçesinde: Taş eserler, peyzajlar, sütun, steller, sütun başlıkları bulunuyor.

Yurt dışına kaçırılmış ve birçok farklı müze ve koleksiyona dağılmış Troya buluntularının Türkiye'ye iadesini sağlamak amacıyla kurulan müzede, bu eserlerle birlikte Türkiye'nin diğer müzelerindeki Troya hazinesi buluntuları da bir araya getirilmiş ve muhteşem bir hafıza ortaya çıkmış...

Ziyaretçiler müzeyi gezerken yedi başlığa bölünmüş bir hikâyeyi takip edebiliyorlar:

- Troas Bölgesi Arkeolojisi,
- Troya'nın Tunç Çağı,
- İlyada Destanı ve Troya Savaşı,
- Antik Dönemde Troas ve İlion,
- Doğu Roma ve Osmanlı Dönemi,
- Arkeoloji Tarihçesi, Troya'nın İzleri.

Troya Antik Kenti

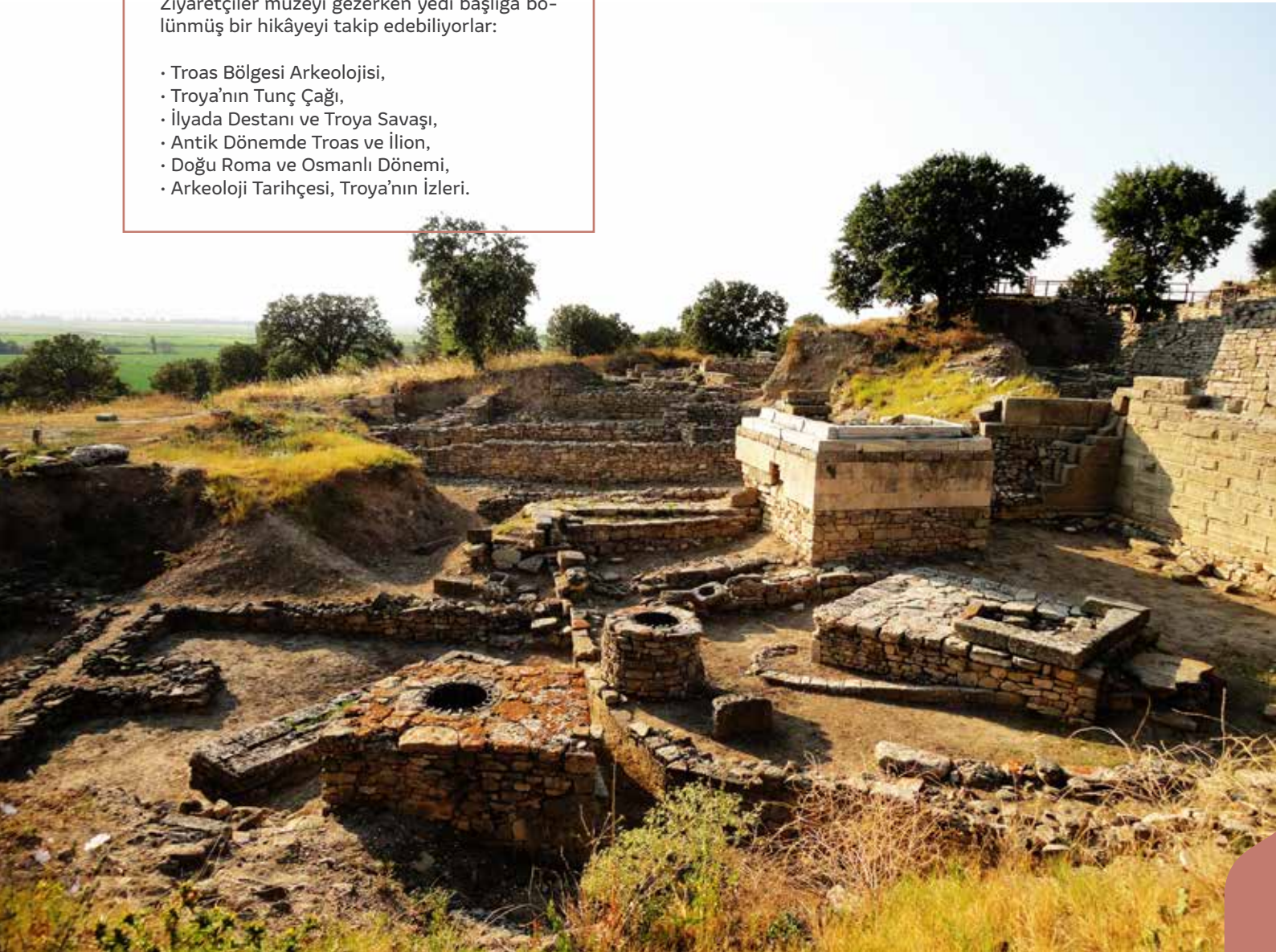
Farklı dönemlere ait 10 farklı kent katmanı tespit edilen, karmaşık ve zengin bir arkeolojik yapıya sahip. Troya'daki en eski yerleşimler, M.Ö. 3 binli yıllara kadar uzanıyor. M.S. 500'lere kadar kesintisiz yerleşim bulunan bu eşsiz bölgenin sakinleri, o dönemde; Ege Denizi'nden çıkarak Karadeniz'e uzanan tüm ticareti kontrol edebiliyorlarmış.

Halk arasında daha çok Truva Atı ile tanınan Troya Antik Kenti, Çanakkale ili sınırlarında Kaz Dağları eteklerinde yer alıyor.

Troya, 1996 yılında Millî Park ilan edilmiş ve 1998 yılında da UNESCO Dünya Mirası Listesi'ne alınmış.

Troya, tüm dünyada, Avrupa medeniyetinin erken gelişimini anlamada çok önemli bir şehir olarak anılıyor. Homeros'un İlyada adlı eserine ve yaratıcı sanata olan katkılarından dolayı da çok büyük kültürel öneme sahip...

Bugün, Troya Antik Kenti'ni ziyaret eden gezginler, tarihle mitolojinin birleştiği bu benzersiz alanı keşfederken, antik dünyanın büyüüne kapılarak, ziyaretlerini sonlandırıyorlar.

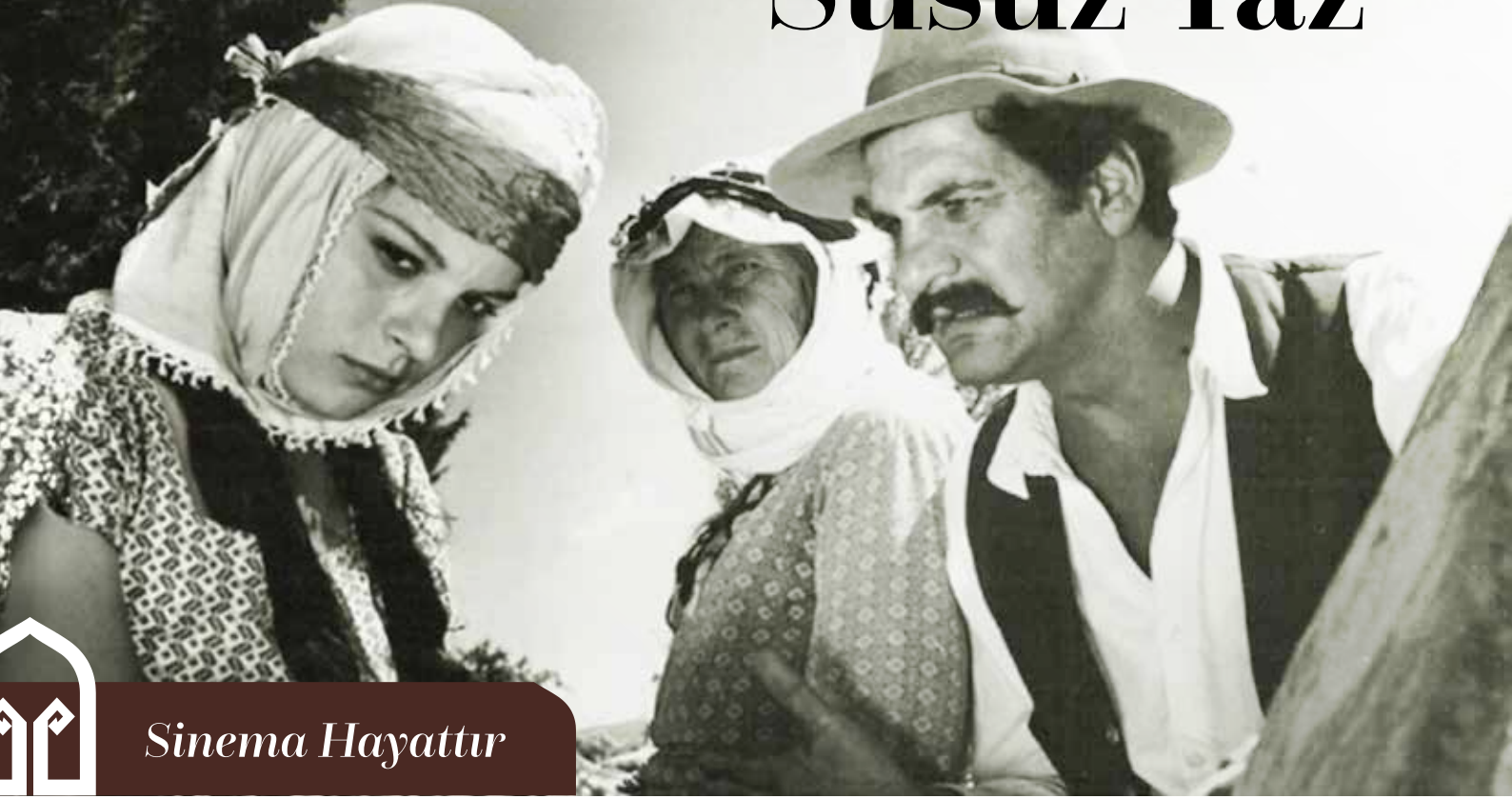

Troya Müzesi; “Attraction Star Awards-2020” yarışmasında, 80 müze arasından “En Başarılı Müze” seçildi.

Troya Müzesi, Çanakkale il merkezinin yaklaşık olarak 30 kilometre uzağındaki Tevkifiye Köyü’nde yer alıyor. Ulaşımı özel araçlarla oldukça kolay olan müzeye gidiş için Ezine yolu üzerinden Kuzey istikametine gidilmesi gerekiyor. Bu yol üzerinden Tevkifiye Köyü yoluna sapılarak, 5 kilometre sonra Truva kentine ulaşılabilir.

Bir Mülkiyet Açmazı Susuz Yaz

Sinema Hayattır

Türkiye'nin uluslar arası arenada ödül almış ilk filmi Susuz Yaz, aslında insanlığın temel sorunlarından biri olan mülkiyet sorununa ışık tutuyor. Film, Habil ile Kabil'in o yıllardaki versiyonu gibi dursa da, bir taraftan da, kadının nesneleştirilmesi üzerine ciddi bir analiz geliştiriyor.

Bazı filmler vardır, gerçekten hayatın aynasıdır... Bazı filmler vardır, tartışılır ama yıllarca etkisi tüm toplumu etkiler... Bazı filmler vardır, aldığı ödülün de ötesine geçer ve tüm dönemlere damgasını vurur.

İşte Susuz Yaz böyle filmlerden biri... Zamanında da izleseniz, şimdi de izleseniz, hayatın sorunsallarını tekrar sorgulamaya başlarsınız...

Necati Cumalı'nın eserinden uyarlanan Susuz Yaz'ın çekimleri İzmir'in Urla ilçesinin Bademler köyünde gerçekleştirilir. 1963 yılında başlayan çekimler kalabalık bir ekiple sürdürülür ve 9 ayda bitirilir. Başrol için önce Ayhan Işık ve Türkan Şoray isimleri düşünülür fakat bu oyuncuların çok fazla para istemesi nedeniyle Ulvi Doğan'la on altı yaşında ilk kez kamera karşısına geçen Hülya Koçyiğit filmde başrolü oynar.

Yönetmen Metin Erksan, filmi tamamladığında o dönemde pek çok filmin yaşadığı sansür sorunuyla karşı karşıya kalır. Film, "Türkiye'yi dışarıya kötü gösterdiği" gerekçesiyle sansüre takılır ve vizyona çıkamaz. Bu sırada filmin Erksan'la birlikte yapımcılığını (Hitit Film'in sahibi) üstlenen, aynı zamanda başrolde de yer alan Ulvi Doğan, casusluk filmlerini aratmayacak yöntemlerle filmi Almanya'ya kaçıtır.

Altın Ayı Ödülü

Alman Konsolosluğu'ndan Metin Erksan'ın ressam arkadaşı Cemal Tollu filmi Almanların beğendiğini ve Berlin'e götürmek istediklerini söyler. Almanya'da yaşayan Doğan, çevresinin de etkisiyle filmi Berlin Film Festivali'ndeki yarışmaya sokar. Susuz Yaz, 1964 yılında Berlin'de sürpriz bir şekilde festivalin büyük ödülü olan Altın Ayı'yı kazanır.

Bu başarısından sonra filmi İngiltere ve Amerika'da da göstermek isteyen Doğan, etrafındakilerin tavsiyeleri üzerine filme yeni görüntüler ekler. Bunun için yeni sahnelerde oynayacak dublörler bulur ve sahneleri tamamlayarak filmde kullanır. Metin Erksan bunun üzerine yapımcısı ve başrol oyuncusu Ulvi Doğan'a dava açar.

Susuz Yaz, böylece yurtdışında farklı bir kimlik ve estetikle seyirci karşısına çıkar. Böylesi bir sansasyona rağmen, filmin en önemli etkilerinden biri de yurtdışında Türk filmlerine olan ilginin artmasıdır. Susuz Yaz, yurtdışında daha çok Türk filminin seyirci karşısına çıkması için son derece motive edici ve cesaret verici bir kimliğe sahiptir artık...

Filmde işlenen mülkiyet konusu artık toplumsal bir farkındalık konusudur ve filmdeki su mülkiyeti meselesi, kanunlara da yansır. Makaleler Susuz Yaz'ı işler, televizyondaki haberler, Susuz Yaz'ı konu eder... Öyle ki, Susuz Yaz, filme kaynaklık eden Necati Cumalı'nın romanı kadar ünlü ve önemli hale gelir.

Hikâye

Hikâye İzmir'in Urla ilçesindeki Bademler köyünde geçer. 1940'lı yılların sonudur. Köy halkı geçimini tarımla sağladığı için toprakla birlikte su temel üretim araçlarından biridir. Tarımsal alanda su, üretimin daha verimli olmasını ve zenginleşmeyi sağlayan ana unsurdur. Yani daha çok suyu olan, daha çok ürün alacak, daha da zenginleşecektir.

Suyun başını ise iki kardeş tutmaktadır. Hasan ve Osman...

Osman: *Su bizim değil mi, ne şekil istersek öyle kullanırız.*

Hasan: *Su toprağın kanı ağa, kimse razı gelmez.*

1963 yapımı film, bu karşılıklı konuşmayla başlar. Yıllardır köy halkının ortak olarak kullandığı suya Kocabaş kardeşlerin büyüğü olan Hasan Kocabaş kendi tarlasından çıktığı gerekçesiyle sahip olmak ister. Kendi arazisine bir su havuzu yaptırır ve çıkan suyu orada toplar. Amacı tüm köyü susuzluktan bezdirerek topraklarını kendisine sattırmak ve tüm köye sahip olmaktır. Kardeşi Osman ise, yıllardır ortak kullanılan suya sahip olup köylüyü susuz bırakmayı istemez. Fakat ataerkil bir toplumda büyüğün bu isteğine karşı gelmek mümkün değildir.

Film, mülkiyet olgusunu su üzerinden etkileyici bir şekilde işler, hatta o günlerden bu günlere müthiş bir "su simgesi üzerinden mülkiyet analizi" armağan eder.

Evrensel Bir Sorunun Oya Gibi İşlenişi

Senaryosu Metin Erksan tarafından yazılan *Susuz Yaz*, suyun kullanımı üzerine odaklandığı için fakirliğe yönelik aşırı bir göndermede bulunmaz. Üstelik film, Türkiye'nin daha gelişmiş olan batı yöresinde çekilmiştir. Ama evrensel bir sorun olan mülkiyet sorunu, filmi izleyenlerin iliklerine kadar işler!

Böylece evrensel üzerinden yereli, yerel üzerinden evrenseli çok rahatlıkla değerlendirebileceğiniz bir hikaye ile salondan ayrılabilirsiniz...

Su imgesi ve mülkiyet!

Filmde, su imgesi üzerinden mülkiyet sorunsalı işleniyor. Sahip olma duygusunun bir iktidar mücadelesine yol açtığı, bu mücadelenin yabancılaşma sürecini birlikte getirdiği, bu durumun aynı zamanda insanın kendisine yabancılaşma olgusunu da ortaya çıkardığı ve bunun toplumsal çatışma alanları oluşturduğuna bu filmle tanıklık ediyoruz.

Mülkiyet, kadın üzerinde de son derece etkili bir şekilde işlenmiş. Nesneleştirilen kadın aynı zamanda bir mülkiyet sorunu olabilir! İşte bu film, kadının nesneleştirilmesinin en açık örneklerinden birini sunuyor seyircisine ve bir kez daha uyarıyor: Kadın bir nesne değildir!

1960'lardaki Türk sinemasının karakteristik toplumsal gerçekçi özelliklerini taşıyan *Susuz Yaz*, Necati Cumalı'nın toplumsal gözlemlerinden yola çıkarak kaleme alınmış. Buna rağmen film, toplumsal çatışmayı sınıfsallık bakımından ele almadığı için bazı eleştirilerin odağı olmuş. Bilinçli bir seyirci, bu filmde, mülkiyet ve sınıfsallık sorunlarını dolaylı olarak düşünme fırsatı ediniyor.

SUSUZ YAZ

Hülya Koçyiğit
Erol Taş
Ulvi Doğan

Yönetmen Metin Erksan:

“Ben Susuz Yaz’ı değil mülkiyet sorununu anlatmayı denedim”

Cennetten Bir Parça Yedi Göller

Doğadan

Yolunuz Bolu'ya düşer mi? Bizce düşmeli! Ülkemiz için söylenen biraz da klişe olmuş bir tabir vardır: "Cennet Vatan" Hayır, bu sefer bir klişeden bahsetmiyoruz. Gerçekten bu cennet vatanın cennetten bir köşesini salık vereceğiz. Yedi heyelan gölünden oluşan Yedi Göller'i mutlaka görmelisiniz. Hepsi birer tabiat harikası olarak nitelenebilecek irili ufaklı bu yedi göl; yeşilin, mavinin, kırmızının bin bir tonunu saklıyor bünyesinde.

Kayan kütlelerin, vadilerin önlerini kapatması sonucu ortaya çıkmış Yedi Göller'in etrafı farklı ağaç türleri ve çalılıklardan oluşmuş bir bitki habitatına sahip. Sessiz ve sakin tabiatı, tertemiz havası, güzel manzaraları, farklı arazi şekilleri, şelaleleri, yürüyüş yolları, tahta köprüleri ve iskeleleri, bir orman denizini andıran zengin bitki örtüsü ve su ürünleriyle Yedigöller, herkesin mutlaka gidip görmesi gereken saklı bir cennet.

Yedi Göller; Batı Karadeniz Bölgesi'nde, Bolu ili sınırlarında yer alan 1.623 hektarlık bu doğa harikası 1965 yılından beri Millî Park olarak korunuyor.

Yüzeysel ve yer altı su akışlarıyla birbirine bağlı olan bu yedi gölün isimleri: Büyük Göl, Serin Göl, Derin Göl, Nazlı Göl, Küçük Göl, İnce Göl ve Sazlı Göl... üstelik kuzeyden güneye sıralanmışlar. Yedi Göller yalnızca farklı bitki türleriyle değil, aynı zamanda su altı ve yer üstündeki farklı canlı türlerine de hayat alanı sağlıyor. Ge-yik, karaca, sincap, tavşan, vaşak, dağ kedisi, porsuk,

sansar, yaban domuzu, kurt, tilki, ayı gibi memeliler ile yabani ördek, yabani güvercin, ağaçkakan, üveyik, bıldırcın, çulluk, sığırcık, alakarga ve keklik gibi 100'ün üzerinde kuş türünü barındırıyor. Su altında ise; Dere Alası, Gökkuşuğu Alabalığı, Abant Alası ve Kadife Sazanı gibi balık türleri yaşıyor.

Hani başta demiştik ya cennet diye... İşte o cennet konusuna gerekçe olan, Yedi Gölleri cazip kılan, gitsek de birkaç kare de biz fotoğraf çeksek dediğimiz esas mesele; yani yeşilin, kırmızının, sarının tüm tonlarını taşıyan bitki örtüsü. Hâkim bitki örtüsü kayın ağaçları olmakla beraber; meşe, gürgen, kızılâğaç, karaçam, sarıçam, göknar, karaağaç, ihlamur ve porsuk gibi değişik türdeki ağaçları barındırmakla beraber aynı zamanda çınar ağaçlarına da ev sahipliği yapıyor. Çınarı bilenler bilir. Çınar her daim Anadolu gibidir. Bünyesinde her türlü canlıya yer açar, yaşamasına izin verir. Bir nevi birlikte yaşamanın sembolü gibidir.

Yedi Göller'de hiçbir şey boşa gitmiyor. Ölü ağaçlar da kendilerinden sonra gelecek bitki türlerine çeşitlilik ve devamlılık sağlıyor.

Öte yandan Orman Gülü, Papaz Külahı, Sandal, Üvez, Alıç gibi ağaççıklar ve tabii ki çalı formundaki bitkilerden ahududu ve böğürtlen, alanın bitki zenginliğinin öne çıkanları. Yedi Göller Millî Park'taki yaklaşık 240 bitki türü, değişik zaman ve renklerde çiçeklenerek harika görüntüleri sunuyor.

Nasıl gidebiliriz diye sorarsanız, Google haritalardan ulaşılabilirsiniz demeyeceğiz ama kullanan olursa da rahatlıkla sizi hedefinize götürecektir. Yine de bir formül isterseniz eğer; Bolu il sınırları içerisinde yer alan göller bölgesine Ankara-İstanbul karayolunun 152. kilometresindeki Yeniçağa'dan ya da Bolu içinden kuzeye ayrılan yollarla ulaşmak mümkün. Bolu-Yedigöller yolu, kış aylarında kar nedeni ile kapanırsa, ulaşım sadece Yeniçağa-Mengen-Yazıcık güzergâhından sağlanıyor.

Yedi Göller'de Mutlaka Yapmanız Gereken Beş Ritüel

- Kapankaya Tepesi'ndeki manzara seyir terasından fotoğraf çekmeyi ihmal etmeyin.
- İki ağacın birleşerek, dik bir üçgen meydana getirdiği Pisagor ağacını görün.
- Gölleri besleyen su kaynaklarının birleştiği Dilek Çeşmesi'nde dilek dileyin.
- Gülen bir insan yüzüne benzediği için Gülen Kayalar adı verilen kayalıklara uğrayın.
- Geyik Üretme İstasyonu'nda bir mola verin.

Yedi Göller, sadece bünyelerindeki bitki türlerine değil, aynı zamanda su altı ve yer üstündeki farklı canlı türlerine de hayat alanı sağlıyor.

Kayan kütlelerin, vadilerin önlerini kapatması sonucu oluşmuş Yedi Göller'in etrafı farklı ağaç türleri ve çalılıklardan oluşmuş bir bitki habitatına sahip. Sessiz ve sakin tabiatı, tertemiz havası, güzel manzaraları, şelaleleri, köprüleri ile misafirlerini bekliyor.

Sergi

Porselene Giden Yolda Mavi Beyazın Yolculuğu

■ MERAL ÖZTÜRK

“Porselene Giden Yolda Mavi Beyaz” projesi, geçmişin izlerini taşıyan ve geleceğe miras olarak sunulan bir kültürel zenginlik çalışmasıdır. Bu proje, 14. yüzyılda Çin’in Ming Hanedanı döneminde kobalt mavisinin beyaz porselenle buluştuğu zarif desenlerle süslenmiş eserlerin üretimine odaklanmaktadır. İpek Yolu ve deniz ticareti aracılığıyla Orta Doğu ve Avrupa’ya yayılan bu eserler, Osmanlı İmparatorluğu’nda İznik çinilerine ilham veren mavi beyaz desenlerle, Batı’da da büyük bir beğeni kazanmış ve mavi beyaz porselenler, aristokratların saraylarından sıradan insanların evlerine kadar uzanan geniş bir coğrafyada yaygınlaşmıştır.

Günümüzde mavi beyaz, sadece tarihi bir miras değil, aynı zamanda modern sanat ve tasarım dünyasında güçlü bir ilham kaynağıdır. Hem geleneksel hem de çağdaş eserlerde bu renk kombinasyonu, zarafetin ve kültürel zenginliğin simgesi olarak öne çıkmaktadır.

Bu proje, Kültür Bakanlığı'nın desteğiyle, Hacettepe Üniversitesi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Hollanda ve İtalya gibi ülkelerden katılımcılarla gerçekleştirilmektedir. Projeye davet edilen tüm sanatçılardan, gelenekselliği koruyarak seramik sanatında kendi çağdaş yorumlarını yansıtan mavi beyaz eserler üretmeleri istendi ve her sanatçı kendi özgün bir eserleri ile sergide yer aldılar.

Profesör Dr. Candan Terwiell ile birlikte bu projenin yürütücülüğünü üstlendik. Proje kapsamında öncelikle, kobalt mavisinin etkilerinin görüldüğü merkezleri belirledik ve ilk sergimizi İznik'te ardından, Anadolu Medeniyetler Müzesinde gerçekleştirdik. Hollanda'nın Delft, İtalya'nın Faenza kentlerinde ve porselenin doğduğu topraklar olan Çin'de projeyi sürdürmeyi planlıyoruz. Mavi beyazın yolculuğu, Çanakkale ve İstanbul Kültür Yolu projeleri kapsamında da izleyicilerle buluşmaya hazırlanıyor.

TEVFİK TÜREN KARAGÖZOĞLU

İSMAİL YİĞİT

ZEHRA ÇOBANLI

Bu proje, sadece bir sergi olarak düşünülmemelidir. Kültürler arası etkileşimin yoğun yaşandığı bu sergi, ziyaret ettiği bölgelerdeki yerel üretim ve sanatçıları da içine alarak genişlemektedir.

Kültürü ön planda tutan bu serginin en büyük çıktısı 15-16. yüzyılda ortaya çıkmış ve kültürler arası etkileşimi bize gösteren bir seramik imalatının sanat eseri düzeyinde yeniden ele alınması, sanatçılar tarafından çağdaş sanat anlayışı ile üretilmesidir. Her ülkede ve şehirde yeni katılımcılar projeye destek vermekte ve projeyi zenginleştirmektedir.

Kobalt mavisi, hem geleneksel hem de modern sanat ve tasarımda vazgeçilmez bir renk olmaya devam etmektedir.

ATILLA ÇAKIR

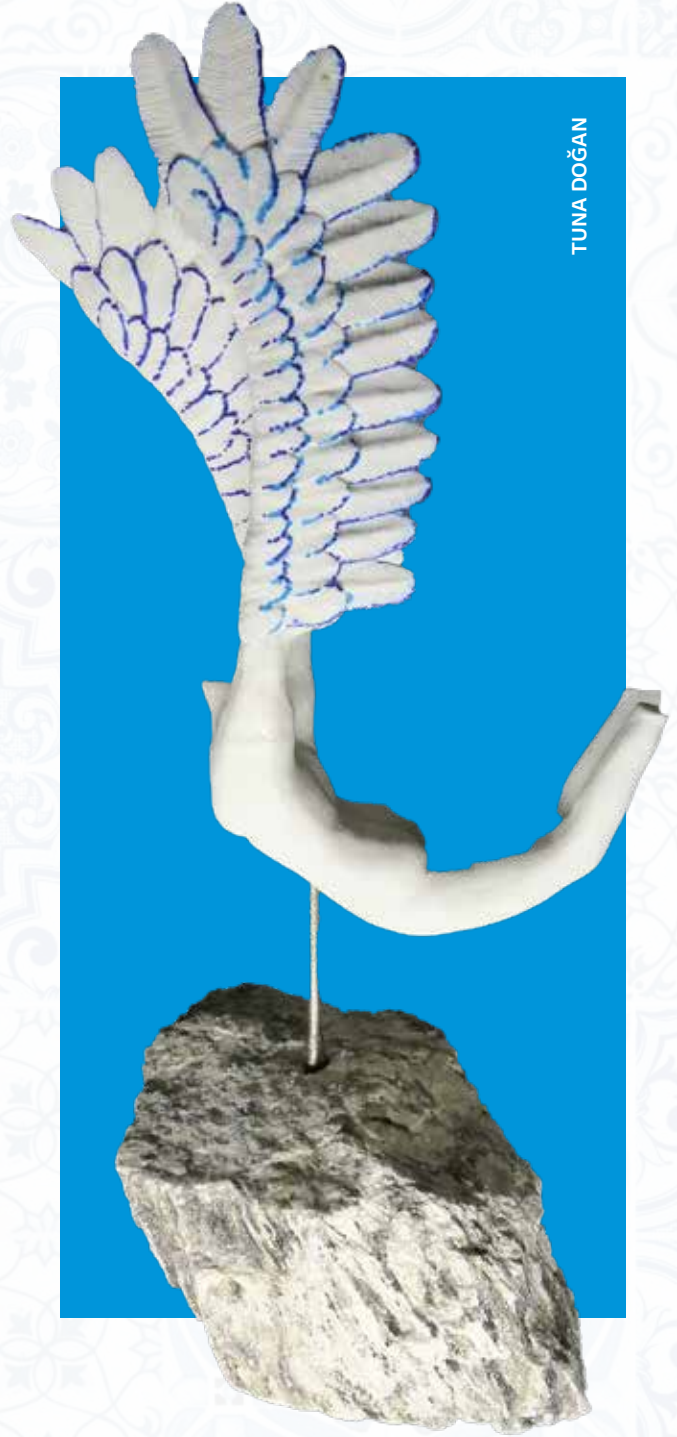
AYDAN BİRDEVİRİM

NURDAN YILMAZ ASLAN

MERAL ÖZTÜRK

TUNA DOĞAN

SENANUR GÖNDOĞDU DODEVSKI

Geveze Ellerim

Baktığını Görenler

Mustafa Ayaz Müzesi'nden içeri girdiğimde geniş bir meydan ve katlara dağılmış bir derinlik karşılamıştı. Hızlı bir taramayla ileride, özel askılarda istiflenmiş büyük boy resimleri gözüme kestirdim. Müze görevlisi ile yaptığım görüşme sonrası aklım meydanadaki resimleri yakından görebilme isteğine odaklanmıştı. İyi ki görmüşüm. Önümde duran, klasik hat sanatımızdaki istif çalışmalarını hatırlatan bir serencamın (tablonun) üst bölümüne eklenmiş gibi durmayan tabloyu tamamlayan bir cümle: Geveze Ellerim...

1919 yılında, Ahmet Haşim "İaşe-i Umumiye İdare-i Heyet-i Teftişiyesi"ndeki görevi gereğince ifa ettiği çalışmalarından arta kalan zamanlarda Anadolu izlenimlerini yazdığı mektuplarını arkadaşlarına göndere dursun, tam 19 sene sonra Atatürk'ü kaybettik. Ancak aynı sene ülkenin makus talihine ve tarihine bir başarı öyküsü yazacak bir adamın doğumuna şahit olduk: **Prof. Dr. Mustafa Ayaz.**

Ayaz'ın Köyünden Haşim'in Niğde'sine

Ayaz'ın yaptığı çalışmaları ya da başarıları tartmak bu satırları yazan adamın harcı olmadığını anlamak için müderris olmaya gerek yok ama nasıl bir fukaralık ikliminden çıktığını, nasıl bir yoksulluk ve yoksunluktan geldiğini anlamak bu başarıyı kavramamıza bir nebze olsun yardımcı olabilir. Ahmet Haşim'in Anadolu izlenimlerini anlatan ve özellikle Niğde bölgesindeki Anadolu köylüsünün durumunu anlattığı bir mektubuna kulak verelim:
"Sevgili Refik,

...
Anadolu köylüsünü sınıflandırmada karıncalar cinsine ithal etmeli fikrindeyim. Gündüz ağaçsızlıktan dolayı müthiş bir güneş altında yanan ve gece en güzel yıldızlar altında bütün böceklerinin sonsuz sesleriyle uzanıp giden bu araziden herhangi saat geçilmiş olsa yalnız yiyeceğini tedarikle meşgul, "gıda" sabit fikirliğiyle sersemleşmiş, neşesiz ve yorgun bir insanıyetin zor çalışma şartlarına tesadüf olunur. Sanki cehennemî bir fırın karşısından yeni ayrılmış gibi yüzleri kıpkırmızı, dudakları çatlak, elleri kuruyup siyahlaşan bütün bu insanlar ya gıda maddesini biçmekle ya onu taşımakla, ya onu savurmakla veyahut onu metharlarına doğru çekip götürmekle meşgul görünür. Tıpkı karıncalar gibi, tıpkı karıncalar gibi...

Refik; Ankara'da, Almanya imparatorunun Anadolu hastalıklarını tetkik etmek üzere gönderdiği bir tıp heyetinin bazı büyük rütbeli ileri gelenleriyle görüştüm. Bunlar, bir seneden beri her gelen hastayı ücretsiz muayene etmek ve mümkün olduğu kadar incelemelerini sıhhatli kişiler üzerinde (mektepe talebesi gibi) yapmak

suretiyle şunu anlamışlardır ki, Anadolu Türklerinin karıncaları kurtlarla yüklü ve kanları bu kurtların salgıladığı parazitlerle dolu bulunuyor. Cinsi, yakın bir yok olma ile tehdit eden bu hâlin sebebi neymiş bilir misin? Beslenme eksikliği."

Pulur Köy Enstitüsü'nden İstanbul Çapa'ya

Haşim'in yoksulluğu ve yokluğu tarif ettiği Niğde bölgesinin köylülerinin halinden, Anadolu'nun tüm köşelerindeki halkın nasibini aldığı yıllarda Trabzon'da doğan Mustafa Ayaz'ın da bu yoksulluktan payını almaması mümkün değildir. 10 yaşına kadar eğitim imkânı bulamayan Ayaz'ın 1953 yılında Erzurum Pulur Köy Enstitüsü'ne girmesi kaderini değiştirir. Ortaokul son sınıftayken resme olan ilgisi hocalarının dikkatini çekince, İstanbul Çapa İlk Öğretmen Okulu'nun Resim Semineri sınavlarına girmesi önerilmiş. 1956'da sınavı kazanarak, 1959 yılında bu okuldan mezun olur.

Dönemin Anadolu'sunda bırakın köyleri, ilçelere bile doğru düzgün yolların yapılamadığı, devletin köylüsüne gidemediği bir dönemin çocuğundan bahsediyoruz. Tüm bu yoksul şartlar içinde bir yıl ilkokul hocalığından sonra, 1960-1963 yılları arasında Gazi Eğitim Enstitüsü Resim- İş Bölümü'nde lisans eğitimini tamamlıyor, Mustafa Ayaz. Burada sadece bir başarıyı değil aynı zamanda sınırsız bir öğrenme arzusunun bir insanı nasıl ektiğini ve ürettiğine de şahit oluyoruz. Dönemin şartlarında bırakın üniversiteyi bitirmeyi lise mezunu olursa dahi derhal iş bulabildiğiniz yılları anlatıyoruz aslında.

İkinci Baharında Bir Başarı Abidesi

Çorum İlk Öğretim Okulu'nda 3 yıl resim öğretmenliği ve atölye şefliği yapan Ayaz 1966'da Gazi Eğitim Enstitüsü Resim- İş Bölümü asistanlık sınavını kazanarak, 1984 yılına kadar aynı okulda öğretim görevlisi olarak çalışmış. 1984'de Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'ne geçmiş ve 1987 yılında buradan emekli olmuş. 1987'de profesör olan Ayaz, aynı yıl Bilkent Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'ne atanarak, 1988 yılında görevinden ayrılmış. Sanata, bilgiye ve kültüre adanmış olan bu ömür halen devam ediyor ve şu günlerde hayatının ikinci baharını yaşadığını ümit ediyoruz.

Ancak ömrünü resme, plastik sanatlara adanmış bu köylü çocuğu; ki köylü çocuğu ifadesini Atatürk'ün "köylü milletin efendisidir" vecizinden mülhemle ifade ettiğimi belirteyim. Yukarıda saydığım ve bir çırpıda başarılarını art arda saydığım bir ömrün kolay olmadığını da ifade etmek gerekiyor. Yazının başında bahsettiğim kendi alın teriyle ortaya çıkardığı müzenin biraz öyküsüne odaklanırsak ne ifade ettiğimi daha rahat söylemiş olurum.

Dönemin Anadolu'sunda bırakın köyleri ilçelere bile doğru düzgün yolların yapılamadığı, devletin köylüsüne gidemediği bir dönemin çocuğundan bahsediyoruz. Tüm bu yoksul şartlar içinde bir yıl ilkokul hocalığından sonra, 1960-1963 yılları arasında Gazi Eğitim Enstitüsü Resim- İş Bölümü'nde lisans eğitimini tamamlayor, Mustafa Ayaz. Burada sadece bir başarıyı değil aynı zamanda sınırsız bir öğrenme arzusunun bir insanı nasıl ektiğini ve ürettiğine de şahit oluyoruz.

Şentepe'de Bir Resim Atölyesi

1974 yılında, Ankara, Yenimahalle-Şentepe'de yaptığı gecekondu hem ailesinin hem de resimlerinin yuvası olmuş. Bugün lüks sitelerin, TOKİ'lerin mekânı olan Şentepe'nin o dönem nasıl bir fakr-u zaruret ortamı olduğunu söylemeye gerek bile duymuyorum. 16 yıl yaşadığı bu gecekondunun bodrumunu atölye olarak kullanmış.

Mustafa Ayaz'ın çalışkanlığı ve eskilerin tul-i emel dedikleri bitmek tükenmek bilmeyen yaşama hırsı, bu gecekonduda en güzel eserlerine vesile olmuş. Birçok resmini, sergiye ve satışa çıkarmayıp depoda saklamış ve yıllar içinde bu resimler giderek çoğalmış. Bunun üzerine, aklının bir köşesinde hep var olan, kendi adına çağdaş bir müze kurma düşüncesini hayata geçirmeye karar vermiş. Bu hayalini hiç kimseden maddi yardım almadan, tamamen resimlerinin satışından elde ettiği gelirle gerçekleştirmiş. 2009 yılında vakıf olarak faaliyete geçen Müze, Türkiye'de amacına yönelik olarak sıfırdan müze olarak projelendirilen, ilk kişisel plastik sanatlar müzesi olma özelliğini de taşıyor.

Metnin girişinde bir cümleden, tablonun üst bölümüne eklenmiş bir vecizden, "Geveze Ellerim"den bahsetmiştim. Mustafa Ayaz'ı anlatmak için peşi sıra dizdiğim onca kelimeyi boşa çıkarırcasına iki satırda bir ömrün anlamına rastlıyorum: "Kendime yaklaşıyorum. Çize çize, boyaya boyaya..."

Sınırları ve Sınırını Aşmış Bir Sanatçı

Yurtiçinde altmışı aşkın kişisel sergi açan ve on dokuz ödöl kazanan Mustafa Ayaz; Hindistan, Kuveyt, Mısır, Romanya, Bulgaristan, Polonya, Belçika, Fransa, ABD, İngiltere, Cezayir ve Almanya gibi pek çok ülkede karma sergi ve bienallere katıldı. Ayaz'ın 600'den fazla yapıtı, yabancı ülke koleksiyonlarında, 3.000'e yakını da yerli koleksiyonlarda bulunuyor.

Mustafa Ayaz Müzesinde Neler Var?

7 kattan oluşan müzede; Mustafa Ayaz'ın vakfa bağışladığı, 1968 ve 2008 yıllarına ait eserleri sergileniyor. Bu eserlerin üslubu, 60'lı yıllardan itibaren soyut bir anlayıştan somuta doğru gelişim göstermiş. 1973-1980 yılları arasında kırsal hayat görünüşleri ve kadın tasvirleri, resimlerin başat figürü olmuş. Resimlerde sıklıkla sanatçının yaşamındaki ikilemler ve çelişkiler yer alıyor. 1980'li yıllarda ise kalabalık kompozisyonlardan oluşan ve canlı renkleriyle dikkat çeken resimler günümüze kadar gelmiş.

Müze de ayrıca, çocuklara yönelik resim ve seramik atölyeleri düzenleniyor.

Müze ve Galeri, pazartesi günleri hariç her gün, 10:00-17:00 saatleri arasında ziyaret edilebiliyor.

Bir Onur Anıtı: GENCO ERKAL

Ve Perde

Bir ideal, bu kadar hayata geçirilebilir, bir idealist bu kadar sahici olabilir! O, sadece usta bir tiyatrocunun değil, aynı zamanda kuşaklar boyu örnek alınabilecek gerçek bir aydındı... Sanatın aydınlık yüzüyle tüm ülkeyi aydınlatırken, hayatı bize tüm boyutlarıyla bıkıp usanmadan sundu. Gözlerini ebediyete kapattığında, sanki bir dönem kapanmış gibi oldu!

Türk tiyatrosunun ve aydın camiasının çınarı Genco Erkal, 28 Mart 1938 tarihinde, deniz subayı Reşat Bey ve döneminin önde gelen terzilerinden olan Nebahat Hanım'ın oğlu olarak İstanbul'da dünyaya geldi. Galatasaray Lisesi'nde yatılı olarak okuduktan sonra orta-öğrenimi için Robert Kolej'e gitti ve lisede bu okuldan mezun oldu.

Üniversite eğitimini İstanbul Üniversitesi Psikoloji Bölümü'nde tamamladı. Tiyatroya olan ilgisi öğrencilik yıllarında başlamıştı ve bu dönemde amatör olarak Genç Oyuncular topluluğunda sahne aldı. Ailesinin tiyatroya olan mesafesine rağmen, bu tutkusundan vazgeçmedi ve 1957'de Genç Oyuncular topluluğunu kuran ekibin içinde yer aldı.

Bir Delinin Hatıra Defteri Yılları

Erkal, profesyonel tiyatroya Muhsin Ertuğrul'un teklifi ile adım attı ve ilk profesyonel rolünü Kenter Tiyatrosu'nda "Çöl Faresi" oyununda aldı. Daha sonra Gülriz Sururi-Engin Cezzar Tiyatrosu ve Ankara Sanat Tiyatrosu'nda çalıştı. 1965'te Nikolay Gogol'un "Bir Delinin Hatıra Defteri" adlı öyküsünü tiyatro sahnesi için uyarladı ve bu girişimi ile Türkiye'de oynanan ilk tek kişilik oyunu sahneledi.

Aziz Nesin, Haldun Taner, Nâzım Hikmet, Can Yücel ve Behiç Ak gibi birçok sanatçının farklı eserlerini de tiyatro sahnesi için uyarlayan Erkal, bu çalışmaları ile tek kişilik oyunların usta ismi olarak tanındı.

Dostlar Tiyatrosu'nun Kuruluşu

1969 yılında, Türkiye'nin önemli özel tiyatro topluluklarında oyuncu ve yönetmen olarak çalıştıktan sonra, Dostlar Tiyatrosu'nu kurdu ve sanat yönetmeni olarak görev aldı. Gorki, Brecht, Weiss, Sartre, Steinbeck ve Dorst gibi yabancı yazarların yanı sıra, Türk yazarların oyunlarını da sahneye taşıyan Genco Erkal, "Aslan Asker Şvayk", "Galileo", "Yalınayak Sokrates" ve "Kerem Gibi" gibi oyunlarla pek çok ödüle layık görüldü.

Senfonik konserlerde anlatıcı olarak yer alan Genco Erkal ve Fazıl Say'ın "Nâzım" Oratoryosu'nu da seslendirdi. Ayrıca, Paris'te ve Avignon Festivali'nde Fransızca performanslar sergileyerek uluslararası sahnelerde de "Dev Türk Tiyatro Sanatçısı" olarak hafızalarda yer etti.

Sinema ve Büyüleyici Bir Kariyer

Sinemada da büyüleyici bir kariyere sahip olan Erkal, "At" (1982) ve "Faize Hücum" (1983) filmleriyle Antalya Film Festivali'nde iki kez Altın Portakal ödülü kazandı. "Hakkâri'de Bir Mevsim" (1982), "Camdan Kalp" (1990), "Pazar: Bir Ticaret Masalı" (2007), "Prencesin Uykusu" (2010) ve "Üvey Evlat" (2016) gibi filmlerde farklı rollerde çok çok üstün performanslar gösterdi.

En son bir platform dizisi olan "7 Yüz" projesi için ve kendi hayat öyküsünü anlattığı Netflix yapımı Genco belgeseli ile kamera karşısına geçti. Bir süre kanser tedavisi gördükten sonra hastalığa yenik düşen Genco Erkal, 31 Temmuz 2024 tarihinde İstanbul'da hayata gözlerini yumdu.

Sahne hep onun olacak!

Genco Erkal'dan

Önemli olan her zaman alçak gönüllü olmak, dürüst olmak, yapmacıksız, sahici, içten ve tutarlı olmak ve işini her zaman işini yürekte inanarak, aşkla, tutkuyla yapmak.

Tiyatro insanları güzel şeyler düşünmeye yönlendirebilir, aydınlanmalarına katkıda bulunabilir.

Tek Hecsesiz Elveda!

Hayatını kaybettikten sonra usta sanatçının X hesabından bir veda paylaşımı yapıldı.

İşte o paylaşım:

"Hoşça kalın dostlarım benim hoşça kalın! Sizi canımda canımın içinde, kavgamı kafamda götürüyorum. Hoşça kalın dostlarım benim hoşça kalın... Resimlerdeki kuşlar gibi dizilip üstüne kumsalın, mendil sallamayın bana. İstemez... Tek hecesiz elveda."

Nazım Hikmet ve Genco Erkal: Yaşamaya Dair

Genco Erkal, Yaşamaya Dair oyunuyla uzun yıllar, seyirciyi Nazım ile tanıştırdı. Tanıştırmakla kalmadı, Nazım ile beraber, yaşamın bütün kıvrımlarıyla yüzleşmemizi sağladı.

Nazım Hikmet'in ölümünün 50. yıldönümü için Genco Erkal'ın uyarlayıp yönettiği oyunda, Tülay Günel da oynadı. Piyano ve viyolonsel eşliğinde oynanan oyunda, başta Fazıl Say ve Zülfü Livaneli olmak üzere değişik bestecilerin Nazım şarkıları da seslendirildi.

Ağırlıklı olarak ozanın Bursa Cezaevi'ndeki yaşamını, eşi Piraye Hanım'a olan tutkusunu anlatan oyun, daha sonra sürgün yılları ve vatan hasretine odaklanarak, destansı yaşamından izlenimlerle bezeliydi.

Tiyatro insandan insana bir iletişimdir. Araya elektronik ya da mekanik bir aygıt girmeden yapılan bir iletişim.

Asıl sahne üzerinde yaşadığı fark ettim.

Servet, Servet-i Fünun ve Fikret

Dili İşleyenler

Keskin bir zekanın, hassas bir mizacın ve belki de tüm bu özellikleri nedeniyle kötümser bir ruh halinin adıdır Tefvik Fikret. Fikret'i sadece dile olan hakimiyeti değil aynı zamanda sanatın farklı disiplinlerine olan yatkınlığı da farklı alanlarda söz sahibi yapmıştır. Yaşının ilerleyen dönemlerinde dine ve muhafazakarlığa karşı aldığı tutum ve yaptığı tercihler ile yaşadığı coğrafyanın insicamına aykırı düşmesine ya da farklı bir yorumla hep kaybedenlerin tarafında olmasına neden olmuştur.

1867 yılının 24 Aralık günü doğduğunda mutasarrıf babası ilerleyen yıllarda Tefvik adıyla anılacağını bilmeden Mehmed Tefvik adını koydu. Ailesi orta halli, refah içinde yaşayan Fikret, Aksaray'daki konaklarında büyüdü. O civardaki "Mahmudiye Valide Rüştüyesi"nde okudu. 1877 bu mektebe muhacir doldurulması üzerine Mekteb-i Sultaniye (Galatasaray) verildi. 1888'de birincilikle mezun oldu. Memlekette batıya açılmış pencere olan bu mektepte geçirdiği yıllar fikri gelişmesinde önemli bir rol oynayacaktır. Öğrencilik yıllarında disiplini, çalışkanlığı ve kişiliğiyle hocalarının dikkatini çekti. Sosyal kişiliğiyle de mektep arkadaşlarının sevgisini kazandı. Galatasaray'da devrin tanınmış hocalarından Muallim Feyzi, Recâizâde Mahmud Ekrem ve Muallim Nâci'den ders gördü.

Galatasaray tahsili o zamanlar hemen hemen Darülfünun'dan da üstün tutulduğu için yüksek tahsil yapmaya lüzum görmeyerek Hariciye istişare odası katıplığı ile memurluk hayatına başladı fakat burada yapacak hiçbir iş olmadığını gördüğü, birçok kalem efendileri gibi sırf maaş almak maksadıyla daireye devamı da ahlakına uygun bulmadığı için çok geçmeden istifa etti. O zamanın adeti üzere geciken ve sonradan verilmek istenen aylıklarını da para almayı hak edecek bir şey yapmadığını ileri sürerek reddetmekle, bütün hayatınca sadık kalacağı sarsılmaz dürüstlüğü ilk parlak örneğini verdi.

Zekasının keskinliği ile göz dolduran Tefvik, Mekteb-i Sultânî'deki yıllarında dile olan hakimiyetiyle dikkati çekmişti. Bu kabiliyeti onu iflah olmaz bir muallim mertebesine yükseltmekte gecikmedi. 1892 yılına kadar devam eden memuriyeti sırasında Gedikpaşa'daki Ticaret Mektebi'nde Fransızca ve hüsni-hat dersleri de verdi. Sonrasında 1897 yılında hayatının sonuna kadar sürdüreceği Robert Koleji'de Türkçe hocalığına başladı. Hocalık vasfı ilerleyen yıllarda ona çok farklı deneyimler ve hayal kırıklıkları yaşatacaktı.

1896 yılı başlarında edebiyatta yenilik yapmaya hevesli gençlerle yeni bir edebî topluluk kurmayı arzu eden Recâizâde Mahmud Ekrem, öğrencisi Ahmed İhsan'ı (Tokgöz) yayımlamakta olduğu Servet dergisini Servet-i Fünûn adıyla edebî bir dergi haline getirmeye ve ardından Tefvik Fikret'i bu derginin başına geçmeye ikna etti. Servet-i Fünûn böylece Tefvik Fikret'in yönetiminde Şubat 1896 tarihli 256. sayısından itibaren edebiyatta ve özellikle şiirde yenilik yapmak isteyen gençlerin toplandığı bir edebiyat mahfili durumuna geldi.

Topluluğa katılanlardan Cenab Şahabeddin, Hâlid Ziya (Uşaklıgil), Mehmed Rauf, Hüseyin Cahid (Yalçın), Hüseyin Suad, H. Nâzım (Ahmet Reşit Rey), A. Nâdir (Ali Ekrem Bolayır), Ahmed Şuayb, İbrâhim Cehdî (Süleyman Nazif), Süleyman Nesib, Faik Âli (Ozansoy) ve İsmâil Safâ'nın isimlerini saymak mümkündür. Bu isimlere bakıldığında bu isimlerin bir kısmının hem Osmanlı'nın hem de genç cumhuriyetin önemli aydınları arasında olduğu görülecektir. Öte yandan Servet-i Fünûn dergisinin destekleyenleri de tabiri caizse deve dişi gibi isimlerdi: Sâmîpaşazâde Sezâi ile Recâizâde Mahmud Ekrem ve Abdülhak Hâmid.

1900 yılında ülkede hüküm süren istibdat idaresine karşı İngiltere'nin baskı uygulamasını sağlamak amacıyla hazırlanıp İngiliz sefaretine verilen bildiriye Tefvik Fikret'in imzasının da bulunması dolayısıyla bir süre Mâbeyin Dairesi'nde sorgulandı. Bu hadise sonrası korkuları ve tedirginlikleri zirveye ulaştı. Bir süre toplumdan uzaklaştı ve sadece şiirle uğraştı. Aynı yıl, ilk şiirleri dışında büyük ölçüde Servet-i Fünûn döneminde yazdığı şiirlerden meydana gelen Rübâb-ı Şikeste'yi yayımladı. Eser ilgi görünce hemen ikinci baskısı yapıldı. 1908'de II. Meşrutiyet'in ilânı üzerine büyük bir sevinçle inzivadan çıkan Fikret "Millet Şarkısı" adlı manzume-yi kaleme aldı. Daha önce dargın olduğu bir kısım arkadaşlarıyla barıştı ve yeni bir fikir hamlesine girişti. Eski arkadaşları Hüseyin Cahid ve Hüseyin Kâzım'la birlikte adını kendisinin koyduğu Tanin gazetesini yayımlamaya başladı. İttihat ve Terakkî Cemiyeti, Tefvik Fikret'i Maarif Nâzırı yapmak istediye de o bunu kabul etmedi. Bir nevi İttihat ve Terakkî'nin geleceğini ön görmüş ve bu teklife yanaşmamıştı.

1908 yılında yakın çevresinin ısrarı ile Galatasaray Mekteb-i Sultânî'si'ne müdür oldu. Aynı zamanda Dârülfünun ve Dârülmuallimin'de ders verdi. Mekteb-i Sultânî'de o döneme göre modern eğitim sistemi için disipline dayalı yeni bir düzen kurdu. Yaptığı yenilikler dolayısıyla hakkında çıkan dedikoduların artması yüzünden dört ay sonra müdürlükten istifa etti ve Robert Koleji'deki hocalığına döndü. Tefvik Fikret, bu mektebe modern terbiye sistemini yerleştirebilmek için yalnız

eski kafalı medrese zihniyetiyle değil aynı derecede geri kafalı olan Fransız muavinleri ile de çekişmek zorunda kaldı.

31 Mart Vak'ası'nda sokakları dolduran cahil yobaz sürülerinin mektebe de saldıracakları rivayeti çıkınca Fikret, "evvela benim cesedimi çiğnesinler de öyle geçsinler" diye kapıya koştı ve bir ihtiyat tedbiri olarak mektep balkonuna Fransız bayrağının çekilmesini isteyen muavini Fransız'ın teklifinin nefretle reddetti. 1912'de Meclis-i Meb'ûsan kapatılınca "Doksan Beşe Doğru" ve İttihatçılar aleyhine "Hân-ı Yağmâ" gibi manzumelerini kaleme aldı. Osmanlı Devleti'nin I. Dünya Savaşı'na girmesine şiddetle karşı çıkan Tefik Fikret, cihâd-ı mukaddes ilân edilerek girilen bu savaş dolayısıyla ve ironik bir üslûpla "Fetâvâ-yı Şerîfeden Sonra Sancak-ı Şerîf Huzurunda" adlı manzumesini yazdı. İttihâd-ı İslâm taraftarı Mehmed Âkif'in (Ersoy), 1914'te yayımladığı Süleymaniye Kürsüsü'nde, edebiyat çevrelerinde elden ele dolaşan "Târîh-i Kadîm" manzumesi dolayısıyla Tefik Fikret için, tahkir edici diğer sözlerle birlikte "zangoç" tabirini kullanması üzerine Fikret, kendisinin dinsizliğini ve genel anlamda bütün semavî dinlerin karşısında olduğunu açıkça ilân ettiği "Târîh-i Kadîm'e Zeyl"i kaleme aldı.

Edebiyat tarihimizde bu çeşit münakaşaların ilki olmak bakımından ehemmiyetli bir yeri olan bu çatışmada Fikret'in rolü o devirde taassubun kuvveti göz önüne alınacak olursa medeni cesaretin eşsiz bir örneğidir. Çocukluğunda mutaassıp bir dindar olan Fikret, dinin softa ve yobazlar elinde tahrif edile tarih boyunca nice kötülöklere alet edildiğini görüp, idrak ettikten sonra büyük iman buhranı geçirdi ve nihayet müspet ilimden başka hiçbir şeye inanmayan bir akideye erişti. Uzun süredir şeker hastalığına müptelâ olduğu anlaşılan Fikret, hastalığı zamanında teşhis ve tedavi edilmediğinden 1915 yılı başlarında âniden yatağa düştü ve 18-19 Ağustos gecesi öldü. Cenazesi aile mezarlığının bulunduğu Eyüpsultan'a gömüldü. Vasiyeti gereği mezarı daha sonra İstanbul Belediyesi tarafından Edebiyat-ı Cedîde Müzesi haline getirilen Rumelihisarı'ndaki Âşîyan'ın bahçesine nakledildi.

Aydınlanmacı, mücadeleci, kimseye minnet duygusu olmadan özgürlük peşinde koşan ve ders veren büyük şair, düşünür Tefik Fikret, Namık Kemal'lerin açtığı milliyet kavramını daha ileri taşıyarak özgürlük peşinde koşmuştur. Ömrünün sonuna kadar hiçbir ödün vermeden makam mevki, para ödüllerini elinin tersiyle iten büyük bir şahsiyettir, Tefik Fikret.

Han-ı Yağma

Bu sofracık, efendiler – ki iltikama muntazır
Huzurunuzda titriyor – şu milletin hayâtıdır;
Şu milletin ki mustarip, şu milletin ki muhtazır!
Fakat sakın çekinmeyin, yiyin, yutun hapır hapır...

Yiyin efendiler yiyin; bu hân-ı iştiha sizin.
Doyunca, tıksırınca, çatlayıncaya kadar yiyin!

Efendiler! Pek açsınız, bu çehrenizde bellidir;
Yiyin, yemezseniz bugün; yarın kalır mı kim bilir?
Şu nâdi-i niâm, bakın kudûmunuzla müftehir!
Bu hakkıdır gazanızın, evet, o hak da elde bir...

Yiyin efendiler yiyin, bu han-ı iştiha sizin,
Doyunca, tıksırınca, patlayıncaya kadar yiyin!

Bütün bu nazlı beylerin, ne varsa ortalıkta; say:
Haseb, neseb, şeref, şataf, oyun, düğün, konak, saray.
Bütün sizin, efendiler; konak, saray, gelin, alay
Bütün sizin, bütün sizin; hazır hazır, kolay kolay...

Yiyin efendiler yiyin; bu hân-ı iştiha sizin.
Doyunca, tıksırınca, çatlayıncaya kadar yiyin!

Büyükülüğün biraz ağır da olsa hazmı, yok zarar.
Gurur-ı ihtişamı var, sürûr-ı intikamı var.
Bu sofrta iltifatınızdan işte âb u tab umar.
Sizin şu baş, beyin, ciğer, bütün şu kanlı lokmalar...

Yiyin efendiler, yiyin; bu hân-ı can-feza sizin.
Doyunca, tıksırınca, çatlayıncaya kadar yiyin!

Verir zavallı memleket, verir ne varsa; malını
Vücudunu, hayatını, ümidini, hayâlini,
Bütün ferağ-ı hâlini, olanca şevk-i bâlini.
Hemen yutun düşünmeyin; haramını, helâlini...

Yiyin efendiler, yiyin; bu hân-ı iştiha sizin.
Doyunca, tıksırınca, çatlayıncaya kadar yiyin!

Bu harmanın gelir sonu, kapıştırın giderayak!
Yarın bakarsınız söner, bugün çitirdayan ocak!
Bugünkü mi'deler kavi, bugünkü çorbalar sıcak,
Atıştırın, tikiştirin; kapış kapış, çanak çanak...

Yiyin efendiler, yiyin; bu hân-ı pür-neva sizin.
Doyunca, tıksırınca, patlayıncaya kadar yiyin!

İltikam: Yutma, **Muntazır:** Bekleyen, **Mustarib:** Acı çeken, ıstırap duyan, **Muhtazır:** Can çekişen, **Hân-ı iştiha:** Sofraya meyil etmek, sofraya açlık duymak, **Nâdi-i niâm:** Haykıran nimetler, **Kudûm:** Uzaktan gelme, ayak basma, **Müftehir:** İftihar eden, **Haseb:** Asalet, **Neseb:** Soy, **Sürûr-ı intikam:** İntikam sevinci, **Âb u tab umar:** Böyle ısınır ve ışıldar **Hân-ı can-feza:** Can veren sofrta, **Ferağ-ı hâl:** Olanca rahatlık, **Şevk-i bâli:** Gönül dileği, **Hân-ı pür-neva:** Feryad eden sofrta

Rubab-ı Şikeste

Kimseden ümmîd-i feyz etmem, dilenmem perr-ü-bâl
Kendi cevvim, kendi eflâkimde kendim tâirim,
İnhinâ tavk-ı esâretten girandır boynuma;
Fikri hür, irfanı hür, vicdanı hür bir şâirim.

Günümüz Türkçesiyle:

Kimseden bir fayda ummam ben, dilenmem kol kanat.
Kendi boşluk, kendi gök kubbemde kendim gezginim.
Bir eğik baş bir boyunduruktan ağırdır boynuma;
Fikri hür, irfanı hür, vicdanı hür bir şâirim.

**Fikret'in aile hayatındaki
mutsuzluk zamanla bütün
yaşamını karartmıştır.
Hayata bakışındaki
değişikliğin kısmen irsiyet,
kısmen şeker hastalığından
kaynaklanabileceği söylense
de dönemin istibdat rejimine
karşı duyduğu kin ve nefrette
mizacına etki etmiştir.**

English Summary

A Visit of Friendship to China From the Türkiye-China People's Friendship Association

Our delegation, led by the Chairman of the Board Mehmet Şükrü Koçoğlu, went to China as the guest of Chinese People's Association for Friendship with Foreign Countries (CPAFFC), to attend the Second China-Turkey Civil Friendship and Cooperation Dialogue Meetings held on 14-18 May 2024...

TÜTAV's Sorrowful Loss: Zafer Gençaydın

Zafer Gençaydın, member of the Turkish Promotion Foundation has passed away on May 2024. Mr. Gençaydın was a distinguished teacher and one of the most important artists in Turkish painting...

Cover Story: The Women of Victory

Halide Edib, Nezihe Muhiddin, Kara Fatma, Asker Saim, Kılavuz Hatice, and many more... The heroines of the Turkish War of Independence. Brave women from various professions and social groups...

The Glorious August of the Turks

Just as in the history of every nation, there are pivotal moments in Turkish history. Many significant victories occurred in August, from the conquest of Cyprus to the Great Offensive, and from the Battle of Malazgirt to the conquest of Belgrade.

Witnessing History: Türkay Mansion

The 117-year story of Türkay Mansion, located in the Sivrihisar district of Eskişehir, has been written by Erol Özüdoğru, former Undersecretary of the Ministry of Culture and Tourism and a member of TÜTAV.

50 years in Cyprus

July marked the 50th anniversary of the Cyprus Peace Operation. Ceyhan Baytur, a former General Manager of Anadolu Agency and a veteran of the operation, also a TÜTAV board member, wrote about the conditions and reasons behind the Cyprus Peace Operation.

Turkey's Slow Cities

A survey of Turkey's 25 Cittaslow cities and an overview of the Cittaslow movement's philosophy...

Turkey's International Face of Art: Göksel Baktagır

We spoke with Göksel Baktagır, Turkey's internationally recognized composer and qanun virtuoso, about art, culture, and the promotion of Turkey.

The Heart of National Sovereignty: Ankara and It's Becoming the Capital

If you are curious about the climate of the era and the process of Ankara becoming the capital during the establishment of the Republic of Turkey, Şevket Bülent Yahnici, former deputy, lawyer, and journalist, has written it for you.

The World Talked About Us

The 2024 Paris Summer Olympics highlighted many successful athletes and countries across various fields. This compilation on Turkey's Olympic performance covers the prominent Turkish athletes and sports disciplines.

Sister Melodies on the Silk Road: Traditional Turkish and Chinese Instruments

Ancient Turkish and Chinese cultures have been in cultural interaction since very early periods of history. According to written Chinese sources, this interaction began in the 4th century BCE. Here are some of the traditional musical instruments that are the heritage of this common culture...

The Dance of Heroism: Zeybek

Some dances are history, and some histories are like dance! Glorious histories cannot be lived without bravery, valor, and courage! We explored the cultural and historical background of the Zeybek dance, one of the important folkloric elements of Turkish culture.

An Edifice of Verity: Divriği Great Mosque and Hospital

The construction story of the Sivas Divriği Great Mosque and Hospital, built in Anatolia after the Mongol invasion... Find out about the philosophy, artistic elements, and the climate of the period of this globally admired complex.

Çanakkale Troy Museum

Are you ready to meet centuries past? If so, visit this museum that tells the story of Troy and its cultures, which left a mark on the Troas Region immortalized by Homer's "Iliad". The museum presents the life and archaeological history of Troy through artifacts uncovered from the excavations.

A Property Dilemma: Susuz Yaz

Turkey's first internationally award-winning film, "Susuz Yaz", sheds light on one of humanity's fundamental issues: the problem of property. You can find the story of the film directed by Metin Erksan and the climate of the era.

A Piece of Paradise: Yedi Göller

Do you find yourself in Bolu? If you do, then you must see Yedi Goller, which is formed by the seven landslide lakes. Each one of them can be labelled a wonder of nature, these big and small seven lakes hide a thousand shades of green, blue and red in their bodies

Blue and White Journey of the Porcelain

Focusing on the production of elegant pieces adorned with cobalt blue patterns meeting white porcelain during the Ming Dynasty of 14th century China, the exhibition "The Journey of Blue and White on the Path to Porcelain" is detailed by the project's creator, Meral Öztürk.

My Talkative Hands

An article about the story of Prof. Dr. Mustafa Ayaz, one of Turkey's important painters, and the museum he established.

A Monument of Honor: Genco Erkal

An ideal can be brought to life to such an extent, and an idealist can be so genuine! He was not only a masterful actor but also a true intellectual who could be a role model for generations. Following the passing of Genco Erkal in July...

Servet, Servet-i Fünun ve Fikret

The name of a poet, thinker, and teacher: Tevfik Fikret. The life and biography of Tevfik Fikret, a key figure in Turkish modernization...

Our Guests

In this section, which covers Turkey's tourism statistics, you can find the tourism data for the first five months of 2024.

Misafirlerimiz

TÜRKİYE, 2024'ÜN İLK BEŞ AYINDA Yaklaşık 18 milyon Ziyaretçi Ağırladı

Türkiye, 2024 yılı Ocak-Mayıs döneminde toplam 17 milyon 810 bin ziyaretçi ağırladı.

Kültür ve Turizm Bakanlığı'nun verilerine göre, Türkiye'yi ziyaret edenlerin 15 milyon 784 bini yabancılardan oluştu. Böylece yabancı ziyaretçi sayısı bir önceki yılın aynı dönemine göre, yüzde 12,47 artış sağladı.

2024 yılı Mayıs ayında Türkiye'ye gelen yabancı ziyaretçi sayısı, 2023 yılının aynı ayına göre yüzde 14 artış göstererek, 5 milyon 130 bin olarak gerçekleşti.

1

2

3

En Çok Ziyaretçi Gönderen Ülkeler

Mayıs ayında Türkiye'ye en çok ziyaretçi gönderen ülkeler sıralamasında, Rusya Federasyonu yüzde 15,32 artış ve 739 bin ziyaretçi ile birinci sırada yer aldı. Almanya yüzde 18,12 artışla 729 bin 505 ziyaretçi gönderirken, İngiltere yüzde 21,62 artışla 550 bin 592 ziyaretçi ile üçüncü sırada yer aldı. Bu ülkeleri sırasıyla Bulgaristan ve Polonya takip etti.

Bu yılın ilk 5 aylık döneminde ise Türkiye'ye en çok ziyaretçi gönderen ülkeler sıralamasında Almanya yüzde 16,20 artış ve 1 milyon 123 bin ziyaretçi ile birinci sıradaydı. Rusya Federasyonu, 1 milyon 78 bin ziyaretçi ile ikinci sırada bulunurken, İran yüzde 51,78 artış ve 946 bin 437 ziyaretçi ile üçüncü oldu. Bu ülkeleri Bulgaristan ve İngiltere izledi.

İlk 5 Ayda En Fazla Ziyaretçi Gönderen Ülkeler

- Almanya
- Rusya Federasyonu
- İran
- Bulgaristan
- İngiltere

*Vakfımızın amacı,
ülkemizin tarihi,
arkeolojik, kültürel,
turistik, ticari
ve sınai, bilimsel
değerlerini tanıtmak
ve bu alanlardaki
çalışmaları
desteklemektir.*

www.tutav.org.tr